

V dveh pomorih 10.000 rib

Je krivec velike morije rib v Mirni izpust 8.000 kubičkov vode iz mirenskega bazena?

Minuli teden smo na zadnji strani poročali o doslej največjem pomoru rib v Mirni. Slednjič je stekla tudi preiskava, ki naj bi nedvoumno pokazala na prave krivce, vendar, kot so nam povedali v torek na UJV Novo mesto, preiskava še ni zaključena. Čakajo predvsem na strokovne ugotovitve analize poginulih rib in vode.

Slednje pripravljajo počasneje, kot je potekal pomor v reki. Jože Florjančič iz Brune vasi, upokojeni delovodja novomeške Splošne vodne skupnosti (in ribič že nad 20 let), nam je pred zadnji četrtek dejal, da česa podobnega ne pomni, čeprav se pomori vrstijo skoraj leto za letom. Tudi sevniška ribiška družina Heroja Maroka še ni zbrala vseh podatkov od svojih štirih pododborov. Računajo, da je v Mirni poginilo nad 10.000 velikih rib. Ribiči so bili ob žalostnem pogledu na bele trebuhe mrtvih rib v reki presenečeni tudi nad velikostjo posameznih vrst rib.

Na UJV so nam zatrčili, da bodo ugotovitve preiskave znane te dni, biologinja Vovkova iz republiškega Zavoda za ribištvo pa nam je v torek povedala, da je šlo v Mirni za trenutno zadušitev rib. Analize vode do tega dne še niso bile pri kraju. Na naše vprašanje o neposrednem krivcu ribje morije je tovarišica Vovkova odgovorila, da gre za stalno onesnaževanje reke. Ob takšnih odplakah se gošča useda na dno struge, če pa gre v tej rečici za tolikšen sunek, kot ga je povzro-

čil izpust bazena pod mirenskim gradom (pravijo, da drži 8.000 kubičnih metrov vode), organske sestavine požro kisik, ki ga je ob tako topli vodi (šlo je še za izredno nizko stanje vode, okrog 50 odst. manj pretoka) sicer malo.

ŽRTVE RIBJE MORIJE – Kapitalne sulce, some, klenke, platice in druge ribe, katerim niso prišli do živega izkušeni ribiči, je v Mirni dvakrat zapored zahrbtno in v trenutku pomorila godlja z dna reke. (Foto: Železnik)

V torek, 6. julija okrog 10. ure, so mirenski bazen začeli prazniti, že čez pičlo uro pa so začeli ribiči dvigati preplah. Končne ugotovitve o številu in teži pomorjenih rib bodo vsekakor še bolj žalostne. Na bregovih Mirne okrog Brune in Martinje vasi, kjer je bila pred leti izvedena regulacija, smo na travniku videli tudi po 10 cm široke razpoke.

ALFRED ŽELEZNIK

Posavje vedno odprto navzven

To dokazujejo številne integracije, ki segajo daleč čez občinske meje

V Posavju je vloga medobčinskega sveta ZKS pomembna iz več razlogov. Ta organ je podpiral politiko odprtosti, povezovanja v regiji in čez njene meje, kjer je to potrebno in koristno. Boril se je proti zapiranju v podjetniške in občinske okvire, proti monopolističnim težnjam vseh vrst. Deloval je kot usklajevalec medobčinskih potreb in interesov ter s takšnim načinom utrjeval akcijsko enotnost komunistov v regiji. Občinska konferenca ZK v Brežicah mu je na zadnji seji ob sprejemu poročila sveta priznala to vlogo, pa tudi uspehe pri novih oblikah organiziranosti komunistov.

Povezovanje je svet pospeševal predvsem za področja industrije, kmetijstva, zdravstva, bančništva, šolstva in kulture ter javne uprave, želeč s tem racionalizacijo in poenotenje, kar vsebuje že tudi koncept regionalnega razvoja Posavja.

Medobčinski svet ZKS se je zlasti aktivno vključeval v razpravo o problematiki manj razvitih območij in obmejnih območij z zahtevo, da bi zakon priznal nerazvitost ne le Kozjanskemu, ampak tudi krajem na Gorjancih, ki se razprostirajo na območju brežiške, krške, novomeške, črnomaljske in metliške občine. Zavzemal se je za večje vlaganje na ta območja, kar bi lahko dosegli s stimulativnejšimi pogoji.

Povezovane procese je obravnaval svet zelo na široko in danes lahko ugotavljamo, da se je območje močno odprlo navzven, kar dokazujejo številne integracije in druge oblike povezovanja. Ob tem pa vzporedno tečejo priprave za enotno organiziranost šolstva v regiji, za integracijo zdravstvene službe itd. Na njegov

gospodarska zbornica in uresničenih več drugih sklepov.

J. TEPPEY

Ogorčeni

Na Dolenjskem obojajo avstrijsko uzakonjenje raznarodovanja manjšin

Po sprejetju zakonov o popisu prebivalstva in narodnostnih skupinah v avstrijskem parlamentu, ki sta v nasprotju s človeškimi pravicami koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov ter z določili avstrijske državne pogodbe, je zavladalo ogorčenje tudi na Dolenjskem. Brigadirji druge izmene mladinskih delovnih brigad

„Suha krajina 76“ med drugim menijo: „Protestiramo proti taki obliki putiska in reviziji državne pogodbe, saj to pomeni kršenje listine OZN o človekovih pravicah, katere podpisnik je tudi Avstrija. Pozivamo vso mladino in delovne ljudi v Jugoslaviji, da še enkrat pokažejo in izrazijo enotno podporo našima manjšinama.“

Avstrijski vladi so poslali protestno pismo dolenski borci za severno mejo, ki so se v nedeljo zbrali v Dolenjski galeriji v Novem mestu. Vojaki generala Maistra menijo, da se ne morejo in ne bodo sprijaznili z odločitvijo o preštevovanju manjšin na Koroškem in Gradiščanskem.

SREČANJE LOVCEV

V nedeljo, 18. julija, vabijo lovci na slavo pri lovski koči na Bizeljskem, kjer bodo razvili prapor bizeljske lovske družine. Na proslavi, ki sodi v okvir praznovanja 35-letnice vstaje, bo govoril predsednik Lovske zveze Slovenije. Na slavo je se bosta pobratili lovski družini Bizeljsko in Begunje, nato pa bodo podelili odlikovanja zaslužnim članom. Prireditev bo popestril kulturni program.

Z. Š.

Stresli so se Gorjanci

Naprave astromsko-geofizikalne opazovalnice na Golovcu so v ponedeljek zjutraj zabeležile tri potrese s središčem pod jugozahodnim obrobjem Gorjancev. Najmočnejši sunek je bil ob 5.40, dosegel je peto stopnjo po Mercallijevi lestevici. Sunek ob 7.07 je imel moč četrte, sunek ob 7.43 pa tretje do četrte stopnje po Mercalliju.

Strokovnjaki trdijo, da potres pod Gorjanci ni povezan s potresi v Benečiji, povzročili so ga tektonski premiki v globini 5 do 8 kilometrov. Potres so čutili po vsej Dolenjski, številni ljudje so jadrno odhiteli na prsto.

ŠE DVA SUNKI V TOREK

V torek popoldne so v krajih pod Gorjanci ljudje spet začutili precej močan potresni sunek, slabih deset minut zatem pa še enega. Kaj nam je povedala inženirka Majda Hrčič o tem, ko smo po telefonu poklicali astromsko-geofizikalni observatorij na Golovcu v Ljubljani?

„Prvi potresni sunek smo zabeležili ob 13. uri 10 minut in 53 sekund. Epicenter je bil na jugovzhodnem obrobju Gorjancev, kjer se je aktiviral prelom na črti Težka voda-Trdinov vrh. Tu je bila jakost sunka 5. do 6. stopnje po Mercallijevi lestevici. Spremljalo ga je bobnenje. Ob 13. uri in 20 minut smo zabeležili drugi sunek, ki je imel v epicentru jakost do 3. stopnje.“

Zaradi sestave tal je prišlo do dodatnih potresnih učinkov in celo občutka večje jakosti potresa na področju Trške gore in Šmarjete. Z območja obeh sunkov smo prejeli tudi nekaj telefonskih sporočil, ki govorijo o rahlih poškodbah na nekaterih zidanicah. O večji škodi ali poškodbah ljudi ta čas še nimamo poročil. Po dosedanjih podatkih naj bi imel prvi sunek na ožjem območju Novega mesta jakost 5. stopnje.“

OBISK V GALERIJ – Predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher je obiskal tudi Dolenjsko galerijo, kjer so ga seznanili z načrti za gradnjo muzeja NOB. (Foto: Markelj)

OBISKALI BAZO 20

V soboto se je mudila na Bazi 20 delegacija univerzitetnih delavcev iz Budimpešte, ki so jih v Slovenijo in na Dolenjsko povabili kolegi z ljubljanske univerze. Madžarski gostje so z veliko pozornostjo poslušali najbolj zanimive drobce iz zgodovine Baze 20, edinstvenega spomenika slovenskega narodnoosvobodilnega boja.

Večer s kiparjem Štovičkom

Voščila za njegovo 80-letnico – Umetnik je poklonil svoja dela in atelje krški občini

Prostorni atelje Vladimira Štovička v Leskovcu je bil v petek skorajda pretesen za vse obiskovalce, ki so prišli pozdravit umetnika in so mu zaželeli vse dobro ob njegovi 80-letnici. Srečanje s kiparjem so priredili kulturna skupnost Krško, Dolenjski kulturni festival Kostanjevica in Galerija Krško ter ga združili z ogledom umetniškovega življenjskega dela. V okolju, kjer mojster Štoviček

ustvarja že dolgo vrsto let, je bila proslava za vse prijetno, nepriljeno doživljeno.

Umetnika in njegovo delo je zbranim predstavil likovni kritik prof. Janez Mesesnel. Predsednik krške občinske skupščine Silvo Gorenc je nato izročil slavnjenu listino s posebno zahvalo občinske skupščine ob njegovem življenjskem jubileju. Umetniku so nato voščili učenci osnovne šole iz Krškega, mešani pevski zbor Viktor Parma iz Krškega pa je poklonil jubilaru kratki koncert.

Slovesnost se je nadaljevala v domu Svobode v Krškem, kjer je občinstvo napolnilo dvorano do

(Nadaljevanje na 4. strani)

BRIGADA RK V SUHI KRAJINI

V nedeljo, 18. julija, bo prišla v Suho krajino brigada RK, ki bo imela ime po partizanskem zdravniku dr. Pavlu Lunačku. Brigadirji te brigade bodo v Suhli krajini organizirali potujoči vrtec za 75 otrok (40 iz novomeške in 35 iz kočevske občine), pomagali bodo pri asanacijah vodnjakov in urejanju domačij v vasi Visejec ter nudili pomoč socialno in zdravstveno šibkim občanom. Brigado bodo sestavljali dijaki in študentje zdravstvenih šol ter višje šole za socialne delavce, dijakinje vzgojiteljske šole ter dijaki tehniških šol in delavci iz delovnih organizacij. Brigada „Dr. Pavel Lunaček“ bo ostala v Suhli krajini do 8. avgusta.

O razvoju naj odločajo delavci in kmetje

V načrtovanju srednjeročnega razvoja občine upoštevati interese in možnosti – Obisk predsednika predsedstva SR Slovenije v Novem mestu in Žužemberku.

7. julija se je v novomeški občini mudil na delovnem obisku predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher ter se z razširjenim političnim aktivom občine, predstavniki gospodarskih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti kritično pogovarjal o splošni problematiki novomeške občine, o srednjeročnem načrtovanju razvoja v krajevnih skupnostih in občini kot celoti, o problemih delovnih organizacij in o razvoju kmetijstva na Dolenjskem.

V času celodnevne obiske je Sergej Kraigher po razgovoru pri predsedniku novomeške občine obiskal Industrijo motornih vozil, kjer si je ogledal proizvodne prostore in se pogovarjal s predstavniki samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij in s poslovnimi organi o položaju in problemih razvoja IMV. V popoldanskem delu obiske si je predsednik predsedstva SR Slovenije ogledal načrte za gradnjo muzeja NOB in Dolenjsko galerijo, nato pa nadaljeval začete dopoldanske pogovore in se kritično dotaknil vprašanj razvoja kmetijstva v

odločanja, kako se bo na osnovi njihovega dela in dohodkov iz tega dela razvijalo gospodarstvo in negospodarstvo v občini.

PRED DELAVCI NIC SKRIVATI

Ko so Sergeja Kraigherja seznanili z dosedanjim in načrtovanim razvojem novomeške občine, je opozoril, da smo načrtovali razvoj vse preveč po starem ter da je naloga občine

SLAVJE NA BOHORJU

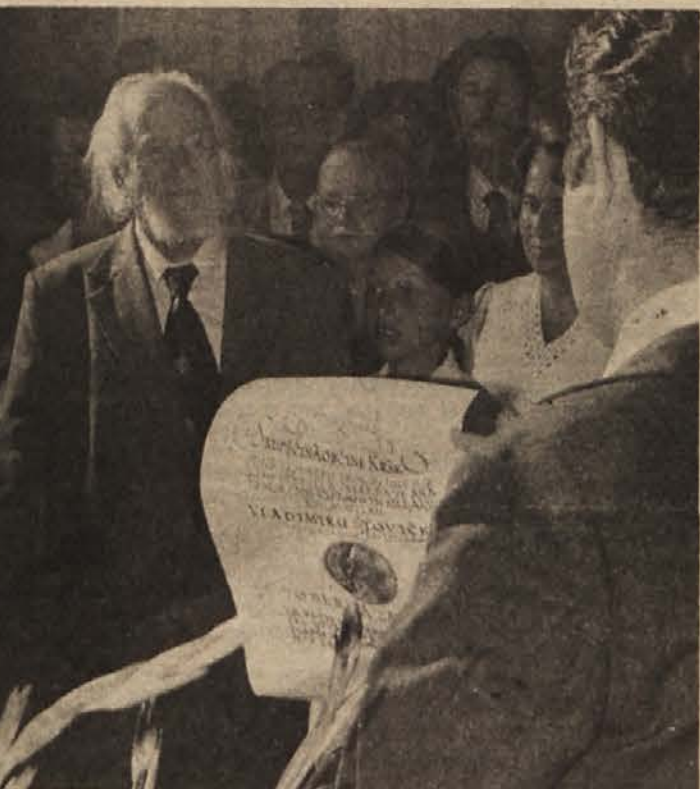
Na praznik dneva vstaje, 22. julija, prireja krajevna organizacija Zdrženje borcev Senovo že tradicionalno proslavo na Bohorju. Borec, mladina in drugi občani bodo obiskali Ložce-Jelšo, kjer vsako leto počastijo spomin na vstajo slovenskega naroda.

predvsem uvrstiti doseženo stopnjo razvoja in se boriti za večjo produktivnost, boljše organiziranost in kvaliteto dela. To naj bo osnova razvoja. Kar se tiče razvoja številnih drugih področij, v katerih je novo-

(Nadaljevanje na 4. str.)

V prvi polovici tedna je bilo sončno in vroče s temperaturami okoli 30 stopinj. V drugi polovici tedna bo še naprej deloma sončno, pogostost neviht bo manjša. vročina bo nekoliko popustila.

SLOVESNI TRENUTKI. Akademski kipar in medaljer Vladimir Štoviček na petkovi svečanosti v svojem ateljeju v Leskovcu, kjer so mu za 80-letnico čestitali številni znanci, prijatelji in občudovalci njegovih umetnin. Jubilar je poklonil svoja dela občini Krško. Občinska skupščina mu je na seji vseh zborov 9. julija izrekla posebno zahvalo. Na sliki: predsednik skupščine Silvo Gorenc bere besedilo zahvalne listine na slovesnosti v umetniškovi delavnici. (Foto: Alfred Železnik)

O živini se veliko več razpravlja takrat, ko je v mesnicah premalo mesa, kot takrat, ko živinorejci morajo prodajati pittance pod ceno ali jih sploh ne morejo prodati. Glas živinorejcev se ne sliši tako daleč kot negodovanje porabnikov mesa. Morda bo sedanje pomanjkanje pospešilo pripravo in sprejem družbenega dogovora o živinoreji za vso državo, saj je na rešetu že več kot dve leti. Morda bo le prevladalo spoznanje, da je na mesnem trgu in pri odkupu živine potrebno več reda.

Ob sedanjem pomanjkanju mesa mnogi poskušajo speljati vodo le na svoj mlin. Razlage in utemeljitve, zakaj v mesnicah ni dovolj mesa, in predlogi, kako ga zagotoviti več, si pogosto močno nasprotujejo. Pojavili so se tudi zagovorniki velikega uvoza sojinih tropin in drugih dragih sestavin krmil, češ da bi z izvozom mesa zaslužili veliko deviz.

Nekateri mesarji trdijo, da imajo pri prodaji 1 kg mesa 4 do 7 dinarjev izgube. Če bi zvišali ceno mesa le do kritja izgube, živinorejcem gotovo ne bi plačali za živino več kot zdaj. Morda ne vsi, le tisti, ki trdijo, da živino morajo plačevati po višji ceni od zajamčene. Za tem pa se lahko skriva marsikaj.

Hkrati z zajamčenimi cenami živine je bil sprejet zakon, da mesnice dobijo za vsak kilogram govedine in svinjine, ki jo prodajo svežo, okoli 3 din kompenzacije (nadomestilo iz družbenih sredstev), če so za govedo ali prašiča plačali najmanj 10 odstotkov več, kot je zajamčena odkupna cena. Take kompenzacije pa ni za meso, ki ga predelajo v mesne izdelke ali ga izvozijo. Kljub temu je mesnih izdelkov dovolj in izvoz mesa je porasel prek letošnjega načrta. Tudi tu bi bilo treba iskati napake.

Cene mesa bo prav gotovo treba usklajevati z drugimi cenami. To pa je treba delati resno. Začasen skok odkupnih cen lahko pozneje povzroči živinorejcem tako škodo, kot so jo doživeli pred dvema letoma. Cene živine naj bi rasle le toliko, da pozneje ne bi padale.

Tega ni moč urejati z brezglavimi zahtevami po visokih cenah, kadar občasno primanjkuje mesa, temveč le z resnim družbenim dogovorom o razvoju živinoreje in preskrbe z mesom. S takim dogovorom torej, ki bo preprečeval ali vsaj močno blažil skoke in padce cen živine ter bo usmerjal rejo, med drugim tudi z ustreznimi odkupnimi cenami – tako, kot bo najbolj ustrezalo domači porabi in izvozu. Čas za to je go-

Posvetovanja za sestavo nove italijanske vlade so se začela v ponedeljek. Italijanski zunanji minister Mariano Rumor (na sliki) se je prvi oglasil v palači predsednika republike Leoneja. Le-ta je sprejel tudi Alda Mora, bivšega premiera. Vse kaže, da ima Giulio Andreotti še največ izgledov, da sestavi novo vlado. Kako dolgo bo vzdržal na oblasti?

tovo že dozorel, vprašanje pa je, ali so tudi tisti, ki naj bi tak dogovor podpisali.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Med vojno počivajo muze – tako so govorili v starem Rimu. Poleti počivajo diplomati. Kdor pregleduje dogodke pred zadnjo svetovno vojno, bo ugotovil, da to že zdavnaj ni res. Edino ob novem letu vlada nekakšno zatišje, sredi januarja pa že pripravljajo diplomati svoje kovčke.

Naša diplomacija je v tem trenutku angažirana na dveh frontah, če lahko uporabimo ta izraz. Pripravljamo se za konferenco neuvršenih v Colombu, borimo se za pravice naših ljudi na Koroškem in Gradiščanskem. Jugoslavija je prevzela moralno in politično dolžnost, da jih brani. Kdo pa naj jih? V Avstriji je še veliko ostankov starega germanskega duha. Vse tri avstrijske stranke so se priklonile temu duhu – tudi socialisti. Tudi Kreisky, ki stalno pozira v vlogi velikega Evropejca.

Vprašanje naše koroške skupnosti bi rešili v Švici v evropskem duhu, priznali bi njihove pravice. Švica je priznala Retoromane kot posebno skupino po vojni. Retoromanov je okrog 80.000, žive pa na jugovzhodu Švice, v središču velikih zimskošportnih letovišč. Lužiški Srbi v Vzhodni Nemčiji imajo zagotovljene vse pravice – naši Korošci ne. Belgija se razvija v smislu federacije. Škoti na Angleškem zahtevajo poseben status – Walizani tudi. In vendar je walizanski jezik že zdavnaj izumrl.

Pritisk na koroške Slovence narašča od srede prejšnjega stoletja. Tedaj se je začel proces mehanizacije prometa, mesta so začela naraščati, slovenski element je začel izgubljati. Priključitev Avstrije tretjemu rajhu je oslabila naše pozicije, z eno besedo, ves zgodovinski proces je bil proti nam, nismo ga mogli ustaviti. Napovedano preštevanje deluje na naše Slovence zastrašujoče. Nihče ne glasuje mirno in po svoji zavesti pod pritiskom, vsak se boji za svoj kruh.

Zato, ker je preštevanje pritisk na naše Slovence, smo mi proti posebnemu preštevanju. Proti vsakemu preštevanju, ki ima določen namen. Kajti napovedano preštevanje hoče očividno dokazati, kako malo je naših onkraj Karavank.

Povedali smo že, da se naša diplomacija pripravlja za peto konferenco neuvršenih držav v Colombu. Našo delegacijo bo vodil predsednik Tito. Leta 1956 so predsedniki Tito, Naser in Nehru položili temelje veliki zamisli neuvršenih. Ta skupina držav ima močno besedo v Združenih narodih. Vsa Afrika je v tej skupnosti – razen dveh

belih držav na jugu Afrike. Velik del Azije, praktično vse arabske države. Evropske barve zastopa Jugoslavija. Neuvršeni so fenomen povojne dobe – diplomatska zgodovina bo o tem fenomenu še veliko pisala. Zapisali smo že: diplomacija ne pozna počitnic. Dogodki se kopčijo, mi doživljamo veliko zgodovino tako rekoč pred svojimi očmi. Televizija nam

Diplomacija ne pozna počitnic

vsak dan prikazuje slike velikih dogodkov. Po anketnih listih so ugotovili, da predsedni poprečni Japonec vsak dan pri televizorjih tri ure, konec tedna pa celo pet ur. Kaj pa bi lahko rekli za Američane? Te dni spremljajo z veliko napetostjo konvencijo demokratske stranke. Gotovo je, da bodo demokrati predlagali Carterja za predsedniškega kandidata. Ameriški novinarji se zdaj sprašujejo, kako bo televizija prikazala ta dolgočasni zbor v New Yorku?

TELEGRAMI

RIM – Italija je še vedno brez vlade. Vse kaže, da bo novo vlado sestavil Giulio Andreotti. Le-ta je ohranil dobre odnose s socialisti, kar pomeni v tem trenutku veliko. Nova vladna formula ne vključuje komunistov. Kako bo vozila italijanska vlada brez druge najmočnejše stranke?

MADRID – Španija ima novo vlado, vendar ta ne obljublja veliko. V njej so pretežno predstavniki starega duha. Slika bo bolj jasna po volitvah, napovedanih za pomlad drugega leta. Po novem spremenjenem kazenskem zakoniku (amandmaju) bodo dovoljene vse stranke, razen komunistične. Še vedno je odprto vprašanje, kdaj bodo socialistične države Evrope navezale diplomatske stike s Španijo.

LUSAKA – Južnoafriška letala so bombardirala neko vas na ozemlju Zambije. Kot poročajo zahodne agencije, so se v tej vasi zbirali borci zahodnoafriške narodne organizacije SWAPO. Ista letala so pred tem bombardirala tudi kraje na jugu Angole. Očitno je, da je izraelski napad na Entebbe opogumil južnoafriške rasiste.

HANOI – Vietnam je zdaj definitivno ena država. Vsi poskusi zahodnih držav, da bi razdelili vietnamski narod na dvoje, so propadli. Veliko mesto na jugu, Saigon, se zdaj imenuje Hošiminh. Iz tega mesta na sever, v Hanoi, že vozi obnovljena železnica. Tujci lahko sedaj obiščejo samo južno polovico države.

– Je veselica?
– Ne, živine ni, pa se mesarji med sabo koljejo!

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Ta teden – v ponedeljek – so se z ključno delegatsko razpravo v zborih republiške skupščine dokončale priprave glede predloga dogovora o temeljih družbenega plana Slovenije za prihodnje srednjeročno obdobje, se pravi za obdobje do leta 1980. To, bi rekli, pomeni zaključek prvega dela sprejemanja materialnih obveznosti v okviru srednjeročnih planov na republiški ravni – hkrati pa so delegati že obravnavali tudi osnutek družbenega dokumenta, ki naj določeno začrta pot za izvedbo dogovorjenih planskih ciljev za omenjeno petletno obdobje.

Ob tem je delegatom v republiški skupščini obširneje spregovoril predsednik republiškega izvršnega sveta Andrej Marinc. Poudaril je, da je to že naš peti srednjeročni razvojni načrt – torej petletni razvojni plan – in da smo tokrat ob pripravah zanj že kar najbolj upoštevali vsebinsko zasnovo novega zakona o združenem delu ter zakona o družbenem planiranju. Tokrat smo se prvič tako lotili izdelave petletnega plana, je poudaril Marinc, da smo hkrati zastavili planiranje na vseh ravneh in področjih družbene reprodukcije; tokrat se delavci zares že osebno izrekajo o svojih ter skupnih in splošnih družbenih ciljih – soočajo se s celoto svojih pravic in dolžnosti.

V našem tokratnem srednjeročnem razvojnem planu – je še dejal Marinc – smo v želji, da bi bila naša predvidevanja realna, težili k realnemu predvidevanju dohodkov, k jasnemu usmerjanju dohodka za razširjeno reprodukcijo ter za potrebe osebne, splošne in skupne porabe, pa tudi k večji poslovni in dohodkovni povezanosti med TOZD in drugimi soodvisnimi dejavniki in procesu družbene reprodukcije. To z drugimi besedami pomeni, da smo se zares potrudili, da bo naš sedanji srednjeročni družbeni razvojni načrt odseval vse samoupravne sporazume in družbene dogovore, ki pomenijo hkrati z dogo-

vorom o temeljih družbenega plana Slovenije nedeljivo celoto.

V Smiljanu v Liki, rojstnem kraju Nikole Tesle, je bila minulo soboto vrsta slovesnosti ob 120-letnici rojstva tega velikega znanstvenika našega rodu ter jugoslovanskega patriota. Na osrednji proslavi je na velikem ljudskem zborovanju spregovoril predsednik republike Josip Broz Tito, ki je ob tej priložnosti poudaril velike Tesline znanstvene

Začrtanih pet let razvoja

zasluge za napredek sodobne elektrotehnike, saj ga človeštvo upravičeno prišteva med največje znanstvene ustvarjalce v zgodovini. Mi v Jugoslaviji, je še dejal predsednik Tito, pa imamo še posebne razloge za to, da priznamo Nikoli Tesli ustrezno mesto med tistimi našimi ljudmi, ki so z vsemi močmi tudi v tujini podpirali naš osvobodilni boj, rast naših naprednih sil. Nikola Tesla, znanstvenik svetovnega slovesa, je bil vsekakor

eden tistih naših ljudi, ki je vseskozi trdno verjel v svoje ljudstvo in je to svoje prepričanje hkrati z drugimi našimi rojaki, živeli v Ameriki, ob vsaki priložnosti tudi izpovedoval.

Na letni skupščini Zadrzne zveze Slovenije (skupščina je bila minuli torek) so poudarili, da se je družbeni položaj kmetov v Sloveniji v zadnjih nekaj letih vendarle precej spremenil. Število članov v zadrugah se je povečalo – saj jih je sedaj v Sloveniji že več kot 48.000 – in s tem so zadrzne organizacije postale množične samoupravne organizacije naših kmetijskih proizvajalcev, ki si prizadevajo za to, da bi si čimbolj izboljšale svoj gospodarski položaj. Res pa je, da dobiva zadrzništvo svojo pravo vsebino šele tedaj, ko se začnejo vsi kmetje zanimati za svojo samoupravno organizacijo. V Sloveniji imamo sedaj samoupravno organiziranih 339 zadrznih in 293 delovnih enot – in prek teh zadrznih celic na vasi lahko njihovi člani zares uresničijo svoje samoupravne pravice.

Prve ocene z žitnih polj po naši državi govore o tem, da bo letošnja žetev pšenice kar ugodna, saj bo (po istih ocenah) znašala nekako 5,4 milijona ton, kar bi bilo za 22% več kot lani. Predvsem velja omeniti velik hektarski donos na vojvodinskih poljih in drugod, ki znaša letos kar 31 metrskih stotov na hektar (za 3,7-metrskega stota več kot lani). Sočasno s tem pa tudi naše dežele ni obšla huda suša, ki v tem času pesti domala vso zahodno Evropo. Ogroženi so naši travniki – in s tem seveda živinoreja – tako da je bil zaradi neugodnih vremenskih razmer pridelek prve košnje sena v Sloveniji precej manjši kot sicer. Republiški dejavniki so zato v teh dneh pozvali vse strokovnjake, naj preučijo stanje krme ter naj ustrezno ukrepajo – v ta namen naj bi po občinah ustanovili tudi posebne delovne štabe.

Zvezni izvršni svet je ta teden sprejel sklep glede zajamčenih odkupnih cen za pšenico – ki se spodobudno za proizvajalce povečujejo (za 0,10 din pri kg meške in za 0,20 pri kg trde pšenice). Zagotovilo ZIS pa je tudi, da se kljub temu cene moke in kruha na trgu ne bodo zvišale, prav tako pa se tudi ne bo podražilo jedilno olje.

VRHUNEC „PASJE VROČINE“ – V zadnjih 14 dnevih, ko so dnevne temperature vedno nad 30° Celzija, v toplicah na Dolenjskem in za osvežitve primernejši Krki kar mrgoli kopalcev. Po skoraj pretopli termalni vodi v Šmarjških Toplicah se priže hladni tuš... (Foto: M. Gošnik)

ZGODNJA ŽETEV – Zaradi suše je pšenica dozorela dva tedna prej kot običajno. Ljudje hitijo z žetvijo tudi zato, da pridelka, ki je sicer slab, ne bi uničila toča. Takole je te dni žel kombajn pri Ostrogu na Šentjernejskem polju. Računajo, da bodo polja poželi v nekaj dneh. (Foto: P. Miklič)

PARADA ZŠAM – Z veliko paradno so v nedeljo v Črnomlju proslavili 20-letnico Združenja šoferjev in avtomobanikov Črnomelj-Metlika ter 13. julij, dan šoferjev. V paradi so sodelovali tudi predstavniki ZŠAM dolenjske in zasavske regije. (Foto: A. Bartelj)

VELIKAN IZ KRKE – 160 cm dolgega in 28 kg težkega soma je 8. julija potegnil iz Krke pri Dragi inž. Pavel Zupet (prvi z leve). Kot vedo povedati ribiči, to ni edina velika riba v tem delu Krke. Zupetova trofej je privabila množico občudovalcev. (Foto: Bojan Križ)

PRIZNANJE IMV

Med ogledom industrijskih obratov novomeške IMV je predsednik predstevstva SRS Sergej Kraigher – o njegovem obisku pišemo več na 1. strani današnje številke – izrazil priznanje kolektivu za izreden rezultat. Poudaril je, da Jugoslavija računa s tako zasnovano proizvodnjo. Glede načrtovanega povezovanja proizvodnih organizacij okrog IMV v poslovno skupnost pa je dejal, da bo takšna skupnost tem trdnjša, čim čistejši bodo računi, kar velja seveda tudi za delitev dohodka.

Sejmišča

BREŽICE – Na sobotni sejmu so rejci pripeljali 534 prašičev, od teh samo 18 živali, starejših kot 3 mesece. Od teh so jih prodali 11 po 19 – 20 dinarjev kilogram žive teže. Mlajših prašičkov so prodali 389 po 31 – 34 dinarjev kilogram žive teže.

NOVO MESTO – Promet na ponedeljkovem prašičjem sejmu je bil običajno živahen. Rejci so pripeljali 341 prašičev, prodali pa so jih vsega skupaj 217. Cene so ostale v glavnem nespremenjene od zadnjega sejma. Prašiči v starosti od 6 – 12 tednov so veljali 520 do 740 dinarjev, prašiči v starosti od 3 – 6 mesecev pa do 1000 dinarjev. Kupci so bili predvsem iz sosednjih občin.

DOLENJSKI LIST

Kmetijski nasveti

Več gibanja tudi prašičem

Zdravje in uspešna rast prašičev sta v veliki meri odvisna od prizadevnosti in izkušenosti rejcev. Zelo pogosto zvrčamo krivdo za neuspeh ali premajhen zaslužek na izvor prašičev in krmo. Toda strokovnjaki, ki pomagajo pri organiziranju rejci prašičev, lahko večkrat ugotovijo, da so uspehi pri dveh gospodarjih čisto različni, čeprav redita prašiče enakega izvora in z enako krmo, pa ne v enem ne v drugem gospodarstvu ni prišlo do kakšne nevarne kužne bolezni. (Citat iz knjige „Zdrava reja prašičev“, 1975).

Morda je prav zdaj v času poletne vročine primerno, da spominimo rejce na nevarnosti, ki ogrožajo rejo prašičev. Pri tem mislimo na okoliščine, ki lahko odločilno vplivajo na zdravje in počutje živali in s tem na uspeh. Strokovnjaki poudarjajo, da je mogoče zrediti kakovostne klavne prašiče le pri ugodni temperaturi in hlevu. Znano je, da čim starejši so prašiči, tem težje prenašajo vročino in tem lažje prenašajo mraz. Vročino zlasti težko prenašajo, če so v vlažnem hlevu, če ni prezračevanja in če živalim ni omogočeno gibanje na prostem, s pomočjo katerega se telesno zelo okrepijo.

Gibanje je zlasti v kmečki reji prašičem nujno potrebno, saj utrjuje telo in povečuje odpornost proti boleznim, celo proti poleti včasih tako nevarni rdečici. Gibanje na soncu obogati telo z vitaminom D, ki preprečuje zlasti pri mladih živalih pogosto bolezen rahitis. Na možnost izdatnega gibanja je treba misliti že ob gradnji svinjakov; le-ti ne smejo biti premajhni, temni, vlažni, bolj ječa, kot pa primeren bivalni prostor živali.

Zaradi pomanjkljivega gibanja so lahko živali prizadete še na druge načine. Rejci puskov dobro vedo, da se svinje, ki se premalo gibljejo, težko oprasijo in so predebele. Nadalje se lahko zgodi, da celo požro mladiče ali pa jih nočejo dojeti, vse to zaradi neprimerne okolja, enostranske prehrane ali pomanjkanja gibanja. Zatorej: več prostosti tudi za živali, ki jim je utrjevanje odpornosti zelo potrebno.

Inž. M. L.

Kdaj komitijam v roke pravno „palico“?

Ugotavljanje izvora premoženja do zdaj ni bilo tako učinkovito, kakor smo pričakovali po ustanovitvi komisij. Da ta družbena akcija nima več prave osti, potrjuje tudi številna poročila, ki so bolj podobna izpovedim „obupanih“ kot ugotovitvam, ki naj mobilizirajo. Spominimo se, da smo bili tudi na Dolenjskem v zadnjem času večkrat priče nespodbudnim izjavam predstavnikov komisij, v katerih so navajali, da se začno težave že pri „zbiranju“ primerov, pravo Golgoto pa da je treba prehoditi, če hočejo postopek privedi do konca.

In tudi take ugotovitve smo slišali v dolenjskih občinah, da so komisije precejkrat odnehale, ker se vedno ni razčistilo, do kod segajo njihove pristojnosti. Seveda pa smo nemalekrat lahko ujeli tudi zatrjevanje, da bo nejasnosti in drugih težav, ob katere zadevajo komisije, kmalu konec, ker se „že pripravlja poseben zakon o ugotavljanju izvora premoženja“. Posebno razvnete so bile razprave lani, ko je o (ne)učinkovitosti komisij razpravljala izvršni komitej predstevstva CK ZKS ter predlagal republiškim organom, naj proučijo pravni položaj komisij. Z drugimi besedami povedano, je želel ta partijski organ spodbuditi sprejem zakona, ki bi to uredil.

„Zdaj je leto naokrog, o zakonu pa ne duha ne sluha,“ je nedavno

ugotavljal Ludvik Golob, delegat družbenopolitičnega zbora republiške skupščine. Na vprašanje, kaj je že pripravljeno, so mu odvrnili, da so bile teze za ustrezni slovenski zakon pripravljene že lani. Dalje niso prišli, ker je ZIS zahteval, da je treba pripraviti najprej dogovor o enotnih izhodiščih za ugotavljanje izvora premoženja, šele nato lahko republike sprejmejo svoje zakone. Kot razberemo iz ene od juljskih števil „Poročevalca“, so ponekod že dobili zakone in jih tudi že usklajujejo, slovensko stališče pa da je, naj dobimo zakon šele po sklenitvi medrepubliškega dogovora. Kdaj bo to, trenutno ni nič znanega.

I. Z.

Dinar do dinarja posojila – ped do pedi novega asfalta.

Ni čas za lovorike

V novomeški občini so pred dnevi dosegli pri vpisu posojila za ceste 103,4 odstotka vsote, ki jo je bilo treba zbrati, da bi zgradili povezovalno cesto pri novem mostu čez Krko v Novem mestu, rekonstruirali križišče pri novem mostu v Ločni, okrepili cesto Novo mesto-Metlika, pokrpali cesto Ljubljana-Zagreb ter rekonstruirali ceste Podturen-Crmošnjice, Novo mesto-Mirna peč-Trebnje, Družinska vas-Šmarjeta-Mokronog, Vavta vas-Novomesto, Soteska-Zužemberk in Skočjan-Dobruška vas.

Rečemo torej lahko, da bo navedeni cestni program zagotovo izpolnjen. Zanimivo pa je pogledati, kdo so bili tisti, ki so že v začetku akcije zagotovili uspeh novomeškega cestnega posojila. Večino zbranih milijonov so prispevali predvsem delavci iz osebnega dohodka, medtem ko akcija vpisovanja cestnega posojila pri kmetih, upokojencih,

obrtinikih in organizacijah združenega dela še ne teče, kot bi morala.

Res je, v novomeški občini so že doslej zbrali za ceste 3,4 odstotka več, kot so načrtovali. Vse ceste iz načrta programa bodo lahko zgradili. Pozabiti pa ne smemo, da je bilo že v začetku rečeno, da bo toliko več cest, kolikor bo več denarja. Potemtakem v Novem mestu po presegu „cestne norme“ – dosegli so jo med prvimi v Sloveniji – ne bi smeli počivati na lovorikah. Treba je torej stopiti tudi do kmetov, upokojencev in obrtnikov, do organizacij združenega dela in do tistih redkih delavcev, ki še niso prispevali. Vsak dinar je dragocen, razen tega pa nikjer ne piše, da ne bi lahko v novomeški občini presegl cestnega posojila (recimo) za 50 odstotkov. Prvi odziv daje slutiti, da to ni samo pobožna želja.

M. B.

Na Kozjansko najprej ceste

Nerazvito Kozjansko sega v sedem krajevnih skupnosti breziške občine. Za prebivalce teh krajev so dobre zveze z občinskim središčem in drugimi kraji izrednega pomena, zato vedno in povsod kličejo po ureditvi cest. To bo zavrlo odhajanje ljudi za kruhom na druga, razvitejša območja.

V načrtih za nadaljnji razvoj Kozjanskega poudarjajo preusmerjanje kmetij na vinogradništvo in sadjarstvo, na pridobivanje mleka in pitanje goveje živine, odvisno od naravnih in drugih pogojev. Omenjajo tudi kmečki turizem, toda brez cest teh zamisli ne bo mogoče uresničiti. Ceste bi omogočile prebivalcem zaslužek v bližnjih centrih in jim s tem posredno izboljšale pogoje za življenje. Kozjansko bi ceste odprle turistom in vključile ta predel v izletniški turizem, modernizacija cest pa bi gotovo pritegnila tudi zdomce, ki se želijo vrniti in s svojimi prihranki začeti obrt, odpreti gostišče ali kaj podobnega.

Kmečki turizem naj bi se razvil predvsem ob cesti Bizeljsko-Zdole, vendar le kot dodatna dejavnost. Ta cesta je dolga 28 km in so jo poimenovali za „vinsko cesto“, kar bo postala šele tedaj, ko jo bodo asfaltirali.

Prebivalci nerazvitih krajevnih skupnosti severno od Brežic že sami

veliko vlagajo v izboljšavo cest in gradnjo vodovodov. O tem se je pred nedavnim prepričala tudi komisija za pospeševanje razvoja manj razvitih območij pri izvršnem svetu

Nerazvitim pomoč vse družbe.

skupščine SRS. Po seji v Brežicah so člani komisije z Milovanom Zidarjem na čelu obiskali kraje na obrobju Kozjanskega in od blizu spoznali njihove probleme in težave. Občina pa ima nerazvite krajevske skupnosti tudi onstran Save in Krke, pod Gorjanci, kjer ljudje sami brez tuje pomoči prav tako ne morejo dohitevati razvitejših predelov.

J. TEPPEY

Skok mornarice

Jugoslovanska trgovska mornarica se bo v prihodnjih petih letih močno okrepila. Na podlagi samoupravnega sporazuma, ki ga je podpisalo štirinajst organizacij združenega dela ladjarjev in morskih ladjedelnic, bodo do leta 1980 zgradili

Vsaka ladja želi pluti po „gospodarsko“ mirnem morju.

62 ladij s skupno nosilnostjo 643,724 ton. Poleg tega so jugoslovanska ladjarska podjetja v tujini sklenila pogodbe za dobavo 22 ladij z nosilnostjo 751,200 ton, v prihodnjih petih letih pa računajo še na nakup 59 ladij z nosilnostjo 619,402 toni.

Prihodnje leto bo iz reške ladjedelnice „3. maj“ izplula že prva ladja, zgrajena za domače potrebe na podlagi samoupravnega sporazuma. Atlantska plovidba iz Dubrovnička je s „3. majem“ sklenila pogodbo o gradnji preokooceanske tovorne ladje za razsute tovore, njena nosilnost pa bo 30,000 ton. Atlantska plovidba ima že 20 ladij s skupno nosilnostjo 350,000 ton, avgusta pa bo dobila iz Anglije še tam naročeno ladjo „Jadrana“ s 70,500 tonami nosilnosti.

Jugoslovanska trgovska mornarica, ki je še pred dvema letoma štela 381 ladjo s skupno nosilnostjo 1,735,000 ton – te ladje pa so isto leto prepeljale 21,265,000 ton blaga – bo do konca letos začete petletke imela ladjevje s 3,143,485 bruto-registrskimi tonami oziroma ladjev, katerih nosilnost bo presejala 4,900,000 ton nosilnosti.

– Kaj tako buljiš? Saj skrbim le za varstvo svojega okolja... (Karikatura: iz „Medjimurja“)

(Karikatura: iz „Medjimurja“)

credno je zapisati...

Junijska in julijska suša je izsušila slovenske travnike, da je bila letošnja prva košnja slaba kot že nekaj let ne. Sušno obdobje je zavrlo tudi rast drugih krmnih rastlin. Po mnenju strokovnjakov je to slabo znamenje za živinorejce, saj bo živina ostala brez prave hrane, če ne bo kmalu izdatnejših padavin.

Ne telet pod nož!

Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, slovenska gospodarska zbornica, zadržna zveza in kmetijski inštitut so zato te dni začeli biti plat zvona, seveda v prepričanju, da bi posledice suše lahko znatno omilili, če bodo povsod do potankosti uresničili ukrepe, ki jih predlagajo.

Najprej bi morali oceniti, za koliko je manjši pridelek sena pri prvi in kaj lahko pričakujemo od druge košnje, ob tem pa, kakšen bo pridelek drugih krmnih rastlin. Kjer je stanje še posebno kritično, naj bi takoj oblikovali občinske štabe in jim naložili skrb za izvajanje nekaterih nujnih nalog.

Štabi bi morali predvsem poskrbeti, da bi v občinah pokosili vse travniške površine, če je seno le uporabno za krmo, lastninske odnose pa bi morali sprosti urediti. Če se bo suša stopnjevala, bi bilo nujno za krmo rezervirati žitno slamo. Nobeno strnišče naj bi ne ostalo brez krmnih dosevkov. Če bi suša preprečila jesensko spravilo le-teh, naj bi sejali kasneje, da bi dobili potrebno krmo vsaj spomladi.

Trgovine bi se morale v tem času založiti z gnojili. Potrebna bodo predvsem dušična gnojila za dognojevanje, s čimer bi pospešili poletno in jesensko rast trave. Jesensko prirast bi morali izrabiti s pašo in seveda s siliranjem, čeprav bi bilo tu ali tam potrebno urediti zasilni silos.

Težave s sušo in živinsko hrano ne bi smele biti razlog pokol telet, kar se tudi na Dolenjskem rado zgodi. Prirejo mesa in mleka bi s takim pokolom prizadeli za več let.

I. Z.

(Nadaljevanje s I. str.)

meška občina glede na gospodarski razvoj v zaostanku, je predsednik predsedstva SR Slovenije dejal, da je treba pred delavce z odprtimi kartami in jim jasno pokazati, da so pogoj razvoja šolstva, kulture, infrastrukture, otroškega varstva ter drugega v njihovih rokah, v kvaliteti njihovega dela. Sele načrtovanje v takih okvirih bo preseglo dosedanja načina planiranja in samo tako bo razvojni načrt občine res plod odločanja in upravljanja delavcev ter usklajevanja resničnih interesov in možnosti. Samo v tem je jamstvo, da bo vsa naša poraba v okvirih možnosti, kar se do sedaj, žal, ni vedno dogajalo.

Izrazit primer nedograjenih organizacijskih poti odločanja je povezovalje krajevnih skupnosti z delovnimi organizacijami. V svojih programih krajevnih skupnosti ne usklajujejo potreb z dejanskimi možnostmi, ker je odnos med njimi in tozidi šibak in še ni ustavno zaživel. „Potrebni so sestanki delegatov krajevnih skupnosti z delavskimi sveti tozdov! Po potrebna sredstva za razvoj krajevnih skupnosti ne k direktorju, ampak k delavcem! Delavci, ki dohodek ustvarjajo, naj odločajo, kako ga bodo delili!“, je jedrnat poudarjal Sergej Kraigher.

Na podobne stvari je opozoril tudi med popoldanskim pogovorom, katerega osrednja tema je bil razvoj kmetijstva. Tudi na tem področju družbenega dogajanja ustavne pravice kmetov niso dokončno uresničene. Kmetje so še vedno odtujeni od dohodka, ki se ustvarja iz njihovega dela. Še vse premalo smo kmete vključili v socialistično proizvodnjo,

zato so tudi problemi kmetijske proizvodnje ločeni od kmetov. Tu bodo morale družne organizacije odigrati pravo vlogo, da bodo res organizacije kmetov, zadržne službe pa službe kmetov in strokovni uresničevalci njihovih interesov.

M. MARKELJ

Večer...

zadnjega sedeža. Predsednik kulturne skupnosti Slovenije Miloš Poljanšek je osvetlil Stovičkov lik še z druge strani. Prikazal ga je kot umetnika in človeka z izostrenim čutom za pravico, ki je bil vselej na strani „ponižanih in razžaljenih“. To dokazujejo prenekateri dela iz obdobja med obema vojnama. Prišla je okupacija in njegov relief o tragični poti Slovencev v izgnanstvo je avtentičen dokument tistega časa, dokument, ki je avtorja skoraj veljal življenje.

Nagovoru Miloša Poljanška je sledil umetniški program z nastopom Ladka Korošca, Vilme Bukovčeve in Rajka Koritnika. Solisti ljubljanske opere so za voščilo zapeli najlepše bisere iz zakladnice operne glasbe in doživeli navdušen aplavz občinstva. Jubilarntu so na slovesnosti čestitali predstavniki njegovega rojstnega kraja Boštjanja, učenci krške glasbene šole in predstavniki Novega mesta in Kostanjevice.

JOŽICA TEPPEY

Usmerjeno izobraževanje stopa iz obrisov

Medobčinska sveta ZK in SZDL za Dolenjsko menita, da je potrebno usmerjeno izobraževanje zastaviti v skladu z možnostmi in potrebami združenega dela – Koncept bo, kot kaže, izoblikovan do jeseni

Nedavno smo poročali, da so na Dolenjskem podprli zamisel o usmerjenem izobraževanju. Danes lahko zapišemo, da se je že začela javna razprava o tem, kako bi v črnomaljski, metliški, novo-meški in trebanjski občini uresničili prvo fazo takega izobraževanja. Kot smo slišali 7. julija na skupni seji medobčinskih svetov ZK in SZDL v Trebnjem, naj bi predlog o organizaciji usmerjenega izobraževanja na Dolenjskem dozorel in bil sprejet v septembru.

Gradivo za javno razpravo je pripravila posebna delovna skupina, katere člani so na omenjeni trebanjski seji tudi razložili, kakšne rešitve so predvidene pri „nameščanju“ mreže usmerjenega šolstva. Predvsem so zagovarjali predlog, naj bi prvo stopnjo tega izobraževanja (za deveto in deseto leto šolanja) poskušali organizirati v vsaki občini. Ni pa nujno, da tako tudi bo, saj bo dala veljaven odgovor na to vprašanje šele javna razprava, kajpak okrepjena s pedagoškimi in drugimi stališči.

Član delovne skupine prof. Veljko Troha je menil, da bi moral biti v teh razpravah poudarek na vsebini usmerjenega izobraževanja, kar ne nazadnje narekuje tudi reforma

srednjega šolstva, ki teži za tem, da bi izobraževanje kar najtesneje povezali z združenim delom. Opozoril je, da bo treba prav zaradi tega temeljito premisliti smotnost sedanje mreže srednjih šol; ne gre prezreti ugotovitve, da so tudi na Dolenjskem nastajale nove šole bolj kot posledica neskladja z resničnimi potrebami. Dodal je, da skokovit vpis učencev v vse vrste srednjih, še posebej štiri letnih šol, čedalje manjši osip na osnovnih šolah in podobno zahteva tehtno ravnanje pri načrtovanju usmerjenega izobraževanja, to pa tembolj, ker se v organizacijah združenega dela in na drugih delovnih področjih še niso dovolj zedinili glede potreb po kad-

rih. Prof. Rudi Piletič, ki je tudi sodeloval v delovni skupini, je obžaloval, ker se še ni posrečilo skupno načrtovanje usmerjenega izobraževanja s posavsko regijo, saj bi bila sicer prenekateri rešitev znatno olajšana. Dejal je, da je iz zasnovanega koncepta usmerjenega izobraževanja na Dolenjskem razvidno hotenje, da bi se šolstvo in gospodarstvo tesneje povezala, poleg tega pa še, da bi omogočili dolenjski mladini najvišjo možno poklicno izobrazbo že doma. Zato se je treba že v pripravah na izvedbo prve stopnje usmerjenega šolstva zavzemati za to, da bi na Dolenjskem čimprej razvili tudi višje šolstvo.

Oba medobčinska sveta sta ob tem podprla predlog, da je treba mrežo usmerjenega izobraževanja razpresti tako, da bo mladini dostopna sleherni šola z zmogljivimi napori in stroški. Pomeni, da je šolo nujno približati krajem, kjer mladina živi, sicer bo Dolenjska, kot je ugotovila psihologinja Vika Avsec,

še nadalje predvsem „rezervat ne-došolane delovne sile“.

I. Z.

300 godbenikov

Prireditev „Artiče 76“ je izpolnila pričakovanja. V goste je prišlo 10 pihalnih godb iz raznih krajev Slovenije. Godbeniki so sodelovali v pisnem sprevodu, v katerem so domače skupine prikazale pestre ljudske običaje in razna kmečka opravila.

Srečanje je doživelo svoj vrhunec na koncertu pihalnih orkestror pred prosvetnim domom. Vse godbe so skupaj zaigrale Stručjevi melodiji „Kosec koso brusil“ in „Viško koračnico“, vsaka godba posebej pa se je zbranim občinstvu predstavila še z dvema skladbama.

Nastopile so: gasilska godba iz Kapel, delavska godba iz Kočevja, delavska godba Svobode s Senovega, mestna godba iz Metlike, sindikalna godba iz Papirnice v Radečah, godba rudarjev – keramikov iz Ljubo, sindikalna godba Impola iz Slovenske Bistrice, železničarska godba iz Zidanega mosta in sindikalna godba iz Tovarne celuloze in papirja v Krškem. Med godbami z najdaljšo tradicijo sta bili metliška in kapelska godba, ki letos praznujeta 126-letnico obstoja. Pokroviteljica prireditve je bila Celuloza Krško, organizirale pa so jo družbenopolitične organizacije in društva krajevnih skupnosti Artiče v sodelovanju z Zvezo kulturno prosvetnih organizacij.

Vreme prekrizalo počitniške račune

Ni veliko otrok, ki ne bi med poletnimi počitnicami vsaj za nekaj dni odšli iz domačega kraja na „počitnice“ ob morje ali drugam s svojimi starši, sorodniki ali pa tudi z otroškimi kolonijami.

V krški občini je kolonije že po običaju ZPM pripravila v Materadi pri Poreču, kjer se bo do zadnjega avgusta zvrstilo šest izmen. Tokrat

so jih sicer predvideli kar sedem, a jim je zagodlo slabo vreme, tako da so morali prvo odpovedati. Ker šteje vsaka izmena, ki traja po trinajst dni, okoli sto otrok, jih bo ob morju več kot 600, saj moramo k številu prišteti tudi tiste, ki bodo v koloniji senovskih otrok v Vrsarju.

Stroški za vse izmene bodo tokrat okoli 480.000 dinarjev, kar pomeni osemdeset starih tisočakov na osebo. Občinska Zveza prijateljev mladine je zagotovila od skupnosti za izobraževanje in otroško varstvo 340.000 dinarjev, starši, nekatere delovne organizacije in društva prijateljev mladine pa so skupaj dodali preostalo vsoto. Dodamo naj še to, da so tudi tokrat zbrali precej živih s prostovoljnimi prispevki, tako da so stroške letovanja nekoliko zmanjša-

li. Seveda je to poletje plačalo „polno“ ceno za počitnice le malo otrok: veliko jih v Materadi uživa večji ali manjši popust, precej pa je tudi takih, ki letujejo povsem zastonj.

Zal pa moram zapisati, da so letošnje kolonije v Materadi pri Poreču hkrati zadnje v tem delu Jadrana. Že prihodnje leto jih bodo morali „prestaviti“ skupaj z občinsko počitniško skupnostjo h kraju Nerezin na otok Lošinj. Tamkaj imajo otroci že odrejen poseben prostor, na katerega bodo postavili sedanje objekte.

Z. SEBEK

KAM PO OSNOVNI ŠOLI? – To vprašanje se vsako leto zavrti v generacije, ki zapuščajo osnovnošolske klopi. Večina jih pravi: „Naprej.“ kar pomeni, da nameravajo nadaljevati šolanje na srednjih ali poklicnih šolah. Letos pa je spet tako, da so srednješolski razredi premajhni za vse, za dekleta v poklicnih šolah pa majhna izbira.

VSEPOVSOD SUŠA

Na Krškem polju že nekaj časa gospodari suša in kmetje že napovedujejo manjši pridelek. Dolgo obdobje brez dežja je prizadelo zlasti breskove nasade. Zgodnje sorte zorijo, pozne pa odpadajo z dreves. Ponekod je začelo primanjkovati vode. Zdjaj so prebivalci Planine in nižje ležečih vasi srečni, saj si vodo brez skrbi lahko natočijo, odkar so dobili vodovod.

REŠILI VAS – V torek, 6. julija popoldne, so butnili pod nebo plameni iz hleva Ivana Motoreta na Logu pri Boštjanju. Požar so pogasili sevniški gasilci, domačini pa so se do naglega prihoda gasilcev branili z vsem mogočim, saj je hlev stal sredi vasi med novimi poslojji. Domačini so za požar krivili malega gospodarjevega sina; do zadnjega torka preiskava ni bila zaključena. Hidrant blizu hleva je gospodar zametal z drvmi! (Foto: Železnik)

Kaj prinaša osnutek zakona O ZDRUŽENEM DELU

8

Piše: Vladimir Bajc

Delavci delovne skupnosti na zboru odločijo o organiziranju skupnosti, nato pa sprejmejo statut, samoupravni splošni akt o medsebojnih razmerjih in druge splošne akte, svoj odnos do temeljnih organizacij, zlasti glede menjave dela, pa urede s samoupravnim sporazumom.

Osnutek predvideva tudi možnost, da se lahko delavci, ki opravljajo takšna dela, organizirajo v okviru temeljne organizacije kot posebna enota.

URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA V ZDRUŽENEM DELU

V tem delu govori osnutek zakona o uresničevanju samoupravnih pravic delavcev in povzema že znana ustavna načela, da je odločanje delavcev o njihovem delu in pogojih ter rezultatih dela njihova neodtujljiva pravica, da so delavci pri uresničevanju te pravice enakopravni, uresničujejo jo pa v odnosih medsebojne odgovornosti. Delavci izvršujejo samoupravljanje tako neposredno, to je z referendumom, ali zborih delavcev ali v drugih oblikah osebnega izjavljanja (na primer s podpisovanjem samoupravnega sporazuma, s posebno pismeno izjavo ipd.), pa tudi prek delegatov v delavskem svetu, s kontrolo dela organov v organizaciji in prek delegacij in delegatov v skupščinah samoupravnih

interesnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti.

O najvažnejših vprašanjih pri uresničevanju svojih samoupravnih pravic odločajo delavci z referendumom. Ta vprašanja so na primer samoupravni sporazum o združitvi, smernice za plan, statut, združitve, pripojitve, odcepitve in drugo.

Zakon uvaja novost, ki omogoča, da bodo delavci posledic seznanjeni s problemi in vprašanji, ki jih bo obravnaval in o njih odločal delavski svet, hkrati pa jim bo dana tudi priložnost, da o tem izrazijo svoje mnenje. Gre namreč za tako imenovano predhodno obravnavo predlogov, ki pridejo v poštev zlasti takrat, kadar gre za sklenitev kreditne pogodbe, za investicije ali drugih pogodb, s katerimi se pridobivajo večja sredstva za razširitev materialne osnove in podobno. Take predloge mora delavski svet poslati sindikalni organizaciji, da ta takšno obravnavo organizira in izvede.

O sprejetju samoupravnega sporazuma o združenju dela v temeljni organizaciji se delavci izrekujejo z referendumom. Samoupravni sporazum je sprejet, če se zanj izreče večina delavcev. Po sprejetju pa nato vsak delavec s podpisom posebne izjave svobodno odloči, ali ga bo sprejel ali ne. Če kdo take izjave ne podpisuje, se šteje, da ne želi biti več v delovnem razmerju in mu zato to razmerje po zakonu preneha.

Ker v mnogih primerih skupnega zbora delavcev ne bi bilo moč iz-

vesti ali pa bi bilo to neracionalno, predvideva osnutek možnost, da lahko delavci sprejmejo sklepe na zborih delavcev tudi v delovnih enotah ali drugih delih organizacije. O čem se odloča na tak način, določijo delavci v statutu, pri tem pa takšno odločanje ne pride v poštev v tistih vprašanjih, ki so skupnega pomena za vse delavce temeljne organizacije (razporejanje čistega dohodka, smernice za plan ipd.).

Kadar delavci ne odločajo z neposrednim osebnim izrekanjem opravljajo svoje samoupravne pravice in dolžnosti prek delegatov s tem, da dajejo delegatom smernice in navodila, ki delegate vežejo. Zato mora delegat vselej izražati voljo delavcev svoje temeljne organizacije.

ORGANI UPRAVLJANJA

Naš pregled osnutka zakona o združenem delu ne bi bil popoln, če ne bi omenili tudi organov upravljanja od delavskega sveta in poslovnih organov do drugih organov in če ne preletimo tudi zaključnega dela osnutka zakona.

Vsaka organizacija združenega dela, naj bo temeljna, delovna ali sestavljena organizacija, ima kot glavni organ delavski svet, ki upravlja delo in poslovanje. Delavskega sveta ne bi imele samo tiste temeljne organizacije, ki imajo manj kot 30 delavcev, saj bi v teh delavci z osebnim izrekanjem odločali o vprašanjih, ki so sicer po zakonu v pristojnosti delavskega sveta.

Oblikovanje in delovanje vseh organov upravljanja v vseh organizacijah združenega dela temelji na delegatskem načelu. Tako je delavski svet temeljne organizacije sestavljen iz delegatov delavcev vseh delov delovnega procesa (delovne enote, brigade, teami ipd.). Delavski svet delovne oziroma sestavljene organizacije pa je sestavljen iz delegatov delavcev temeljnih organizacij v njeni sestavi, pri čemer mora imeti vsaka

temeljna organizacija v delavskem svetu vsaj enega delegata.

Delavski svet mora po sestavi ustrezati socialni strukturi zaposlenih, to se pravi, da mora biti zagotovljeno sorazmerje glede zastopnosti delavcev iz neposredne proizvodnje, mladine, žensk in drugih. Kandidacijski postopek in določanje kandidatur izvede sindikalna organizacija. Način volitev ter pogoje in način odpoklica delegatov delavskega sveta pa s svojim statutom ali drugim samoupravnim aktom samostojno urejajo delavci sami.

Delavski svet praviloma odloča z javnim glasovanjem, v statutu pa so lahko določena tudi vprašanja, o katerih ta organ odloča s tajnim glasovanjem.

Zakon posebej določa, kdo ne more biti član delavskega sveta, in med takšne, katerih funkcija ni združljiva s funkcijo delegata, uvršča individualni poslovodni organ (direktor) člani kolektivnega poslovodnega organa in druge vodilne delavce, ki so neposredno odgovorni delavskemu svetu.

Delavski svet lahko zaupa opravljanje določenih izvršilnih zadev v temeljni organizaciji svojemu kolektivnemu izvršilnemu organu. O tem, ali bodo imeli takšen organ ali ne, pa odločajo delavci sami, pri čemer določijo tudi delovno področje, medsebojne odnose in odgovornosti teh organov v statutu. Ne more pa tak organ odločati o tistem, kar sodi v pristojnost delavskega sveta ali o čemer se delavci odločajo z osebnim izrekanjem. Delo izvršilnega organa nadzira delavski svet, ki lahko pri izvrševanju te pravice sklep ali ukrep izvršilnega organa tudi razveljavi.

Vsaka organizacija združenega dela mora imeti tudi poslovodni organ, bodisi individualni, bodisi kolektivski. Ta organ vodi poslovanje organizacije, organizira in usklajuje delovni proces in izvaja odločitve in sklepe delavcev oziroma delavskega sveta in njegovega izvršilnega organa.

Poslovodni organ je pri svojem delu samostojen, vendar je odgovoren delavskemu svetu, za izpolnjevanje z zakonom predpisanih obveznosti pa tudi družbeni skupnosti.

Individualni poslovodni organ je imenovan na predlog razpisane komisije na podlagi javnega razpisa. Osnutek zakona podrobneje določa način imenovanja in razrešitve, razpis, oblikovanje predloga za imenovanje, določanje kandidatov in druga vprašanja, ki se tičejo tako obveščanja in varstva pravic udeležencev v javnem razpisu, kot tudi postopka pred sodiščem združenega dela, ki ga lahko v 8 dneh po prejemu pismenega obvestila sproži prizadeti (neizbrani) kandidat.

Mandat individualnega poslovodnega organa oziroma predsednika in članov kolektivskega poslovodnega organa traja največ 4 leta, s tem da so za isto funkcijo lahko znova imenovani (reelekcija). Za individualni poslovodni organ oziroma za predsednika in člana kolektivskega poslovodnega organa pa ne more biti imenovan, kdor je bil za naklepno kaznivo dejanje zoper temeljne socialistične samoupravne družbene ureditve in varnost države, zoper pravice samoupravljanja ali zoper družbeno premoženje obsojen na nepogojno zapora ali tisti, kdor je bil zaradi kakšnega drugega kaznivnega dejanja obsojen na nepogojno kazen zapora najmanj 3 let.

Osnutek nadalje našteva primere, ko je poslovodni organ (ali njegov član) lahko razrešen še pred potekom časa, za katerega je bil imenovan (na primer na lastno zahtevo, zaradi huje kršitve predpisov, nesposobnosti, povzročitve večje škode ipd.), in predpisuje tudi postopek za takšno razrešitev.

V nadaljevanju se srečamo z organi delovne organizacije, kot so delegatsko oblikovani delavski svet (najmanj po en delegat iz vsake TOZD oziroma sorazmerno število delavcev v TOZD), izvršilni organi delavskega sveta pa spet poslovodni organ, ki je

lahko individualni ali kolegijski. Skoraj isto velja tudi za organe sestavljene organizacije združenega dela. Glede organov, ki jih ima delovna skupnost, pa je treba opozoriti, da ima ta mimo delavskega sveta in njegovih izvršilnih organov še nov organ, to je vodjo delovne skupnosti, ki vodi njeno delo, usklajuje delovni proces in izvršuje sklepe delovne skupnosti in drugih organov. Vodja delovne skupnosti ne more biti hkrati tudi poslovodni organ, za svoje delo pa je odgovoren delavskemu svetu in poslovodnemu organu organizacije združenega dela.

OBVEŠČANJE DELAVCEV

Osnutek vsebuje posebna določila o obveščanju delavcev v združenem delu, saj je prav obveščanje bistven pogoj za uresničevanje samoupravljanja. Obveščanje je opredeljeno kot pravica delavcev, hkrati pa kot dolžnost organov upravljanja, po vsebini in obliki pa mora biti dostopno delavcem, redno, pravočasno, resnično in popolno. Tako morajo biti delavci zlasti obveščeni o celotnem poslovanju organizacije, o materialno-finančnem stanju, o delitvi dohodka in uporabljanju sredstev, o rezultatih, doseženih z združenjem dela in sredstev, o delu organa in o drugih vprašanjih, ki so pomembna za upravljanje in odločanje.

ZAKLJUČEK

Osnutek zakona nam končno govori o vlogi in pomenu samoupravne delavske kontrole, pri čemer je osnovni nosilec nadzorstva delavec, ki to svojo pravico in dolžnost uresničuje tako neposredno, kot v obstoječih organih upravljanja in v posebnem organu samoupravne delavske kontrole. Prav ta organ mora o svojem delu obveščati delavce.

Jože Petek, predsednik IS kočevske občinske skupščine, pozdravlja zborovalce.

Domačin obveščevalec Leidek in partizan Franc Avbelj - Lojko, vodja napada na sovražno postojanko na Brodu na Kolpi 30. aprila 1942.

Narodni heroj Jože Ožbolt in partizanski pisatelj Tone Ožbolt.

Oddelek milice pred akcijo.

Mladost na zmagovitem pohodu

Drobci z devetega srečanja jugoslovanskih pionirjev v Vasi-Fari

Večer v športno-rekreativnem centru za veliko, novo trgovsko hišo v Kočevju je bil slovesen. Igrala je godba in množica pionirjev, vojakov, mlilčnikov in drugih občanov je bila pomešana kakor na velikem mitingu. Taborni ogenj je zagorel... Na zbirni center v osnovni šoli pa so se kar naprej prihajale delegacije IX. zbornice pionirjev Jugoslavije iz najbolj oddaljenih krajev naše domovine: iz Crne gore, Makedonije in od drugod. Bili so ganljivi prizori, ko so kočevski pionirji čakali na svoje vrstnike, da jih popeljejo na domove in jih pogostijo!

Ne samo veselja, tudi žalosti je bilo na pretek. Saj je marsikateri gostitelj ostal praznih rok in je zaman rotil in prosil tovarišico učiteljico, naj mu vendarle preskrbi kakšnega Makedončka ali Srbijančka ali kogar si že boji, samo da ne bi prišel domov praznih rok, saj bi bila to prava sramota. Podobni prizori so bili tudi v Ribnici, kjer so prenočevale delegacije.

Pravo veselje pa se je pričelo naslednji dan, 19. junija, ko se je pohod bližal svojemu cilju v Vasi-Fari na Kostelskem, „prvemu slovenskemu osvobojenemu ozemlju“. Vasi ob novi cesti so bile okrašene in starejši ljudje so se spominjali tistih časov izpred več kot trideset let, mitingov in nevarnosti pa hajk in streljanja, prezblih, utrujenih borcev in gostoljubnosti, ki je bila Kostelcem že od nekdaj največja odlika.

V Banja Loki kjer je padel legendarni komisar mladinske čete Jastreb, je tudi spominska plošča in

preprost spomenik z imeni padlih borcev. Od tu se čuti Kolpska dolina in napol prazne vasi po bregu so kakor ostanke nekega davnega življenja.

Toda življenje se vrača tudi na Kostelsko. V Novih selih so mladi in pa tisti, ki se vozijo v službo v Kočevje, okrasili vas, da je Tiče, novoseški pismonoša in bivši partizanski kurir, kar sijal od ponosa. Podlipni Miha in Seljanov Jože pa sta, čeprav že malo v letih, pristavljala lestve in zatikala za pročelja hiš zastave. Viki, Sonja, Matko, Marija in drugi so neutrudno pisali parole, pletli zelenje in se veselili svojega velikega praznika.

TA DEŽELA NE SME IZUMRETI

Tisto jutro je bilo kristalno čisto in na velike terase ali še lepše zapu-

Miha Marinko in Andrej Cetinski - Lev obujata spomine.

šene njive med vasema Potok in Vrh so prihajale kolone pionirjev z zastavami, s pesmijo in potnimi, razgretimi obrazi. Brigade so se razvrščale na označenih mestih okrožij in podokrožij OF in bilo je, kakor bi se pobočja nad Kolpo spreminila v ogromen amfiteater.

Kipar in profesor risanja na kočevski osnovni šoli Stane Jarm je stal na eni od vzpetin in se veselil prelivajoče množice. Njegovi obrazi so trpki in trdi, žene v črnem, disonance umiranja in uporne volje za obstoj. Zapuščene kostelske in obkolpske vasi tja do Oslinice in Čabra ne smejo izumreti. Mladost, ki se je za hip naselila v teh krajih, naj nadaljuje svoj zmagoviti pohod.

Voditelj proslave Tomaž Terček je pozdravljal prihajajoče. Iz vodovodnih cevi, ki so bile razvrščene po celem travniku, je tekla kristalno čista studenčnica.

Doli v gostilni pri Papežu sem videl domačine - teritorialce, preoblečene v vojakke, ki so si z likalnkom lepili na rokave razpoznavne znake pripravnikov OF, in neki kmet, ki je stražil poln kamion municije in orožja, mi je zaupal, da ga je podobna smola doletela tudi pri partizanih. In smeje je pristavil, da se zgodovina ponavlja.

Pionirska himna združenih mladinskih pevskih zborov na devetem zboru je bila iskren pozdrav in obveza nadaljevati pot in čuvati tako težko in s tolikimi žrtvami pridobljeno svobodo.

BITKA JE BILA PREPRIČLJIVA

Obrazi pionirjev so bili radovedni in še posebej so se razvneli ob pravični bitki, ko je sovražna motorizirana enota napadla zborovanje in s tem ogrozila osvobojeno ozemlje. Toda ko so branilci iz zasede zadeli tank, ki je prodiral vse bliže, je bilo

Pri opravljanju službene dolžnosti: resnost manjšega in večjega

nevarnosti konec. Gost, črn dim iz gorečega tanka je oznanjal poraz in veselo rajanje se je nadaljevalo. Delegacije so še zmerom prihajale in Janko Rudolf, predsednik ZB Slovenije, je sprejemal raport.

Vasi ob Kolpi je zajel nemir. Ljudje so prihajali iz oddaljenih zapuščeni vasi in ravnatelj osnovne šole Vas-Fara Franc Volf je vendarle priznal, da njegovi statistični podatki o izumiranju tega kraja niso najbolj prepričljivi. Saj bi morali zgraditi najmanj deset modernih šol, da bi lahko sprejele vso to mladež.

Slavje pa se je nadaljevalo, potem pa je Tomaž Terček nenadoma oznanil partizanski „pasulj“. Armada kuharjev - vojakov je stala pri kadečih se kotlih in jedli smo zares odlične pasulje. „V vojnih časih bi za kaj takega glavo dal,“ mi je pripove-

doval domačin Jože. „Velikokrat smo namesto kosila bežali pred premočnim sovražnikom ali pa smo si samo predstavljali, da južnimo, v resnici pa smo marširali.“

Deveti zbor jugoslovanskih pionirjev „Osvobojeno ozemlje 1942“ je dosegel svoj vrh. Na tisoče mladih je od Brestanice do Vasi-Fare in v občini Delnice skupaj prehodilo v 55 dneh nad 15.000 kilometrov. Na svoji dolgi poti so obiskali pomembne spomenike NOB in se pogovarjali s preživelimi borci in drugimi udeleženci revolucije.

V velikem svetlem prostoru je bilo srečanje nepozabno doživetje. Tudi zaradi tega srečanja bodo zapuščene kostelske vasi manj zapuščene.

Tekst in fotografije: LADISLAV LESAR

Iz iskre upanja - plamen!

Dolenjski komunisti smo bili prepričani o zmagi

22. junija 1941 je bila nedelja, lep poletni dan, in nad ljubljansko pokrajino je lebdel nekakšen skrivnosten mir.

Ljudje so bili zbegani, prestrašeni. Niso mogli verjeti, da je stara jugoslovanska vojska tako hitro in sramotno kapitulirala. Mnogi so bili v skrbeh za očete in sinove, vojne ujetnike. Dolenjsko je preplavila italijanska okupatorska vojska in začela kazati, kdo je gospodar. Uvideli smo, da nismo več svobodni, ampak razkosan in zatiran narod.

V takšnem ozračju se je tisto dopoldne ko blisk razširila novica, da je Hitlerjeva vojska brez vojne napovedi napadla Sovjetsko zvezo, prvo socialistično državo na svetu. Začela se je vojna med dvema ideologijama. Hitler, ki je do tedaj pregazil domala že vsa Evropa, se je lotil zadnjega načrta: uničiti Rdečo armado, uničiti slovanske narode, češ da so manjvredni, barbarski, sposobni le za sužnje „nemškemu nadčloveku“.

Na ta dogodek so se novomeški komunisti odzvali takole: Ze zgodaj dopoldne je pridiral s kolesom v Podgoro aktivist, študent Franček Saje in me obvestil o Hitlerjevem napadu. „Ob 11. uri bomo imeli partijski sestanek v gozdu nad pokopališčem v Prečnl. Ti pojdi v Zalog po sodnika Mišiča, jaz pa grem po Karla Gradnovca v Groblje.“ Tako je naročil Saje.

Na mestu sestanka smo našli sekretarja komiteja Dušana Jereba, Nika Šiliha, Jožeta Petriča, Ferda Kuneja in druge. Najprej je govoril sekretar, ki je dejal, da so si novice z vzhodne fronte nasprotujoče ter da nas prvi uspehi Hitlerjeve vojske ne smejo omajati. Rdeča armada vodi pravičen boj za neodvisnost in svobodo vseh zatiranih narodov; naša komunistično internacionalna dolžnost je, da takoj začnemo boj proti okupatorju, da bi tako pomagali Sovjetski zvezi. Ob koncu sestanka je sekretar vsakemu naložil sabotažno akcijo, ki smo jo morali izvesti že naslednjo noč. Sam sem moral presekati vse telegrafsko-telefonske linije ob progi Novo mesto-

Ljubljana. S pomočjo bratov Jarc iz Prečne je bila naloga uspešno izvedena. Tudi ostali so izvršili svoje naloge.

Po končanem sestanku smo se počutili moralno močnejše. Čeprav nas je bila samo peščica, smo bili prepričani, da smo sposobni izvesti še tako težke naloge. Pozabili smo celo, da se le nekaj kilometrov stran nahaja okupatorska divizija „Isonzo“, ki šteje 10.000 vojakov. V naših mislih je tlela iskra upanja, da bomo spet svobodni in gospodarji svoje zemlje. Nihče pa ni pomislil, da se šele začnemo štiriletni krvavi boji z močnejšim okupatorjem.

Upali smo, da bodo rdečearmejci le ustavili in razbili Hitlerjevo napadno vojsko ter tako omogočili vstaje v okupiranih deželah. Namesto tega pa so v naslednjih tednih in mesecih prihajale z vzhodne fronte čedalje bolj zaskrbljujoče vesti: Nemci so prekorčili Berezino in Dnjeper, padla sta Kijev in Smolensk.

Nemci so začeli izseljevati Štajerce, streljati prve talce na Gorenjskem, pobita je bila prva četa partizanov pri Krškem itd.

Ob koncu 1941 se je znašla Komunistična partija Slovenije v zelo težkem položaju. Nismo še imeli trdne povezanosti z ljudmi, partizanska vojska je bila šele v zametkih, pojavili pa so se tudi omahljivci, ki so govorili, da je vsak boj zaman.

Večina komunistov pa je bila prepričana, da bo okupatorjeva vojska premagana, zato so hudo zimo 1941/42 izkoristili za zelo aktivno delo na terenu. Uspehi so se pokazali spomladi 1942, saj so partizani postali strah in trepet okupatorjev. Na Dolenjskem je nastalo veliko svobodno ozemlje, formirani so bili novi partizanski odredi, ki so bili bolj oboroženi in izurjeni. Organizirani so bili prvi organi civilne oblasti. Da bi okupator preprečil nadaljnje širjenje partizanskih uspehov, je pripravil veliko roško ofenzivo, po tej pa se je začelo novo obdobje osvobodilnega boja na Dolenjskem.

KAREL JAKŠE

NA PRIMERIH SE UČIMO - Učenci in osebje OŠ Mirana Jarca iz Črnomlja so imeli ob koncu letošnjega šolskega leta obrambni dan, kjer so se seznanili z vsemi nujnimi ukrepi, potrebnimi v primeru sovražnikove agresije. Akcija je dobro uspela, posebej še pri učencih nižjih razredov, ki so izvedli obrambni dan v obliki orientacijskih pohodov in tekmovalij. (Foto: NOVINARSKI KROŽEK OŠ MIRAN JARC)

Rešitev iz italijanskega obroča

Poleti 1942 je bil kočevski Rog poln partizanov in begunskih družin, ki so prbežale iz vseh krajev Kočevske in njene sosesčine. Tudi jaz sem bila takrat partizanka, kot moja dva brata in oče, ki je bil predvojni član KPS. Takrat sem prišla iz čete k mami na Bukovo goro nad Koprivnikom. Tam je bil civilni tabor za vasi Mozelj, Črni potok in še druge iz okolice Kočevja. Za begunce so bila postavljena zasilna bivališča po skritih grapah globoko v gozdu. Vse so bile polne ljudi, pa tudi konjev in krav, ki so jih ljudje rešili pred Italijani.

Italijani so požgali že skoraj vse vasi okrog Kočevske Reke in ob Čabranki. Zdaj so vso silo usmerjali proti Rogu. Ze nekaj dni smo slišali brnenje tovornih avtomobilov. Tudi letala so večkrat preletala Rog. Nekaj praznih kočevskih vasi v smeri proti Rogu so že požgali. Takrat so prodrli s patrolo do Bukove gore in požgali to malo vasico. Do takrat smo dobivali vodo v tej vasi, vendar nas je precej zbolelo, verjetno zato, ker smo jedli še zelena jabolka in pili osmojeno vodo, zelo smo trpeli. Tudi lakota nas je mučila.

Čutili je bilo, da se pripravljajo ne-

kaj hudega. Vse dneve so borci prekopavali ceste proti Kočevju in postavljali velike ovire iz požaganih drevces. Vendar vse to ni pomagalo, saj so Italijani te ovire takoj odstranili in prodrali proti Rogu iz smeri Kočevja in Novega mesta.

Rajonski odbor se je zavedal odgovornosti za begunske družine, ki se jim je rodilo nekaj otrok že na samem begu. Te ljudi je bilo treba sprviti na varno, se pravi iz Roga.

Sklenili so, da se bomo prebili po skrivnih poteh prav Italijanom za

hrbet. Pohod pa je bilo težko izvesti, saj je bilo okoli 30 vozov z družinami in živalmi. Zaščitna četa je šla nekaj dni prej v drugo smer. Vozovi so bili samo za na cesto, kjer pa so povzročali velik ropot. Ljudje so okoli koles in konjem na noge navezali blago. Sreča je bila, da so Italijani mislili, da gre neka njihova enota. Tako nas niso napadli ali šli pogledat, kaj trušč pomeni.

Takrat sem bila partizanka. Poslali so me naprej v predhodnico z majhno pištolo in baterijo v roki. Moja mama je ugovarjala, da sem premlada. Imela sem komaj 13 let in sem morala prevzeti tako nevarno dolžnost. Morala sem poslušati. Čeprav sem bila pri vsakem novem ovinku vsa v strahu, sem šla naprej in dajala koloni znake z baterijo.

Po glavni cesti smo peljali samo do Koprivnika. Potem smo krenili po gozdnih poteh do Vidma. Večkrat so bili na cesti še sledovi ognja, kamni položeni za zasedo in ogorki cigaret. Italijani so se z nočjo verjetno umaknili v bližnje postojanke.

Iz Vimolja so nas vseeno zaslišali. Začeli so streljati z vsem orožjem. Psi so tulili. Na naši strani je bilo silno topotanje in še otroci so se začeli jokati od strahu. Večkrat se je v kako dolino prvrnil voz z vsem in je bil zopet zastoj.

Kasneje smo slišali, da so Italijani slišali naše razgrajanje in da jih je bilo zelo strah, ker so mislili, da prihaja nađnje cela brigada. Če bi vedeli, da smo le mi, bi gotovo prišli in naš vse skupaj zajeli.

Srečno smo prišli do Knežje lipe in krenili proti zapuščeni vasi Kozji kamen pri Lapinjah. Tu se nam je pridružila še skupina borcev. Med njimi je bila partizanka Anica Žnidaršičeva iz Mozija, znana junakinja, ki je na žalost padla prav mlada kot komisarka bataljona. Okoli 2. ure zjutraj smo prišli na cilj. Vsi smo bili na smrt utrujeni. Ko smo prišli, se je vsak ulegel, kjer se je pač ustavil. Edina želja je bila po nurni poti počivati. Ko sem se zjutraj prebudila, sem bila vsa bela, ker sem ležala na deski prav na apnenici. Vendar smo bili vsi srečni, da smo se rešili iz sovražnega obroča.

JUSTI ČERO

Kmet Zepuhar na Plješivici si ni mislil, da bo kdaj toliko žensk v sariju in črnk z živopisnimi oblekami stopilo pod krov njegove zidanice. Pa so, in še kako so bile zadovoljne! Po temeljiti razlagi v naravi, kako je s kooperantskim vinarstvom v metliški občini, so morale poskusiti tudi pridelek.

„IMATE BOGATE IZKUŠNJE“

Maria Paz s Filipinov: „Veseli me, da smo lahko zaključek mednarodnega seminarja doživljale v Jugoslaviji. Kamorkoli smo prišle, povsod so nam ljubeznivo pomagali pri proučevanju vprašanj, ki zadevajo življenje žena. Povsod smo naletele na izredno tople sprejem in gostoljubnost, ki nas je večkrat spravljala celo v zadrego. Veliko smo zapisovale, dobile smo veliko vtisov, vse to pa bomo skušale s pridom uporabiti pri našem delu doma.“

„Kako srečna je vaša dežela!“

Tudi v Trebnje so gostje prišle z debelimi bloki, kamor so zapisovale podatke, izjave, številke, vse, kar so izvedele na pogovoru v skupščinski dvorani in potem v dveh tovarnah na Mirni.

„Proizvodnja kozmetike – to ja pa zanimiva stvar...“ Za tovrstno industrijo se zanimajo žene vseh polti in vseh dežel, kar se je pokazalo tudi v novomeški tovarni „Krka“. Kajpak so spraševale tudi za način izobraževanja ob delu, za zaslužek, za možnost letovanja, za udeležbo žena v vidnejših funkcijah pa še in še...

Posebno prve dni je bilo malce težko razumeti, da naš kmet ni le proizvajalec, ampak tudi samoupravljavec. Da soodloča pri delitvi zadržnega dohodka, da lahko kupi traktor sam ali pa v strojni skupnosti. Seminaristke so imele prvi pogovor v Belsadu.

„KOT MED DOMAČINI“

Zakija Meghji iz Tanzanije: „Med bivanjem v Jugoslaviji smo se počutile kot doma. Pri nas radi govorimo v pregovorih, zato mi je zlasti eden tu večkrat prišel na misel: Bolje je biti reven, toda neodvisen. Presenečene smo nad tem, kar ste zgradili in kako živite. Ganilo nas je, ko smo videle, s kakšno zavzetostjo se vaše žene bore za razvoj kraja in dežele. Videle smo ljudi iz proizvodnje in imele smo priložnost spoznati, da res upravljajo s sadovi svojega dela. Samoupravljanje je po mojem mnenju zares edina uspešna pot k osvobajanju človeka in naroda.“

Črnka iz Tanzanije, Radkovičeva mama s Suhorja pri Metliki in Ermi iz daljne Azije se sicer niso znale med seboj pogovarjati, vendar so pri fotografiranju razumele, da gra za posnetek: mi se imamo radi...

NAVDUŠENA NAD ENOTNOSTJO

Predstavnice dežel v razvoju iz dveh oddaljenih celin, Azije in Afrike, ki so nedavno tega teden dni bivale v Sloveniji, največ pa na Dolenjskem, so z našimi ljudmi sklenile tesno prijateljstvo. Seminar v organizaciji švedske vlade v mednarodnem letu žensk je bil na naših tleh ugodno ocenjen. Gostje iz Ugande, Kenije, Tanzanije, Zambije, Malezije, Indije, Bangladeša, Sri Lanke in Filipinov so sicer predvsem proučevale življenje naših žena, hkrati pa so spoznavale naše samoupravljanje, naš narodnoosvobodilni boj, življenje kmeta in delavca, prav tako pa šolstvo, otroško varstvo in delo družbenopolitičnih organizacij.

Uma Mukherji iz Calcutte: „Kratko bivanje v Jugoslaviji me je zares osrečilo. Dobila sem vrsto informacij o vašem življenju in sistemu, o vašem samoupravljanju. Kar me je najbolj navdušilo, pa je tesno sodelovanje med ljudstvom in raznimi organizacijami ter skupno prizadevanje za nadaljnji napredek na vseh področjih.“

Med seminaristkami so bile socialne delavke, učiteljice, profesorice, visoke funkcionarke v ženskih organizacijah ter v sindikatih in zadržništvu, članice vlad, uradnice. Tu so bile kot študentke, željne znanja in izkušenj od drugod. Marsikatera je med napetim urnikom, razpetim med sestanki, srečanji, ogledi in pogovori, večkrat pomislila na dom. Večinoma vse so matere z več otroki, nekatere pa imajo že vnučke. Nič čudnega torej, da so tako rade tudi naši mladeži segale v roke.

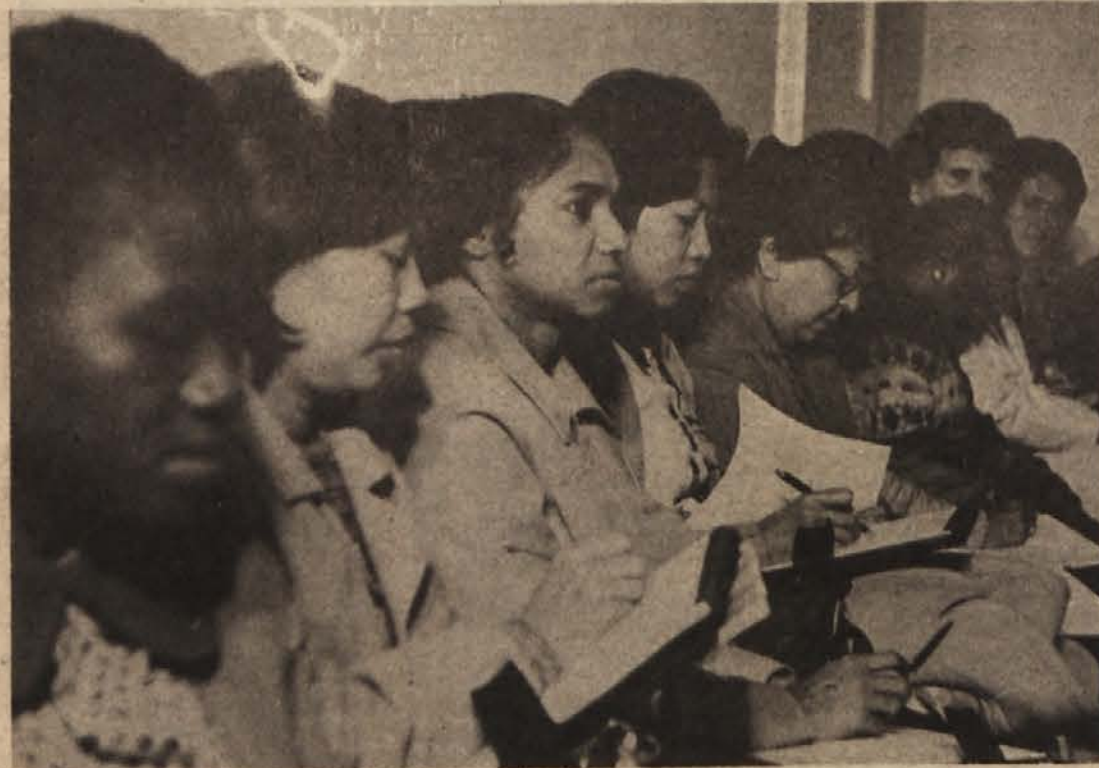
Povsod so iskale stikov z ženami, da bi izvedele, kakšen je njihov delavnik, kako sodelujejo v javnem življenju, kako vzgajajo otroke. Z objemom se je končalo vsakokratno slovo od ljudi v posameznih občinah, kazalo pa je, da so bile še posebej ganjene na Suhorju ob srečanju s 84-letno Radkovičovo mamo iz Bereče vasi.

Prepričana sem, da bo zaslanjana Ramani v daljni Maleziji učenkam v srednji šoli večkrat govorila o Jugoslaviji, da bodo črnke Zakija, Gloria, Tereza, Thecla razlagale afriškim ženam, kako sposobne so Slovenke, in da bodo na gimnaziji v Bangladešu in na agronomski fakulteti na Filipinih precej slišali o nas. Soma Perero, za predsednico Syrimavo Bandera najvidnejša ženska funkcionarica v Sri Lanki, pa si bo gotovo prizadevala za še čvrstejše sodelovanje z njeno deželo. Ob uri slovesa so bile vse solznih oči. Stiki z deželami v razvoju, ki se pri nas šele vzpenjajo k zaželeni ravni, so se s tem obiskom močno okrepiili.

„NIKDAR NE POZABIM...“

Mary Kola iz Nairobij: „Jugoslavijo, njene tople ljudi in njihovo prisrčnost bom za vedno ohranila v najlepšem spominu. Izkoristila bom vsako priložnost, da bom govorila o vaši lepi deželi, o možeh in ženah, ki sem jih spoznala, ter o njihovem delu. Kar ste pri vas naredili v svobodi, je mnogim lahko za zgled.“

Črnke so zbudila splošno pozornost s frizurami. Imele so več prečk in množico tankih kit. Kot so povedale, je to zavoljo gostih, skodranih las, ki so ob toplih dneh ko kučma. Tako pride več zraka do glave. Take pričeske jim zjutraj ne vzamejo več kot 10 minut časa.

Zdravilo za zdravstveno stabilnost?

PREJŠNJI TEDEN SO ZAČELI NA DOLENJSKEM VELJATI UKREPI ZA SPLOŠNO VARČEVANJE, S KATERIMI ZELIJO OBČINSKE IN REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST ODPRAVITI ŠTEVILNE POMANJKLJIVOSTI, DOSEČI RAVNOVESJE MED DOHODKI IN IZDATKI TER S TEM PRISPEVATI DELEŽ K SPLOŠNI GOSPODARSKI STABILNOSTI

Ukrepe splošnega varčevanja za leto 1976, o čemer obširneje pišemo v pričujočem sestavku, so občinske zdravstvene skupnosti v Črnomlju, Krškem, Metliki, Novem mestu in Trebnjem ter regionalna zdravstvena skupnost za Dolenjsko sprejele po temeljitem preudarku in z večstranskim namenom. Pri tem so poudarile, da je njihov glavni smoter zagotoviti vsem občanom zdravstveno varstvo s tem, da ne bi nikjer presegli dogovorjene skupne porabe, pa vendarle ohranili normalno plačilno sposobnost ob ravnovesju dohodkov in izdatkov v poslovnem letu 1976.

Da bi bili kos tej težavi in odgovorni nalogi, bo potrebna vrsta dejanj, množica posegov v nered, površnost, nedodelanost in podobno, hkrati pa bodo morali marsikje spremeniti tudi miselnost. Red in uspeh akcije bosta dosežena le, če bo vsakdo, ki ga ukrepi omenjajo, v celoti opravil svoj del skupne naloge.

Ukrepi, naj bi organizacijsko in strokovno izpopolnili vse, ki so manj razvite, na novo pa bi morali odpreti oddelek za dializo in ortopedsko ordinacijo. Ob tem bi morali utrditi sodelovanje zobozdravstvene službe zdravstvenega doma za ustrezno službo v bolnišnici. Pri zaposlovanju novih zdravstvenih delavcev opozarjajo ukrepi na previdnost. Pravijo, da so nove zaposlitve smotrne le, če bi tako dosegli boljšo organiziranost zdravstvene službe. Seveda pa ne sme biti ovir pri zaposlovanju lastnih študentov.

Nadaljevati je potrebno z varčevanjem pri materialnih, režijskih in drugih stroških. Prevoz z reševalnimi avtomobili naj bi v prihodnje odražali le takrat, kadar tako narekuje bolezen ali poškodba zavarovanca. Zavarovanci bodo morali poslej na vlak, avtobus ali pa s privatnim vozilom.

Pri predpisovanju in izdajanju zdravil naj bi obveljalo, da bodo doze manjše, zdravila (kajpak z dobrim učinkom) pa poceni. Zdravnikom priporočajo ukrepi pozornost zlasti pri predpisovanju zdravil in pripomočkov, za katere ni potrebno doplačilo (participacija), saj taki stroški še zlasti obremenjujejo sklade zdravstvene skupnosti.

STALEŽ BODE V OČI

Bolniški stalež, ki je zdaj še vedno velik, naj bi zmanjšali vsaj za 15 odstotkov. Za to si morajo prizadevati vse zdravstvene OZD na območju novomeškega Zdravstvenega

centra, enako pa velja tudi za zdravniško komisijo pri regionalni skupnosti. Zdravniki, ki odražajo stalež, naj bi bolj sodelovali s tozdi in drugimi delovnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi svojih pacientov, pomagali pri odpravljanju vzrokov za obolenje in podpirali splošne napore za zmanjšanje staleža do 30 dni.

Za zmanjšanje staleža pa bi se morale prizadevati še zlasti same temeljne in druge organizacije zdrženega dela. Razčlenile naj bi vzroke za obolenost zaposlenih, odsotnost z dela in podobno, podatke o staležu bolnih pa sproti objavljale v svojih glasilih ali kako drugače.

SAMO Z IZJAVO ...

V prihodnje naj bi obveljalo tudi takole načelo: preden bi zavarovanec odobril odsotnost z dela zaradi nege obbolelega člana družine, naj bi podpisal izjavo, iz katere bi bilo razvidno, da v družini ali skupnem gospodinjstvu v resnici ni drugega za nego. Če bi izjava ne ustrezala resnici, podpisnik ne bi dobil nadomestila za osebni dohodek. Zato naj bi resničnost ali neresničnost izjave razčistili že v delovni organizaciji, iz katere je kandidat za nego domačega bolnika. Neresnične podatke bi moralo podjetje takoj javiti skupnosti, proti podpisniku pa disciplinsko ukrepati.

Zunaj novomeške zdravstvene regije naj bi poslej zdravili le bolniki, ki jim v okviru Zdravstvenega centra v Novem mestu še niso kos.

Če pa bodo pacienta napotili drugam na njegovo zahtevo, bo moral podpisati posebno izjavo, da bo poravnal razliko v ceni. Potnih stroškov pa mu kajpak ne bodo mogli odobriti in povrniti.

Poslej tudi na kopaljško zdravljenje ne bo mogel vsakdo, ki bi si to zaželel. Nasprotno: ukrepi zahtevajo, naj ustrezna komisija temeljito pretrese vsak tak predlog ali željo, da bo zdravljenje odobreno res le za namene in medicinsko indicirane primere.

Da bi v prihodnje preprečili „selitve“ zavarovancev in s tem odliv denarja iz krške občine na druga območja oziroma regije, bodo sklenili poseben dogovor z brežiško bolnišnico. Po tem dogovoru bo morala brežiška bolnišnica vse bolnike iz krške občine, ki jih sama ne bo mogla „obdelati“, napotiti le v novomeško bolnišnico.

SPROTI PREVERJATI

Nadalje nalagajo ukrepi zdravstvenim zavodom in ustanovam v okviru novomeškega Zdravstvenega centra ter lekarnam, da ponovno pretresejo svoje delovne načrte in stabilizacijske programe ter jih uskladijo z varčevalnimi ukrepi. Izvajanje ukrepov bodo vsak mesec proučili organi občinskih in regionalne zdravstvene skupnosti in po potrebi pripravili dodatne ukrepe.

Z uresničevanjem tako zastavljenih porabe bodo izvajalci in porabniki zdravstvenega varstva (tozdi, zdravstveni tozdi, zdravstvene skupnosti itd.) prispevali pomemben delež k večji gospodarski stabilnosti. S tem pa bo doseženo, da bodo ustrezna zdravljenja deležni resnično bolni in pomoči ter nege potrebni zavarovanci.

Za samoupravne organe zdravstvenega zavarovanja v Novem mestu je bil največkrat najtežji in najbolj črn tisti dan v letu, ko so morali izreči mnenje o letni bilanci oziroma o zaključnem računu. Pod črto glavnega računa se je namreč vztrajno kazal primanjkljaj, kar pomeni, da je bilo porabljenega denarja precej več od zbrane. Z drugimi besedami: skladi zdravstvenega zavarovanja so se iz leta v leto vtapljali v dolgoveh, samoupravnih organov pa se je polotil glavobol, ker tudi po dolgotrajnih razpravah niso našli rešitve za izravnano bilanco.

Po uveljavitvi nove ustave so bili mnogi prepričani, da bodo delegatsko ter iz zborov uporabnikov in zborov izvajalcev sestavljene skupščine bolj kos problematiki na tem občutljivem področju. Kot povedo ugotovitve, se to ni

Prednost varčnosti

zgodilo. Še več: primanjkljaj 15 milijonov dinarjev v minulem letu je bil ena najbolj bolečih zausnic v zadnjem desetletju. Zausnic, ki hudo elijo, a tudi treznijo, hkrati pa primorajo človeka, da začne temeljito razmišljati, kako bi se jim v prihodnje izognil.

Tolikšen primanjkljaj se je znašel na mizi poleg najrazličnejših pomembnih listin, sklepov, stališč ter vrste drugih dokumentov, ki narekujejo resnično gospodarnost, torej gospodarjenje z vsemi „pristiklinami“, kot so: načrtovanje, racionalizacija, varčevanje itd. To pa seveda niso prazne besede, ampak pojmi za dejanja, ki se jim ni mogoče izogniti. Odgovornost je spet poklicana v prvo vrsto.

Vse to so imele v mislih občinske in regionalna zdravstvena skupnost za Dolenjsko, ko so junija sprejele ukrepe splošnega varčevanja kot edini način, da bi se v letošnjem poslovnem letu in tudi kasneje izognili nevarnim vodam. Naj ob tem zapišemo, da

Eden od ukrepov ima namen „napotiti“ zavarovance v zdravstvene ustanove domače regije. Drugam naj bi v prihodnje šli le takrat, ko bi na Dolenjskem ne dobili ustrezne zdravstvene pomoči. Tako bi zajezili odliv denarja v sosednje zdravstvene regije, ki je bil do zdaj precejšen.

Nekateri ukrepi so med tem že začeli delovati. To se pozna predvsem pri bolniškem staležu. V Črnomlju so ga zmanjšali za 8,5 odstotka, v Metliki pa za 11,3. Nasprotno pa se je stalež v Krškem celo povečal (za 9 odstotkov). V tem je tudi razlog, da je dolenjska regija zmanjšala stalež komaj za 1,7 odstotka. Če želimo na tem področju uspeh, ni dovolj, da prepustimo stalež samo presoji zdravnikov. Češče bi morali o tem razpravljati tudi v delovnih organizacijah, ki bi z zmanjšanjem bolniškega staleža prav gotovo precej prihranile.

N. N.

KRAJŠE VRSTE V AMBULANTAH

Prva naloga v ukrepih je naslovljena na zdravstvene ustanove in zavode. V teh, je rečeno, bi morali organizacijo dela prilagoditi tako, da se bo občutno skrajšala čakalna doba, kar je pomembno predvsem za aktivne zavarovance. Zato je nujno kar najbolj izrabi delovni čas in opremo. Nujno je organizirati tudi popoldanske ordinacije, s čimer bi zmanjšali izostanke z dela. V tozdih in drugih delovnih organizacijah naj bi poslej dovoljevali iskanje zdravniške pomoči med delovnim časom samo v nujnih primerih, druge izhode pa prepovedali.

Skrbna analiza naj bi povedala, kaj je s prostimi zmogljivostmi zdravstvenih delavcev in opreme. Zavzemajo se, da bi le-te z boljšo organizacijo usmerili v dejavnosti, ki so slabše razvite, zaradi česar hodijo zavarovanci v druge regije, to pa povzroča odliv denarja in primanjkljaj regionalni zdravstveni skupnosti.

V specialističnih dejavnostih novomeške bolnišnice, pravijo

PROSTA DELOVNA MESTA!

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE „ZMAGA“, LJUBLJANA

objavlja na podlagi 11. in 16. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu prosto delovno mesto

— **POSLOVODJA PRODAJALNE OBUTVE V NOVEM MESTU**

Pogoji: poslovodska šola, 3 leta prakse ali KV prodajalec, 5 let prakse. Poskusno delo 2 meseca. Nastop dela 1. 8. 1976 ali po dogovoru.

Pismene prijave pošljite v roku 15 dni po objavi na naslov: Proizvodno in trgovsko podjetje „ZMAGA“, splošno kadrovski oddelek, 61000 Ljubljana, Mivka 25.

Prijavi priložite dokaze o izpolnjevanju pogojev iz objave. Izbira kandidatov bo opravljena v roku 10 dni po preteku roka za objavo, o čemer bodo kandidati pisмено obveščeni.

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST STROKOVNA SLUŽBA NOVO MESTO

O B J A V L J A prosto delovno mesto

ADMINISTRATOR — STROJEPISec

POGOJI: administrativna šola ali najmanj enoletni strojepisni tečaj ter 1 leto delovnih izkušenj. Prijave s prilogami o strokovnosti pošljite v 10 dneh po objavi na naslov:

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST — Strokovna služba, Kidričev trg 2, NOVO MESTO

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV PRI VELETRGOVINI „KURIVO“, Ljubljana, Trg VII. kongresa ZKJ 4

objavlja za poslovalnico Novo mesto, Bršlin 2, prosto delovno mesto:

— **SKLADIŠČNIK V POSLOVALNICI.**

Pogoji: nepopolna srednja šola in vsaj 1 leto tovrstne prakse. Zasedba delovnega mesta je za nedoločen in polni delovni čas.

Poskusno delo traja dva meseca. Ponudbe pošljite na: „Kurivo“, poslovalnica Novo mesto, Bršlin 2, v 8 dneh po objavi oglasa.

○ **BREZ KOPALK GRESTE LAHKO NA DOPUST — BREZ SUPERPIPA NIKAR!**

○ **64 strani križank, ugank, zanimivega in šaljivega branja!**

○ **Če namakate noge v morju ali lavorju — v roki naj bo SUPERPIP!**

○ **SUPERPIP vas čaka pri prodajalcih časopisov!**

PODJETJE ZA PTT PROMET NOVO MESTO

Novi trg 7

Ponovno razpisujemo

LICITACIJO za prodajo:

1. avtomobila Fiat 850 K letnik 1970, ni v voznom stanju
2. avtomobila Zastava 750 letnik 1971, ni v voznom stanju
3. dveh mopedov v voznom stanju
4. elektromotorja trifaznega (10 KW)
5. dveh generatorjev 220 V, 8 KW

Licitacija bo 19. julija ob 10. uri v PTT garažah, Cesta herojev 28 (Ločna)

Svet za medsebojna razmerja v združenem delu delavcev „MERCATOR“

Ljubljana, n. sub. o.

— TOZD „STANDARD“

Novo mesto, o. sub. o.

razglašajo prosta delovna mesta za:

1. 5 POSLOVODIJ ZA BLAGOVNICO V NOVEM MESTU,
2. 2 PRODAJALCA ZA ŽIVILSKO PRODAJALNO V NOVEM MESTU

Pogoji za sprejem:

pod 1): visoko kvalificirani trgovski delavec s 5-letno prakso v trgovini na drobno,
pod 2): kvalificirani trgovski delavec živilske stroke.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Pismene prijave pošljite splošni službi TOZD „Standard“, Novo mesto, Glavni trg 3, do vključno 29. 7. 1976.

Davčna uprava občinske skupščine Črnomelj daje na podlagi 39. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS št. 13/72) in 2. člena odluka o ureditvi zadev s področja starostnega zavarovanja kmetov (SDL, št. 15/72) naslednje

OBVESTILO

O ODMERI PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

Zavezance prispevka za starostno zavarovanje kmetov obveščamo, da se lahko seznanijo z odmerjenim prispevkom za leto 1976 na pristojnih krajevnih uradih v času od 15. 7. 1976 do 31. 7. 1976.

Za območje matičnega urada Črnomelj in naselja Griblje, Cerkvišče, Dragoši bo seznam razgrnjen pri davčni upravi vsak delavnik.

Vsa pojasnila v zvezi z odmero in možnostjo vložitve zahtevka za znižanje odmerjenega prispevka dobite v krajevnih uradih in pri tuk. davčni upravi.

ŠTIPENDIJE

SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO

razpisuje za šolsko leto 1976/77 naslednje štipendije:

1. v šoli za medicinske sestre — babice 2
2. v srednji zdravstveni šoli — splošna smer 7

Prednost pri delitvi štipendije imajo kandidati višjih letnikov. Prošnje za štipendije s prilogami predložite na predpisanem obrazcu Drž. založbe Slov. št. 1,66 personalni službi bolnišnice do 30. 7. 1976.

Višina štipendije je določena po samoupravnem sporazumu o štipendijah.

NA JUBILEJ V „STARO“ DOMOVINO – Slovenski pevski zbor „Zarja“ iz Clevelanda bo 21. julija nastopil na koncertu v ribniškem gradu. To je prvi zbor ameriških Slovencev, ki je začel gojiti tudi partizansko pesem.

„Zarja“ bo pela Ribničanom

Najstarejši pevski zbor ameriških Slovencev bo svojo 60-letnico praznoval v Ribnici

Najstarejši slovenski pevski zbor v Ameriki – ZARJA iz Clevelanda je bil ustanovljen med prvo svetovno vojno. Deluje neprekinjeno že 6 desetletij in je prvi zbor na ameriški celini, ki je populariziral tudi slovensko partizansko pesem.

Odklil se je, da bo svojo 60-letnico praznoval v matični domovini Sloveniji. Tako bo v juliju letos nastopil s koncertnim sporedom v več naših krajih. 21. julija bodo na povabilo TKS Ribnica pevci prišli tudi v naš kraj, da si ogledajo staro domovino, kjer so bili rojeni njihovi očetje, dedje in pradedje; v zboru

namreč poje že tretja generacija naših izseljencev. Sprejem rojakov v Ribnici bo okrog 13. ure pred novim domom JLA, kjer bodo sodelovali ribniški moški pevski zbor s krošnjami, ribniška godba na pihala in domače narodne noše.

Popoldne si bodo gostje ogledali znamenitosti Ribniške doline, zve-

čer ob 20. uri pa bodo za dan vstaje slovenskega naroda v gradu priredili koncert. Če bo slabo vreme, bo nastop v domu JLA.

Iz Loškega potoka in Sodražice bo v Ribnico in nazaj peljal poseben avtobus. Odhod iz Loškega potoka bo ob 18.30.

Občani Ribniške doline! Prisluh-nimo melodijam, ki jih bo zapel ta najstarejši slovenski pevski zbor iz Amerike.

JANEZ DEBELJAK

Zgled „majhne dežele“

Brad Goldberg prvi na letošnji Formi vivi v Kostanjevici

„Prvi simpozijek je že tu,“ so mi povedali v restavraciji Pod Gorjanci. In res, pred tablo z načrtom Kostanjevice je stal kuštrav mladenič in si skušal razložiti znake in informacije o krajevnih zanimivostih. Bil je nekoliko zbeigan, kot je povedal pozneje, kajti naš jezik mu je popolnoma tuj in ni mogel nikoli niti približno uganiti smisla stavkov. Ko je pregledoval naše kataloge, si je preneka-terikrat zapisal novo besedo, in ko je po kakih treh dneh predložil skico z merami za potrebni

material, je imel vse zapisano v slovensčini.

Njegovo zanimanje je najprej veljalo keramiki, zato se je vpisal na Antioch College v Ohio. Študij je bil sestavljen iz teoretičnega in enakovrednega praktičnega dela, ki sta se menjavala po četrletjih. Tu se je prvič spoprijel z lesom in kamnom, vendar je po letu dni zapustil Ohio in se vpisal na Rhode Island School of Design. Letos spomladi je z 22 leti diplomiral iz kiparstva in regionalnega planiranja. „Skušam se uveljaviti v obeh strokah“, pravi, „kajti čutim, da sta neločljivo povezani. Kadar ustvarjam v tujem okolišju, me zanima vse s področja kulture.“

Dve poletji je preživel v Lacoste, Vaucluse v Franciji, kjer se je izpopolnjeval v tehniki obdelovanja kamna. Tu je zasnoval vrsto plastik za mestni park, ki so hkrati namenjene otrokom za igro. Prav tu je zvedel za našo Formo vivo od dveh prejšnjih udeležencev simpozija. „Kar ne morem razumeti, da tako majhna dežela, kot je Jugoslavija, privedi tak simpozij, kjer lahko popolnoma svobodno ustvarjaš. V Združenih državah, ki kopirajo svoje bogastvo iz dneva v dan, kaj takega ne poznamo. Včasih priredijo priložnostne akcije, npr. oprema avtoceste, vendar tu ni tistega neprestanega stika z umetniki vsega sveta in svobode pri delu. V tem pogledu Jugoslavija daleč prekaša moje domovino.“

Kaj nastaja pod njegovim dletom, bomo videli čez dva meseca. Vsekakor bo to ena največjih plastik doslej, saj potrebuje zanjo kar šest kubičnih metrov obžaganega lesa.

ANDREJ SMREKAR

Jela Trnkoczy: LASTNA PODOBA S PALETO, 1952 (detajl).

Polde Cigler

Ko človek umre, zaokrožimo njegovo življenje v celoto in poiščemo vrednote, ki so preživele minljivost telesa. Življenje in človek nam zasijeta v drugačni luči, v luči izgubljenega, a zato spoznanega in cenjenega. Ob smrti vsakogar si zastavimo isto vprašanje, na katerega dobimo vedno isti odgovor: pokojni je živel in živi v naših spominih toliko bolj, kolikor več svojega življenja je delil z drugimi, kolikor več svoje osebnosti je dal in dajal skupnosti. Polde Cigler, 77-letni upokojenec, ki je dokončal svojo življenjsko pot prejšnji teden, je bil tak človek.

Dvema stvarerama je posvetil svoje življenje: družini in vzgoji otrok ter gledališču. Kot moža in očeta so ga vzljubili njegovi najbližji, kot igralca pestre paljahače vlog pa vsi Novomeščani in Dolenjci. Polde Cigler je bil gledališki navdušenec v pravem pomenu te besede, saj se čarobni

moči odra ni mogel odreči skoraj 60 let. Bil je igralec, režiser, vzgojitelj mladih amaterjev, pisec krajših in daljših odrskih prizorov ter iger, ob tem pa je znal zastaviti tudi publicistično pero, saj se je živo zanimal za zgodovino domačega kraja. Odveč je bilo naštevati, kaj vse je pokojni Cigler storil za razvoj amaterizma pri nas, odveč je morda celo pisati o odklovanjih, ki jih je za svoje delo prejel, besede ne morejo odtehati živega ognja predanosti kulturi, ki je ožarila vso življenjsko pot Polde-ta Ciglerja.

Če misel, da človek živi, dokler se ga spominjamo, drži, potem bo Polde Cigler še dolgo živel.

To stran ste napisali sami! – To stran ste

Filatelistični kotichek

ZBIRKE LETALSKE POŠTE

Med filatelisti se je zelo razširilo zbiranje letalske pošte. To široko zbiralno področje imenujejo znan-karji tudi aerofilatelija. V zbirke, ki jih je več vrst, sodijo vse izdaje za letalske poštne pošiljke. Zbirke lahko obsegajo samo znamke, ki so namenjene za zračno pošto, ter ostale priloge, npr. nakaznice, posebne nalepke, dopisnice ali razglednice. V ospredju so znamke na pismih z žigi, ki so bila dejansko poslana z letali. Cenjena so tudi pisma z žigi prvega poleta novega letala, ki je vozil pošto, pa tudi žigi na pismih od posebnih poletov ali smeri poletov letal. Tudi poštne pošiljke ponesrečenih letal so pri zbirateljih v čislju. Jasno je, da ima tovrstno zbiranje široko ozadje, je pa precej drago. Na domačih razstavah takih zbirk ne vidimo pogosto, kar pomeni, da so šele v zamekkih.

Marijino slovo od strojev

Ena najstarejših delavk šentjernejske Iskre v pokoju

Te dni je šentjernejski kolektiv Iskre ostal brez ene najzvestejših delavk, Marije Tratnik, ki po več kot 18 letih dela zapuša tovarno.

„S težkim srcem se ločujem od stroja, sodelavcev, s katerimi sem prebila toliko časa. Kako hitro so minila ta leta, spoznavam šele sedaj, ko le stežka zapuščam svoj drugi dom. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem sodelavkam in vodilnemu kadru podjetja za pomoč in razumevanje v težkih trenutkih. Moja velika želja je, da bi se šentjernejski kolektiv Iskre še naprej tako raz-

vijal in dosegal nove delovne uspehe, kar je nedvomno v pomoč razvoju Šentjernejske doline.“

P. MIKLIČ

TEŽKO SLOVO – Marija Tratnik bo, kot pravi sama, le s težavo pozabila na stroj, ob katerem je presedela več kot 18 let.

3250 DIN ZA ONKOLOŠKI INŠTITUT

Učenci OŠ Kočevje so pod svstvom glasbene pedagoginje Anite Zupan izvedli akcijo, v kateri so zbrali 6.500 kg odpadnega papirja. Zanj so iztržili 3.250 din, celotno vsoto pa so namenili za izgradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani.

F. BRUS

NATEČAJ

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE TREBNJE – ENOTA ZA DRUŽBENO POMOČ V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

objavlja

na podlagi 13. člena pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu

JAVNI NATEČAJ

za zbiranje vlog za uvrstitev na prednostno listo upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih na območju občine Trebnje.

Razpisni pogoji:

Za uvrstitev na prednostno listo in za dodelitev stanovanjske pravice v solidarnostnem stanovanju lahko zaprosijo:

a) Družine in občani z nizkimi dohodki, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec ali član njegove družine ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja;
- da prosilec ali član njegove družine še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
- da poprečni mesečni dohodki prosilca in njegovih družinskih članov v preteklem kolzdarskem letu ne presegajo 50 % zneska poprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SRS v preteklem letu;
- da je vsaj eden od zakoncev zaposlen na območju občine Trebnje najmanj pet let, računajoč do datuma razpisa za zbiranje vlog;
- da imajo prosilec in člani njegove družine stalno bivališče na območju občine Trebnje.

b) Mlade družine, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nobeden od zakoncev ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja;
- da družina doslej še ni imela ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja v v občini Trebnje;
- da prosilec ali njegov zakonec namensko varčuje pri poslovni banki za nakup stanovanja ali za gradnjo lastne stanovanjske hiše, tako da bo lahko v roku 7 let izpraznil solidarnostno stanovanje oziroma
- da delovna organizacija, v kateri prosilec ali njegov zakonec združuje delo, poda pismo izjavo, s katero se obvezuje, da bo najkasneje v roku 7 let rešila prosilčevo stanovanjsko vprašanje;
- da starši prosilca ali njegovega zakonca niso imetniki stanovanjske pravice na stanovanju ali lastniki stanovanjske hiše v občini Trebnje, ki za 50 % presega standardno stanovanje in število družinskih članov ne presega števila 6;
- da je vsaj eden od zakoncev zaposlen na območju občine Trebnje.

c) Upokojeni občani, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec ali njegov zakonec ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja;
- da prosilec ali njegov zakonec doslej še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
- da ima prosilec ali njegov zakonec stalno bivališče v občini Trebnje najmanj pet let od dneva razpisa za nazaj.

Za mlado družino se šteje zakonca, katerih poprečna starost ne presega 30 let in katerih zakonska zveza od dneva razpisa ni bila daljša od 8 let.

Interesenti za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih oziroma za uvrstitev na prednostno listo morajo vloge poslati najkasneje v 15 (petnajstih) dneh po objavi tega natečaja in sicer na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost Trebnje, Goliv trg 9, Trebnje. Iz vloge mora biti razvidno:

- kot katera kategorija občanov prosilec nastopa (a, b, c);
 - kakšne so prosilčeve trenutne stanovanjske razmere;
 - opis drugih razmer in pogojev, ki se zahtevajo pod a), b) ali c);
- Interesenti morajo vlogi priložiti še dokazila:
- o namenskem varčevanju za nakup ali gradnjo stanovanja, če varčujejo;
 - o skupnem zaslužku in drugih dohodkih prosilca in njegovih družinskih članov v letu 1975;
 - za mlade družine izjavo delovne organizacije, kjer je prosilec zaposlen, da bo le-ta v roku sedmih let na drug način rešila prosilčevo stanovanjsko vprašanje;
 - morebitna druga dokazila.

Komisija, ki bo ugotavljala pogoje prosilca za razvrstitev na prednostno listo, lahko zahteva, da prosilec predloži še druga dokazila, ki so potrebna.

O razvrstitvi na prednostno listo in vrstni red prosilcev bo na podlagi meril iz pravilnika in izpolnjenih pogojev prosilca odločil Zbor delegatov enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Trebnje.

Mali kulturni barometer

92 PREDSTAV – Skupaj z otvoritveno slovesnostjo, ki je bila 10. julija, se bo na letošnjih dubrovniških poletnih igrah zvrstilo 92 predstav: 40 glasbenih, 34 dramskih in 17 folklornih, ki jih bo pripravilo okoli 2.500 umetnikov iz 18 dežel.

MATEJ ŠAVORA UMRL – V 75. letu starosti je pred nedavnim umrl v Zagrebu hrvaški pisatelj slovenskega rodu Matej Šavora. Rojen je bil v Središču ob Dravi, večidel življenja pa je prebil v Zagrebu, kjer je vse do smrti deloval tudi v tamkajšnjem društvu „Slovenski dom“. Prva Šavorova pesniška zbirka ima naslov „Razigrani ritmovi“, literarni sloves pa si je pridobil zlasti z romanom „Putevi života“ in „Pobjedni-i i poraženi“.

12. SEMINAR – 5. julija se je v Ljubljani začel 12. seminar slovenskega jezika, literature in kulture za „ujce, ki se ga udeležuje 136 slavi-tov iz Evrope in Amerike pa tudi dokaj lektorjev slovensčine in dru-

gih kulturnih delavcev iz jugoslovanskih republik ter zamejskih Slovencev. Četudi bo domala polovica seminarja posvečena delu Ivana Cankarja, bo seminar kot vsi dozdajšnji podal tujim slavistom celovito podobo o slovenskem jeziku in slovenski kulturi.

TRIE V LOŠKEM GRADU – V petek so v Skofji Loki na Loškem gradu odprli razstavo likovnih del umetnikov Stojana Batiča, Borisa Kobeta in Iveta Šubica.

PREMALO KNJIG – Ljudske knjižnice v Črni gori premorejo komaj 339 tisoč 660 knjig, kar je manj ko 0,70 knjige na prebivalca v tej republiki. Knjig primanjkuje zlasti v industrijskih delavskih središčih.

OKROGLA MIZA V PULJU – Člani Zveze filmskih in televizijskih kritikov ter publicistov Jugoslavije so prejšnji teden razpravljali o vsebinskih smernicah jugoslovanskega filma.

Torbico je izpulil iz rok

Pozimi je bila na poti domov okradena delavka Iskre, krivec pa je te dni dobil plačilo

Matija Hudorovac, nezaposleni delavec iz Čudnega sela, je na posebno predrzen način vzel tujo premično stvar. Tako piše v sodbi okrožnega sodišča, ki je obravnavalo napad na Malko Ogulin pri vasi Črešnjevce.

24. januarja letos je šla Ogulina, ki je drobne postave, z dela proti domu. Torbico je imela v desni roki, v levi pa cekar. Pri Črešnjevcu je nenadoma prišel za njo bos moški, ji s silo izpulil torbico iz roke in izginil. V torbici je bilo 3700 dinarjev in 21 kanadskih dolarjev.

Okradena ženska je na smrt prestrašena takoj povedala znanecem in domačim, kaj se je zgodilo. Miličniki so začeli iskati drznega neznanca. Čez nekaj ur se je na zasiljanju že znašel pravi, vendar je šele po dveh urah pogovoru priznal. Kasneje je zagovor spreminjal, bilo je nekaj neskladij med pripovedjo, kako je torbica prišla v Romove roke. Ona je

trdila, da jo je bral na tleh, on pa, da je torbico samo izpulil in odšel. Sodišče je menilo, da v tem primeru ni šlo za rop, temveč za veliko tatvino na posebno predrzen način. Precej ukradenega denarja je oškodovanka dobila nazaj, Matija Hudorovac pa bo po sodbi okrožnega sodišča (še ni pravomočno) 8 mesecev preživel v zaporu. Okolje mu ne bo tuje, kajti Matiji niso prvič izrekli kazni.

Fantovščina v vodnjaku

Nekateri Novomeščani menijo, da se je treba namočiti tudi od zunaj

V nedeljo dopoldne so Novomeščani, ki so se mudili na Glavnem trgu, opazili, da je Kettejev vodnjak poln oblečenih kopalcev. Dobra desetina novomeških mladeničev, ki so zaključevali, morda pa tudi samo nadaljevali fantovščino svojega tovariša, si ni mogla kaj, da se ne bi malo namočili tudi od zunaj. Vse bi najbrž mimolo v splošno veselje nevtralnih gledalcev in aktivnih kopalcev, če bi fantje prislunili dobronamernim opozorilom miličnikov, češ da tako početje nekako ni v skladu z javnim redom in mirom.

Ker pa se je enemu od mladeničev zdelo, da je treba varuhe reda in miru tudi malo ozmerjati, drugi pa je celo skočil v miličnika, je hitro pribzela marica in štiri najbolj vroče so odpeljali za 12 ur na hladno. Ostali „junaki“ so se tik pred tem umaknili na varno. Ne samo v vodnjaku, ampak tudi v temnici so se hladili: 37-letni Matija Wachter, 30-letni Dane Badovinec, 25-letni Anton Kovarčič (vsi iz Novega mesta) in 26-letni Karel Mihelin iz Nove vasi pri Krškem.

Po zapisniku postaje milice Novo mesto je mogoče sklepati, da je bilo kopanje samo vrh omenjene fantovščine. Ponoči so kurnili tudi ogenj na travniku pri otoškem gradu in poškodovali kabine za oblačenje, ve pa se tudi, da sta se morali kopati v Krki tudi dve v belo oblečeni deklici. Fantovščina se bo nadaljevala pri sodniku za prekrške, za fante pa se zanima tudi javni tožilec.

M. B.

VSE BOLJŠI ROKOMETAŠI – Ribniški igralci so v minuli sezoni dosegli izjemen uspeh. Po prvem mestu v republiški ligi so z dobrimi igrami nadaljevali tudi v drugi zvezni rokometni ligi in v zadnji tekmi z Rovinjem dokazali, da so med najboljšimi v ligi. Na sliki: Ribničani dosegajo zadetek. (Foto: J. Pezelj)

Uspeh pride po sedmih letih

Ribniški rokometiši so po prvem letu nastopanja v II. zvezni rokometni ligi osvojili odlično tretje mesto – Prihodnjo sezono močno oslabiljeni

Novinci v drugi zvezni rokometni ligi Ribničani so derbi v ligi končali na odličnem tretjem mestu. Boljši od njih so bili samo Celjani in Slovanovi igralci. To je prav gotovo največji uspeh ribniškega športa in obenem dolenjskega rokometna nasploh.

Za ta uspeh so zaslužni vsi igralci, pravilno usmerjena klubska politika, dobro strokovno vodstvo in trener mg. Cveto Pavčič. Ne bi bilo odveč, če poudarimo, da je generacija, ki je osvojila odlično tretje mesto v ligi, več ali manj ves čas igrala skupaj. Skorajda vsi so se prvič srečali z ro-

kometno žogo za domom TVD Partizana in pred sedmimi leti se je začel „veliki“ pohod ribniškega rokometista. Inlesovi rokometiši so kar sedem let igrali v najkvalitetnejši republiški ligi, lani pa so bili daleč najboljši in so brez težav prišli v drugo ligo.

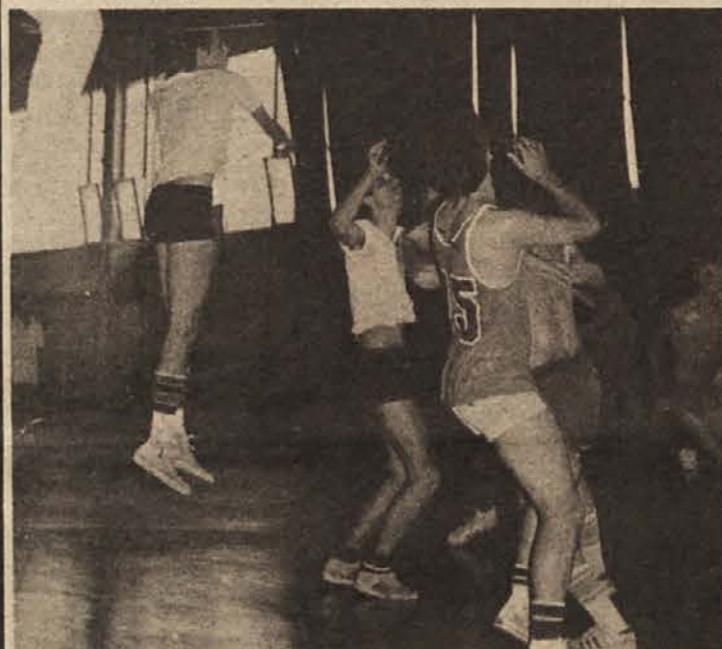
Že v prvih tekmah so fantje dokazali, da poznajo rokomet, in kar po vrsti so premagovali favorite. Po kleknili so v Kutini in Senju, vendar poraza nista bila usodna, saj so Ribničani v nadaljevanju zaigrali precej bolje. Veliko zaslug za odlične igre ima vsekakor trener Cveto Pavčič. Ob pravem času je znal zavestno utrujenega igralca, nasprotnikom nastavitv usodne „rokometne“ pasti, taktično zmeti nasprotnika. No, nekateri mu očitajo, da je prevečkrat predlogo pustil počivati odličnega strelca Staneta Kersniča, toda verjetno so se navijali le preveč spuščali v trenerjevo delo.

Vsako moštvo ima krizo, in tako je tudi Ribničane prizadelo. Igrati so morali z močnim Rudarjem, Slovanom, Celjem in Sevnico. Navkljub črnoglednosti so osvojili kar štiri točke in po teh srečanjih predstavljali za vse tekmece strah. Poškodovala sta se sicer Stane Kersnič in Tone Andoljšek, toda na asfaltu so svoje sposobnosti pokazali mlajši igralci in dokazali, da ima majhno rokometno mesto veliko obetavne podmladka. Zaenkrat je med najboljšimi mladimi Janez Ilc, nase pa sta opozorila tudi Ambrožič in vratar Kljun.

Kako bo za vnaprejš? Cveto Pavčič zapiše Ribnico, na njegovo mesto pa prihaja Jože Silc, ki je svoje trenerske sposobnosti dokazal v Sevnici. Kot kaže, bo v prihodnji sezoni Inles oslabiljen, Mikulin naj bi šel v tujino, nekoliko starejših igralcev pa želi mesto v ekipi prepustiti mlajšim. Zavaljo tega so se Ribničani „ozrl“ po nekaterih dobrih Dolenjcih. Skoraj zanesljivo je, da bo njihovo ekipo okreplil Crnomaljščan Svetič, po vsej verjetnosti pa bodo imeli v prihodnji tekmovalni sezoni veliko možnosti tudi mladi Karpov, Putre in Gelze.

Ob koncu ne bi bilo napak, ko bi predstavili igralce, ki so pripomogli, da je ribniški rokomet v minuli sezoni dosegel tako lep uspeh. Za Inles so nastopili: Jože Silc, Nikola Radič, Ivo Kersnič, Zdenko Mikulin, Janez Ilc, Brane Ambrožič, Tone Andoljšek, Stane Kersnič, Alojz Ponikvar, Alojz Laibacher, Janez Kljun, nemalo zaslug pa imata tudi obetavni Zug in Tanko, ki je prenehaj igrati tik pred koncem prvenstva.

MILAN GLAVONJIČ

TRENING MLADINSKE REPREZENTANCE – Minuli teden so v Novem mestu in na Otočcu trenirali najboljši jugoslovanski mladinci v košarki. Desetdnevne priprave jugoslovanskih košarkarskih „upov“ so redno spremljali tudi nekateri novomeški trenerji, ki so s priprav mladinske reprezentance za evropsko prvenstvo odnesli veliko koristnih napotkov. Na sliki: reprezentanti med treningom. (Foto: J. Pezelj)

KPA gre na Kornat

Novomeški klub za podvodne aktivnosti se pripravlja za državno prvenstvo – Vadijo vsak dan

Čeravno so skoraj vsa športna igrišča za dober mesec zamrla, člani novomeškega kluba za podvodne aktivnosti letos ne nameravajo počivati.

Pred kratkim so se zbrali vsi v Dolenjskih Toplicah in pregledali delovni program. Sklenili so, da bodo še naprej vadili vsak dan, saj čaka tekmovalce v letošnjem letu vrsta kvalitetnih tekmovalj. Člani trenirajo v topliškem bazenu kar šestkrat na teden, in sicer po tri ure, mladinci in mladinke pa vadijo začnkrat vsak drug dan. Obe novomeški vrsti se pripravljata predvsem za državno prvenstvo, saj želijo ponoviti lanskoletni uspeh, ko so bili med najuspešnejšimi v državi.

Razen tega pripravljata vodstvo kluba tabor na otoku Kornatu. Zaenkrat se je pripravilo 26 članov, ki bodo na dopustu trenirali hitrostno plavanje, podvodno orijentacijo in hitrostno potapljanje. Dolenjci letos pričakujejo še več uspehov, saj so pred dnevi dobili novo in sodobno tekmovalno opremo. Za kompresor so morali odšteti 100.550 din, za plavuti in ostalo tekmovalno opremo pa 10.000 din.

J. PEZELJ

PRIZADEVNI PLAVALCI – Novomeški klub za podvodne aktivnosti je med najmlajšimi klubi na Dolenjskem, kljub temu pa je v kratkem času dosegel lepe uspehe. Zanje so enako zaslužni prizadevni tekmovalci – med počitnicami vadijo skoraj vsak dan – in vodstvo kluba. Na sliki: posnetek z enega od tekmovalj v hitrostnem plavanju s plavutmi.

UMRL, KER SE JE PRETRGALA VRV DVIGALA

V nedeljo, 11. julija dopoldne, je 29-letni Marko Mihelič iz Starega trga na Begradovem gradbišču v Starem trgu zabil delavca Franja Drozetiča, naj ga z dvigalom dvigne okoli 15 m visoko. Drozetič mu je hotel ustreči, vendar se je žična vrva zapletla in pretrgala. Mihelič je s kovinsko kosaro vred zgrmel v globino. Pri padcu se je tako hudo ranil po glavi, da je umrl na mestu nesreče.

PO SREDI SE NE SME

21. junija zjutraj sta pri Zg. Pohanci trčila avtobus, ki ga je vozil Rajmund Stefančič iz Pleterij, in tovornjak, v katerem je sedel za volanom Ivan Zavodnik iz Hrustulj. Avtobus je vozil na progji Arnovo selo-Pečice, med potjo pa je naproti preveč po sredi pripeljal tovornjak in tako je prišlo do karambola. Nikomur se ni nič zgodilo, pač pa je gmotne škode za 12.000 dinarjev.

KAR TAKO OBRAČAL

29. junija zjutraj okrog 5. ure je Jože Vajdič iz Brestanice pripeljal z avtom do cestnega križišča in ustavil, da je žena izstopila, sam pa je takoj zatem skušal avto obrniti. Ni se prepričal, če to lahko varno stori, zato je prišlo do karambola. Ravno med obračanjem je naproti pripeljal mopedist Branko Medvešek iz Senovega in se zaletel v avto. Mopedist je bil laže ranjen, gmotne škode pa je za 15.000 dinarjev.

Dogodivščine vozača brez avta

Dokler ni zletel v reko Ibar, se je voziral z ukradenim prijateljevim avtom – Karoviču so prisodili 1 leto in 2 meseca zavora

Neko zagrebško podjetje je na gradbišču jedrske elektrarne v Krškem zaposlilo več delavcev iz drugih republik, med njimi tudi Mehamedalijo Karoviča iz Prijepolja. Ta si je med kolegi našel prijatelja z avtom, ga izkoristil in ogoljufal.

22. februarja letos je Karovič v Krškem popival, zvečer pa je, kot že nekajkrat poprej, prosil prijatelja Gorana Tonkovića, da bi ga zapeljal z avtom do stanovanja. Oba sta se odpeljala, avto je ostal zunaj, ključke pa je lastnik spravil v žep. Ko je Tonković zaspal, mu je Karovič previdno izpulil ključke in se z njegovim avtom napotil proti Srbiji. Tri tedne se je voziral naokrog, doživel tri prometne nesreče, vendar je bila zadnja pri Kraljevu najhujša: z avtom vred je zletel po strmini proti reki Ibar, kjer je vozilo obstalo razbito.

Karoviču, da bi odšel na pot z dovoljenjem lastnika avtomobila. Ta ga je namreč medtem iskal s pomočjo miličnikov. Za vrsto dogodivščin z ukradenim avtom in ponarejanje listin (ob prodaji avtomobila) je sodišče Karoviča obsodilo na 1 leto in 2 meseca zavora. Sodba še čaka na pravomočnost.

ZGODI SE, ČE ZMANJKA BIFTEKA IN KROMPIRJA

V sredo, 7. julija zvečer, so črnomaljski miličniki pridržali do iztreznitve 23-letnega Milana Planinca, 24-letnega Bojana Novaka in 20-letnega Bogdana Župančiča. Vsi so iz Crnomlja. Trojka se je popoldne mudila v Viatorjev restavraciji na Vinici. Med popivanjem so postali lačni, zato so si naročili tatarski biftek in krompir. Ker je v kuhinji teh jedi zmanjkalo, so se fantje silno razburili. Zmerjali in grozili so natakarcem in kuharicam, na tla so leteli kozarci, ropotali so po vratih kuhinjske line, v zid je zletel pepelnik, en kozarec pa je obležal v stroju za sladoled. Ko so preplašene ženske hotele poklicati moše postave, so fantje odrgali telefonski priključek. No, miličniki so kljub temu prišli in razgrete mladeniče odpeljali na treznjenje. Čaka jih tudi sodnik za prekrške.

UMRL ZARADI OPEKLIN

V sredo, 7. julija dopoldne, so pri Gorenčevih v Hrustnem pri Mokrionu polagali v kuhinji topli pod. Lastnik Ivan Gorenc in Jože Bartolj z Vrha pri Sentrupertu sta na betonsko podlago lepila plutovino, ko je Gorenčeva žena na hodniku pred kuhinjo prižgala plinski štedilnik. Hlapi lepila so se vžgali in hudo opekli Bartolja in Gorenc. Odpeljali so ju v novomeško bolnišnico. Bartolj je poškodbam podlegel, Gorenc pa so odpeljali na zdravljenje v Ljubljano.

1. julija popoldne, je Miroslav Stimac iz Novega mesta vozil z osebnim avtomobilom po Cesti bratstva in enotnosti v Metliki, ko mu je z neprednostne leve ulice nenadoma zaprl pot avtomobilist Jože Kočevar z Božakovca. Škode zaradi trčenja je za 4.000 dinarjev.

OTOČEC: PREVEČ PO LEVI

Andreja Pavlovič iz Radovljice je v nedeljo zvečer peljal z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Otočcu je zapeljala čez pas za zmanjševanja hitrosti na krajevno cesto za Lutersko selo. Vozila je po levem delu. Tedaj je s parkirnega prostora pripeljal nasproti po svoji desni strani avtomobilist Jranec Jeglič iz Smarjete. Avtomobila sta čelno trčila. Ranjenih je bilo šest ljudi: voznik Jeglič in njegova žena ter štirje potniki v avtomobilu Pavlovičeve. Ranjence so odpeljali v novomeško bolnišnico, gmotne škode pa je za 8.000 dinarjev.

METLIKA: KOLA NI UBOGALO

Zivan Džoković, ki začasno stanuje v barakah Slovenija-cesta v Metliki, se je v torek, 6. julija, zvečer peljal po Metliki. Ko je zavil na Cankarjevo cesto, ni zmoget speljati ovinka, zapeljal je v betonski robnik, zgubil ravnotežje in padel. Zaradi rane na glavi se zdravi v novomeški bolnišnici.

METLIKA: PRIPELJAL Z NEPREDNOSTNE

V sredo, 7.

KRONIKA NESREČ

KOROŠKA VAS: PELJAL PO SREDINI CESTE – Selim Murtič iz Golnika je v ponedeljek, 5. julija, popoldne peljal z osebnim avtomobilom iz Metlike proti Novemu mestu. V ovinek pri Koroški vasi je zapeljal po sredini ceste. Takrat je nasproti pripeljal z avtom Slavko Jandrič iz Novega mesta. Čeprav je Jandrič zapeljal na skrajni desni rob, se ni mogel izogniti trčenju. Škode je za 15.000 dinarjev.

METLIKA: PRIPELJAL Z NEPREDNOSTNE – V sredo, 7.

Nosečnost

Ko traja nosečnost 6 tednov, je maternica velika približno za kokošje jajce, ko traja tri mesece, je velika za ženiko pest, pri štirih mesecih za moško pest. S šestimi meseci nosečnosti sega vrh maternice do popka.

Ze prej žena začuti premikanje, gibe ploda, in sicer tista, ki še ni rodila s petimi meseci, tista, ki je že rodila, pa s štirimi in pol. Tudi zdravnik s preprosto pripravo (stetoskopom), ki jo nasloni na trebušno steno, sliši že v tem času hitro utripanje plodovega srca. Z manjšimi električnimi aparatom (minifonem) se plodovi srčni utripi slišijo že pri dvanajstih tednih nosečnosti, tudi so tako ojačeni, da jih lahko sliši mati ali kdorkoli v sobi.

Z osmimi meseci nosečnosti sega vrh maternice do „žličke“, to je jamic ob koncu prsne kosti ali grlo. Tedaj noseča žena teže diha, ker noseča maternica pritiska na prepono, ki loči trebušno votlino od prsne, ter jo dvigne navzgor; s tem se seveda spremeni prostornina pljuč. Tudi srce srca se iz istega razloga spremeni. Preprosto povedano: srce je v velikosti pesti in visi v levi polovici prsnega kosa kot kaplja; ima bolj navpično lego. Ko se dvigne prsna prepona, se lega srca menja v prečno in tako ostane do poroda. To lahko opazujemo na rentgenski sliki ali pa nam pokaže elektrokardiogram.

Ravno zaradi te spremenjene lege srca imajo nosečnice v drugi polovici nosečnosti težave, ki pa po porodu izginejo. Vendar moramo biti previdni, da ne bi nosečnica istočasno imela kakšnega srčnega obolenja, kar pa je v nosečnosti zelo redko. Žene tudi ne morejo več ležati na hrbtu, lahko jim postane slabo, ker noseča maternica pritiska na velike žile, ki potekajo ob hrbtenici, in zato hitro nastopi omedlevica. Priporočamo, da leži nosečnica postrani na levem ali desnem boku.

V zadnjem mesecu težave z dihanjem in s srcem navadno prenehajo, ker se vrh maternice povesi in se stanje v prsi vrnemo bolj uredi. Manj je težav tudi zaradi tega, ker mora po našem zakon noseča žena 28 dni pred predvidenim porodom terminom nastopiti poročniški dopust, sicer ji zapade. Izjema je le pregodnji porod, ki ga mora zdravnik dokumentirati-dokazati. Teh 28 dni pred porodom lahko več počiva, malo več leži, se odpočije in umiri.

Se nadaljuje

Dolenjski list pred 20 leti

Nikoli pa za skupnost

NAMEN NAŠE široke socialne zakonodaje je, da poskrbi za človeka, ko ni več sposoben za pridobitno delo in nima drugih zadostnih dohodov, ali pa za primer bolezni in invalidnosti. To pa skušajo nekateri izkoristiti, poslužujoče se razmeroma lahkih pogojev do uveljavitve pravic socialnega zavarovanja. Značilno je, da je med takimi veliko posameznikov, ki nikoli niso v življenju ničesar napravili v korist skupnosti, nikoli niso plačevali prispevkov, niti jih niso plačevali njihovi delodajalci. Človeško pošteno bi bilo, da vsak delodajalec, ki za svojega zaposlenega ni plačeval prispevkov v skupni družbeni fond, tudi oskrbo takemu do smrti, ne pa da ga skuša, ko onemore, prevaditi na breme družbe.

ZUZEMBERK SE NI odstranil težkih posledic minule vojne. Še so vidne rane bombardiranja in požarov, še ni zaceljeno vse, kar je načela in odprla vojna vira. Morda bi dosegel v preteklih letih več, kakor je, če bi bilo med domačini več iskrenega sodelovanja in volje za napredkom.

NAPREJ JE BILO živahno in lepo, kot na vsaki veselici. Toda kmalu je delovodja novomeškega gozdnega gospodarstva, ki gradi cesto v Radolji nad Vršinih seli. kričal zdaj na tega, zdaj na onega človeka. Mimogrede je napravil ljudem predavanje o delavskem samoupravljanju, kako nima pri nas nobene veljave, in obetal mladim delavcem, da jih bo prihodnje dni metal iz službe.

KOSTANJEVICA sicer leži na Krki in ji pravimo zavoljo hudih poplav dolenjske Benetke, vendar je voda morda eden najbolj perečih problemov. Sanitarna inspekcija je namreč ugotovila, da niti ena voda v Kostanjevici ne ustreza in da potencialno ne more služiti svojemu namenu.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 13. julija 1956)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske novice.

V Ameriki ni mogoče sreče najti

(Ker še) vedno prihajajo ljudje vsakoršnega stanu, in to v obilnem številu iz raznih evropskih držav iskat v Ameriko srečo, sem se namenil svojim rojakom, posebno Dolenjem, poročati, kako je v Ameriki in je-li mogoče tukaj srečo najti. Da so zlati časi tukaj preminili, je enkrat za vselej gotovo, da bi se tolažili, da se zopet povrnjo, tisti up naj gre pa le po vodi. Ako bi bogataši vrnili, rudokopov in drugih podjetij le en del dosegane plače odtergali, kakor so to storili v pretečenih treh letih, gotovo je, da bi morali delavci delati za 40 do 50 centov na dan, kar pa tukaj ta denar ravno do odleže, kar pri nas 40 do 50 kron.

(Trebanjsko) graščino sta kupila od gospe Bressel-ove gg. Hren iz Ljubljane in Hočevar iz Vel. Lašč baje za 100 000 goldinarjev.

(Novomeška) gimnazija je dovršila šolsko leto danes z navadno službo božjo in razde-

jevanjem spriceval. Precej potem pa so se pričeli vsprejemni izpiti za prvo šolo. Vseh letošnjega šolskega leta je dosti poveljen. Djakov je bilo v 9. sobah (prvi razred je imel vsposednico) 208. Med njimi 22 z odliko, 114 dobilo je prvi red, 28 drugi red, 13 tretji red; po počitnicah pa sme iz enega predmeta ponavljati 30 učencev.

(Letinja) se nam nasploh obeta dobro. Sena je bilo srednje, po nekaterih krajih prav obilo. Žito — ječmen, tr. pšenica — je bogato. Tudi pomladanski sadeži kažejo doslej dobro. Vinogradniki so tudi zadovoljni z množino grozdja, kjer je trsje zdrav ali vsaj krepak. Vreme nas dostikrat plaši, ali vsaj v bližini Novega mesta nas je doslej Vsemožečnik obvaroval vsake nezežode. Bog nam ohrani svoj blagoslov še dalje!

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. JULJA 1896)

Pomembna neznatnost

Silicij v živih organizmih — Zdravilo za plešavost

Silicij je prvina, ki jo lahko zasledimo v vseh živih bitjih, njegove spojine pa bistveno vplivajo na metabolizem vsake rastline, živali in človeka. Pomanjkanje silicijevih spojin privede do raznih škodljivih posledic, čeprav je v živih organizmih silicij v neznatnih količinah. Rastline ob pomanjkanju silicijevih spojin umrejo, medtem ko živalim in človeku prične odpadati dlaka, lasje in pokati zobje.

V Sovjetski zvezi so že pred leti začeli raziskovati vpliv silicija na živa bitja. Poskuse so delali s kokošimi in ovčami. Pri mladih živalih so izgubljale perje, okostje se jim ni dobro razvijalo, tako da so jih noge komaj nosile. Ko so jim v dnevni obroki ponovno dali tisočinko odstotka silicija, se je njihovo stanje očito popravilo.

Ko so nadaljevali poskuse na rastlinah, so prišli do podobnih ugotovitev. Silicij v neznatnih količinah močno pospešuje rast živali in rastlin. Od količine tega elementa je odvisna rast las in nohtov pri ljudeh, dlake, rogov in kopit pri živalih.

Pri proučevanju na ljudeh so ugotovili, da se količina silicija v koži in arterijah v starejših letih zmanjšuje. Zmanjševanje silicija naj bi povzročalo naglo staranje in arteriosklerozo. Če ti poskusi govorijo resnico, je pred nami čas, ko bomo lahko zavrnili naravni proces staranja.

Prvi oprijemljivi rezultat raziskav je mazilo „Mival“. Z njim ogolemi živalim zaraste nova dlaka, novo perje. Strokovnjaki upajo, da so končno našli zdravilo za plešavost.

SMRTNI PADEC — Velikanska gorila King Kong, ki naj bi privleka v kinematografije vsaj toliko gledalcev kot zdaj že slavni beli morski pes, je prejšnji teden dokončala svojo filmsko vlogo. Z vrha nebotičnika je strmoglavila na tla. Filmarji so k temu poslednjemu kadru povabili zastonske statiste. Računali so, da jih bo kakih 5000, a nabralo se je 20 000 newyorških radovednežev. Med njimi je bilo veliko lovec na spominke; kmalu bi umetni gorili slekli njen več kot 85 000 dolarjev vredni kozuh.

SMRTNO NEVARNO — Na sestanku kardiologov v Manili so se strokovnjaki zedinili, da je skok čez plot smrtno nevaren tistim zakoncem, ki imajo slabo srce. Priporočajo torej zvestobo. Če se bo novica razširila po svetu, lahko računamo, da bo svetlo srčno bolnih še poskočilo, saj bodo soproge prej ali slej prepričale svoje preživahne može, da bolehaljo na srcu.

ARHEOLOGI — Policija je v okoliščini Rima odkrila skupino arheologov, ki pa niso bili arheologi, ampak le tatovi na starine. Odpodili so jih. Ko so prišli na mesto ropanja pravi arheologi, so ugotovili, da so lopovi odkrili še neznan mozaik. Vsaj nekaj!

Orion-2 dal novih pobud

15 let dela za posnetek v vesolju

Sovjetskim znanstvenikom je prvič v zgodovini astronomije uspel edinstven podvig: s pomočjo teleskopa Orion-2 je nastal prvi spektrogram planetne megle. Teleskop je bil postavljen v vesoljski ladji Sojuz 13, v orbiti pa je krožil pet dni. V tem času je bilo posnetih na tisoče zvezd, številno spektrogramov, primernih za raziskave, pa je kar okoli 10 tisoč.

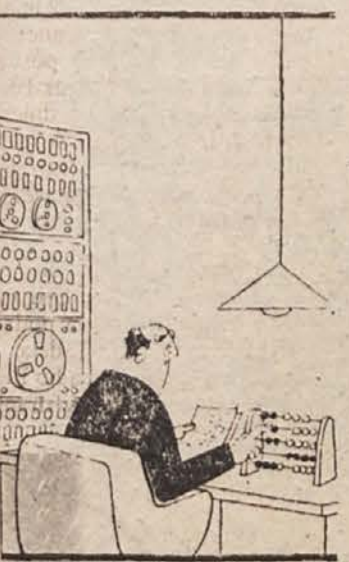
Po besedah enega od soustvarjalcev teleskopa Grigorija Gurzdanja je bilo za ta podvig potrebno celih 15 let dela in raziskovanj. Veliko časa bo tudi potrebnega za desifriranje

Sovjetskim astronomom je s pomočjo teleskopa Orion-2 uspešno narediti prvi posnetek planetne megle.

spektrogramov, najnovejši podatki pa kažejo na nekaj novosti, ki so doslej bile skrivnost. Najvažnejša je vsekakor odkritje treh novih elementov v sestavi planetarne megle: magnezija, titana in aluminija. Ob tem podatku velja zapisati, da je bilo doslej v 60 letih proučevanja planetarne megle odkritih vsega 16 elementov. In še ena novost, ki so jo odkrili sovjetski astronomi pri dosedanjem proučevanju: neznana zvezda, obdana s plinskimi ovojem in nenavadno bogata s silicijem.

Orion-2 je s svojimi posnetki postavil ogromno vprašanj, odgovor nanje pa lahko dajo samo novi projekti Orionov, za kar je po besedah sovjetskih znanstvenikov potrebno še veliko časa.

Ko je kamen sekal v lobanjo

Kirurgija se je začela že pred davnimi tisočletji — Starodavni zdravniki niso bili od muh

Sodobna medicina ima za svoj znak Hermesovo palico z dvema kačama in krilato čelado. Vse to so stari simboli; z njimi medicina izkazuje spoštovanje starodavnim mojstrom, ki so v obdobjih rasti človeštva stopili med prvimi na pot premaganja bolezni in kljubovanja zakonom življenja in smrti. Toda če iščemo, kje so resnični začetki medicine, moramo pogledati veliko dlje v preteklost.

Arheološke najdbe potrjujejo, da so ljudje že pred več tisočletji opravljali kirurške posege in da so znali izdelati preproste kirurške instrumente. Med najstarejše dokaze kirurških sposobnosti naših davnih prednikov sodijo lobanje ljudi iz kamene dobe. Na teh lobanjah, starih od 10 000 do 40 000 let, so sledovi operacij na glavi. S temi operacijami so odprali lobanje na temenu; zaradi tega, da se teh operacij niso lotili le zaradi odstranjevanja bolečin, ampak da so to počeli verjetno tudi iz neznanih okoliščin pobud. Nekateri strokovnjaki pa menijo, da so najdbe lobanje ostanki „kirurške šole“ ter naj bi dokazovale, da so na lobanjah umrlih mladi učili vrtni kosti.

Perujska civilizacija hrani v svoji polrazkriti zgodovini še druge dokaze neverjetnega poznavanja medicine. Uporabljali so anestetike, puščali so venozno kri, rezali čire, šivali rane in opravljali amputacije. Strokovnjaki so prepričani, da so predzgodovinska ljudstva Peruja imela kirurgijo razvito do take stopnje, kot smo jo poznali v Evropi pred 500 leti.

KONTRACEPCIJA NI NOVA V Srednji Ameriki so Azteki razvili čudovito znanje zdravil-

nosti rastlin. Kraljevi zdravnik Hernandez je v 16. stoletju popisal zdravilne rastline, ki so jih uporabljali Azteki. Našel je kar 4340 rastlin, domnevamo pa lahko, da je to le del znanja umičene civilizacije.

Indijanci Maja so davno pred našim časom odkrili kontracepcijske tablete, če seveda smemo tako imenovati kroglice iz mesenice rastlin in smole. Učinek je bil tak, kakršnega poznamo danes. Podobno so načrtovali rojstva tudi domorodci v Avstraliji. Kadar je populacija preveč narasla, so ženske v odrejenih časovnih obdobjih jemale kroglice posebne smole.

MODROST STARIH KITAJCEV Prenesetjiva so tudi odkritja v eni najstarejših držav sveta — Ki-

ZA OČETOM

10.000 ODPRTIH LOBANJ

Do današnjih dni nismo odkrili, kaj je neolitke ljudi gnalo, da so se ukvarjali s temi zahtevnimi operacijami. In vendar je bil ta poseg razširen po vsem svetu. Arheologi so izkopal dokaze v Evropi, Afriki, Aziji, Ameriki in na Kanarskih otokih. Strokovnjaki predpostavljajo,

da so pravadni kirurgi s trepanacijo lobanje zdravili hude migrene in odstranjevali neznozne bolečine v glavi. Vendar tej teoriji ne govorijo v prid najdbe na ozemlju Peruja, kjer so v starih grobnicah odkrili okrog 10 000 trepaniranih lobanj ter popoln kirurški instrumentarij: nož iz obsidiana in bronca, bakrena čelna igla, žeblice in preproste žagelce. Tako veliko število lobanj kaže, da se teh operacij niso lotili le zaradi odstranjevanja bolečin, ampak da so to počeli verjetno tudi iz neznanih okoliščin pobud.

Nekateri strokovnjaki pa menijo, da so najdbe lobanje ostanki „kirurške šole“ ter naj bi dokazovale, da so na lobanjah umrlih mladi učili vrtni kosti.

Perujska civilizacija hrani v svoji polrazkriti zgodovini še druge dokaze neverjetnega poznavanja medicine. Uporabljali so anestetike, puščali so venozno kri, rezali čire, šivali rane in opravljali amputacije. Strokovnjaki so prepričani, da so predzgodovinska ljudstva Peruja imela kirurgijo razvito do take stopnje, kot smo jo poznali v Evropi pred 500 leti.

KONTRACEPCIJA NI NOVA V Srednji Ameriki so Azteki razvili čudovito znanje zdravil-

nosti rastlin. Kraljevi zdravnik Hernandez je v 16. stoletju popisal zdravilne rastline, ki so jih uporabljali Azteki. Našel je kar 4340 rastlin, domnevamo pa lahko, da je to le del znanja umičene civilizacije.

Indijanci Maja so davno pred našim časom odkrili kontracepcijske tablete, če seveda smemo tako imenovati kroglice iz mesenice rastlin in smole. Učinek je bil tak, kakršnega poznamo danes. Podobno so načrtovali rojstva tudi domorodci v Avstraliji. Kadar je populacija preveč narasla, so ženske v odrejenih časovnih obdobjih jemale kroglice posebne smole.

MODROST STARIH KITAJCEV Prenesetjiva so tudi odkritja v eni najstarejših držav sveta — Ki-

tajski. Ne samo da je Kitajska dala sodobnemu svetu akupunkturo, zdravljenje z iglami, ki je staro tisočletja, a je še vedno učinkovito in znanstveno preverjeno uporabno; stari kitajski zdravniki so nam tudi zapustili morda najpopolnejšo farmakologijo na osnovi naravnih snovi in zdravilnih rastlin.

Med starodavnimi kitajskimi kirurgi najbolj slovi legendarni Hu To, ki ga smatrajo za začetnika anestezije. Pri svojih operacijah je pacienta najprej uspaval s posebnim napitkom, potem pa opravil potrebne posege, očistil je telo tukaj ali izrastlin, odprto rano pa zašil in namazal s posebno kremo, saj se je v nekaj dnevih zacelila.

Izredno zanimivo so tudi dosežki, ki so jih dosegli stari Indijci. „Saktija Grutham“, bramanska knjiga, ki so jo po ustnem izročilu zapisali okrog leta 1500 pred našim štetjem, piše takole o cepelnju proti črnim kozam: „Na vrh noža daj nekaj gnoja iz izpuščaja ter ga vbrizgaj v roko, da se bo pomešal s krvjo človeka. Nastopila bo mrzlica, ampak bolnik jo bo lahko prenesel in bo ostal zdrav.“

Luknja v tej lobanji, ki so jo izkopal v starozidovskem mestu Lahis, dokazuje, da so pravadna ljudstva poznala nekatere kirurške posege in instrumente.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

Dečka sta se še enkrat ozrla po zapuščenem stanovanju, pognala lamo in krenila nazvald proti zapuščeni rudniški cesti. Tedaj je pritekla za njima volčjak Kuni, ki je bil ostal v Amaronu po odhodu nadzornika Ramona Ibaraya, in se jima pridružil. »Ti,« je dejal Zoran Bojanu, »vzemiva ga s seboj! Morda nama bo še v korist!« — »Vzemiva ga!« je pritrtil Bojan.

„NO PASARAN!“

Dejala sta, da sta že tri mesece na poti, da sta spoznala zapore malone vseh zahodnoevropskih držav in se naposled znašla v tem pristanišču. Tudi njiju je skrbelo, če ne bo morda francoska policija znova pregledala ladje. Mlajši je zatrjeval, da ga nihče več ne bo sprivil z ladje, zlasti zdaj ne, ko je po treh mesecih, odkar je zapustil Finsko, tako blizu cilja — Španiji.

„VAMO NOS! — POTUJEMO!“

Bilo je petnajst minut pred peto zjutraj, ko se je oglasila ladjska sirena. To je bil prvi znak, da bomo kmalu res odpluli. Prevzelo nas je navdušenje, radi bi čimprej na palubo, zaskrbelo pa nas je tudi, da ne bi pred samim odhodom spet vrtili policaji in napravili temeljitejšo „čistko“ med potniki. Tovarni, ki je stal na vrhu stopnic, korak pred palubo, nam je prav zato svetloval, naj še malo potrpiamo in ostanemo spodaj. Naposled se je sirena zadnjič oglasila, ladja se je stresla od bremenja motorjev in kapitan je dvignil roko: „Vamo nos! — Odhodi!“

Po nekaj sto metrih nismo več vzdrali. Planili smo na palubo, skakali in se objemali od navdušenja. V vseh nas je bila tedaj ena sama misel: Čimprej v Španijo! Nismo spraševali, kod bomo pluli, v katerih pristaniščih se bomo ustavili. Vedeli smo, da plujemo na republikanski ladji, ki nas lahko pripelje samo v republikansko Španijo. Kljub temu je prišel do nas glas, da bomo šli skozi lyonski zaliv in da bo prvo pristanišče, kjer se bomo ustavili, Barcelona.

Na palubi sta stala z Nikolom iz Like in opazovala ladjo, kako reže temne valove. Mornarji so pripovedovali, kje je francosko-španska meja. V daljavo so se videli Pireneji.

Ob prvem mraku nas je ladjski oficir opozoril, da so v lyonskem zalivu opazili podmornico, niso pa mogli ugotoviti, pod čigavo zastavo pluje. Dodal je, da letala vsako noč patrolirajo na črti Marseille — Barcelona — Valencia in da bomo zato pluli v temi.

Takoj smo organizirali dežurno službo in ji naročili, naj nadzoruje kabine, potnike pa opozori, ko bomo zapluli v španske vode, da se tam kačenja nevarnost napada iz zraka in vode. Dežurni so poskrbeli, da so bila okna zatemnjena, rahi pa bi utišali tudi motorje. In res smo začeli pluti počasi, tudi na brez svetlobe. Ob treh zjutraj smo zagledali svetilnike pred vhodom v barcelonsko pristanišče. Ustavili smo se nekaj sto metrov pred pristaniščem in čakali, da se zdani.

PRVO SREČANJE S ŠPANIJO

Ladjo smo s pozdravnimi napismi španski republiko oblepili že med potjo. Ko je pristala, smo najprej zagledali pristaniške delavce, ki so odhajali na delo. Čeprav niso vedeli, kdo smo, nam odgovarjali na pozdrave s stisnjenimi pestmi. V Barceloni smo morali čakati več dni. Revolucija, ki je se razplamela tudi okoli tega mesta, je napravila tak nered v prometu, da nismo mogli odpotovati. Naposled smo sedli na vlak, ki pelje v Albacete, mesto, ki je bilo takrat središče za prostovoljce.

V vlakcu se je hitro razvedelo, kdo smo. Obkrožili so nas delavci in kmetje ter nas zasuli z vprašanji. Pripovedovali so, kako ljubijo svojo domovino. Hvalili so republiko, ker je vzela zemljo cerkvi in jo dala kmetom. Zdaj pa, so pristavljali, jim hoče Franco zemljo spet vzeti in jo vrniti cerkvenim oblastnikom.

Na progi Barcelona — Valencia je moral vlak v nekem manjšem mestu več ur stati zaradi zastojev v prometu. Razpoloženje, ki so ga izražali domačini že na vlakcu, je kmalu zajelo še meščane tega mesta, ki so se začeli zbirati na postaji in pri vlakcu. Ko se je razvedelo, da smo prostovoljci za njihovo republiko in da smo iz mnogih držav, so lovili naše roke in se želeli pogovarjati. Zvabili so nas iz vagonov, spravevali in hkrati zatrjevali, da jim Franco nikoli ne bo odvzel pravice, ki jim jo je dala republika, omenjali pa so tudi bojšča, kjer da so njihovi najbližji, vendar brez orožja. Povedali so, da je Francova gvardija civil (civilna garda) tudi v tem kraju streljala na ljudi po ulicah, da pa so jo hitro razorožili. Čeprav nismo znali španski, smo razumeli, kaj hočejo povedati.

JEDCI ORANŽ

Železniška proga iz Barcelone proti Valenciji drži skozi nasade oranž. Nasadi so urejeni podobno kot pri nas vino-gradi: v vrstah in negovani. Čeprav je bila že poznja jesen, sadovi še niso bili povsod obrani.

Na sleherni postaji so nas domačini pozdravljali in nam nosili polne košare oranž in mandarin. Začuden so nas gledali v roke, saj smo se teh sadežev lotevali tako nespretno in nešpansko, da se jim je to zdelo pravi neverbojčevje. Potem so nas le poučili, kako se oranža pripravi za v usta: tenko odreži vrhno lupino oziroma jo samo postraj z nožem, nato pa se sadeža loti z zobmi kot jabolka. Dejali so: oranža ima veliko zdravilnih snovi, zato ravnaj z njo „strokovno“ ...

Taborska jama vas vabi

Taborska jama pri Grosupljem je ena najlepših in najbolj urejenih slovenskih podzemskih jam. V celoti je elektrificirana. Po njej so speljane zavarovane poti skozi 6 dvoran, v katerih je veliko lepih kapnikov in kapniških skupin. Ogled jame traja 45 minut in je v spremstvu vodnika.

Redni ogledi so vsako nedeljo ob 11., 14., 15.30 in 17. uri. Ogled jame je mogoče tudi kadar koli med tednom, če se prijavi skupina nad 10 obiskovalcev. Telefonske novice so na telefonsko številko 061 771-236. Vstopnina: odrasli 15 din, otroci do 14. leta 6 din, šolarji osnovnih šol 8 din, študentje 12 din. Če je skupina manjša kot 10 obiskovalcev, plačajo 150 din kot pavšalno vstopnino. Dostop do jame je mogoče z vsemi prevoznimi sredstvi. Jama je oddaljena od Grosupljeja 7 km, od Turjaka pa 6 km.

Vabi vas TURISTIČNO DRUŠTVO GROSUPLJE

Izdelalo preko 99% učencev

Pri usmerjanju v nadaljnje šolanje še težave — Bolje bo, ko bo zaživel še usmerjeno izobraževanje

Zaključek šolskega leta so učenci ribniške osnovne šole lepo proslavili. Prireditvi so prisostvovali tudi starši in gostje. V izredno uspelem kulturnem programu, ki so ga izvedli mladinski in otroški pevski zbor, nonet ter dramsko-recitacijska skupina nižje in srednje stopnje, je bila prikazana dejavnost učencev v času, ko knjige niso na prvem mestu.

Na centralno šolo v Ribnici in njeni podružniški šoli v Sušju ter Dolenji vasi je bilo v minulem šolskem letu vpisanih 996 učencev. S pozitivno oceno je izdelalo 980 učencev, 7 učencev ponavlja razred, en učenec ima popravni izpit, eden pa je ostal neocenjen. Skupno je iz-

delalo 99,1 odst. vseh učencev. Ta uspeh je posledica dobrega vzgojnega in izobraževalnega dela. Učitelji zahtevajo več od učenca, ki je sposobnejši, komur pa gre učenje nekoliko slabše, je deležen dopolnilnega pouka.

Učenec ob zaključku šolanja ni prepuščen samemu sebi. Z medrednim šolanjem usmerja šola učence v poklice, za katere so najbolj sposobni, in jih opozarja, kje je največ prostih mest za vpis. Vendar vse to ne koristi vedno, ker na učenčev odločitev vplivajo še starši. Na našem območju se veliko učencev odloča za nadaljnji študij v gimnaziji v Kočevju in Ljubljani. Nekaj težav se kaže pri dekletih, ki so zaključila šolanje s povprečnim ali nekoliko slabšim učnim uspehom. Te se odločajo za dokaj neustrezne šole, kot so 2-letna ali 4-letna administrativna šola. Dekleta zelo rada odhajajo v šole za trgovke in frizerke, vendar že dosti manj kot pred dvema letoma. Fantje pa bi bili radi avtomehaniki in sploh v poklicih kovinskih strok. Zalostno je, da učenci s kmetij ne ostajajo doma, oziroma se ne odločajo za kmetijske, gozdarske in podobne šole.

Seveda je še več drugih bolj ali manj perečih zadev, ki jih bo treba rešiti z reformo šolstva, se pravi z usmerjenim izobraževanjem in tesnejšo povezavo izobraževanja z združenim delom. Čez leto ali dve bodo marsikateri učenci in njihovi starši ugotovili, da so imeli nesrečno roko pri izboru šole. Usmerjeno izobraževanje bo dalo učencu priložnost, da sam dokaže, za kaj je sposoben, in se za tisto tudi šola.

FRANCI ŽELEZNIK

SMRTI POROKE

V juniju sta na območju matičnega urada Sodražica umrli: Marija Krže, proučiteljica iz Petrincev 11, stara 79 let, in Vincencij Zajec, invalidski upravičenec iz Zimaric 54, star 91 let.

Poročila sta: Janez Bambič, delavec iz Retij 16, star 26 let, in Verica Pačič, delavka iz Retij 17, stara 17 let.

SLAVJE GASILCEV IN GORNIKOV — Na dan borca so na Gori slavili ne le borci, pač pa tudi gasilci in vsi Gorniki, saj so na ta dan dobile vasi Gore vodovod. (Foto: Primc)

Gora dobila vodovod

Proslavili še dan borca in 55 let gasilskega društva

„Borci smo spet obiskali Goro, kjer smo bili med vojno vedno lepo sprejeti,“ je rekel v svojem govoru na osrednji proslavi dneva borca v ribniški občini predsednik organizacije ZZB občine Ribnice Stane Nosan.

Gorniki pa so tokrat proslavili še 55-letnico svojega gasilskega društva in otvoritev vodovoda. Na govorniškem odru se je zvrstilo več gasilskih in vaških vodij, ki so spregovorili o PGD Gora in pomenu gasilstva ter delu vaše skupnosti. Ob tej priložnosti so podelili več gasilskih odlikovanj in priznanj.

Ob otvoritvi vodovoda je spregovoril Peter Levstek, ki je med drugim opozoril na solidarnost Gornikov pri gradnji vodovoda ter se zahvalil za pomoč pri gradnji delovnih organizacij in vojakom.

Pred proslavo je bila parada, v kateri so nastopili predstavniki gasilskih društev iz vse občine, ribniška godba, narodne noše in taborniška četa „Franc Rozman“ miličnikov-kadetov iz Tacna, ki so prišli sem peš iz Ugarja. Na proslavo je prišla tudi večja skupina članov AMD, ki so se udeležili avto relija iz Ribnice preko Jelenovega žleba in Travnogore na Goro. Špotoma so obiskali

Predsednik občinske organizacije ZB Ribnica Stane Nosan je govoril na glavni proslavi dneva borca občine Ribnica, ki je bila 4. julija na Gori. Tam so ob tej priložnosti odprli tudi vodovod in proslavili 55-letnico domačega PGD. (Foto: J. Primc)

Cesta je gotova

Dolgoletna želja vseh, ki živijo na območju Brež Jurjevice in Kota, da bi dobili sodobno cestno zvezo z Ribnico, se je končno uresničila. Krajevna skupnost Ribnica je v sodelovanju z vaškimi odbori teh območij vložila veliko truda in sredstev, da bo cestav nekaj dneh predana prometu.

Celotna investicija je znašala okoli 2.000.000 din. Ne smemo pa pozabiti tudi velikega števila prostovoljnih delovnih ur vaščanov. Vsaka hiša je prispevala od 50 do 100 prostovoljnih ur pri ureditvi 3700 m dolge ceste, ki bo povezovala Žlebič z Brežami, Jurjevice in Kotom. Razen tega je urejen skoraj tudi 4000 m priključkov na glavno cesto.

Tako se je vaščanom izpolnila dolgoletna želja, saj so s svojim deležem in deležen ostalih dobili sodobno zvezo z magistralsko cesto, ki povezuje Kočevje z Ljubljano.

F. Z.

REŠETO

Železo se kuje, dokler je vroče

Ceprov so delovni ljudje novomeške občine doslej prekoračili cestno obveznost za 3,4 odstotka, ni razlogov, da ne bi imelo posojilo večji odmev tudi pri obrtnikih, kmetih, upokojencih in organizacijah združenega dela

Zabeležili smo, da so delovni ljudje novomeške občine do petka, 2. julija, vpisali 28.667.290 dinarjev cestnega posojila, kar je 3,4 odstotka več, kot so načrtovali, ko so pristojni določevali razdelitev po slovenskih občinah. Delovnim ljudem novomeške občine torej po tej plati kaj očitati, še pred jesenskimi dnevi (pred uradno postavljenim rokom) so se odločili za boljše ceste.

Zanimiv, vendar ne očitajoč (vpiševanje še traja) pa je vpogled v strukturo novomeškega posojila. Najprej je treba pibiti, da je akcija vpisovanja posojila uspela predvsem zaradi tega, ker so zaposleni v novomeških organizacijah združenega dela razumevajoče posegali v modre ovojnice. Da je res tako, da je torej novomeško cestno posojilo doslej gradilo predvsem na zavesti zaposlenih v organizacijah združenega dela, priča tudi sporočilo z druge seje novomeškega štaba za izvedbo cestnega posojila, v katerem med drugim piše, „da akcija v krajevnih skupnostih v zvezi z vpisovanjem posojila kmetov, upokojencev in obrtnikov še ne teče, kot bi lahko in morala.“ Mnenje je tudi, da je glavna pomanjkljivost organizacije vpisovanja posojila v krajevnih skupnostih neustrezna obveščenaost. Prav zaradi tega bo štab za izvedbo posojila v kratkem preko javnih občil natanko objavil podatke, kje lahko tudi kmetje, obrtniki in upokojenci izpolnijo svojo dolžnost.

Se ena zaenkrat neuspešna plat medalje sicer uspešnega novomeškega cestnega posojila so prispevki, ki naj bi jih ob delovnih ljudeh, ki so večinoma že izkazali razumevanje, vplačale organizacije združenega dela. Osnova za vpis posojila OZD in TOZD so bruto izločena sredstva za poslovne namene. Po enem od zadnjih podatkov se je iz tega vira nateklo samo za slab milijon dinarjev. Novomeški cestni štab meni, da ključ štirih odstotkov na osnovi podatkov zaključnih računov za lani ni ustrezen za vse OZD in TOZD, zato so člani štaba sprejeli dodatni kriterij, ki določa, naj znesek vpisanega posojila iz dohodka OZD in TOZD ne bo manjši od 400 din na zaposlenega. Dodatni kriterij je potreben predvsem zaradi tistih organizacij združenega dela, ki so ob lanskem zaključnem računu izločile v poslovne namene malo ali nič.

Če potegnemo črto, je dokaj lahko zaključiti, da novomeško cest-

no posojilo tehnično „šepa“ predvsem, kar zadeva obrtnike, upokojence in kmete, nejasnosti so tudi glede prispevkov organizacij združenega dela, pibiti pa je treba, da so delovni ljudje že zdaj več kot zadovoljivo izkazali razumevanje za slovenski cestni godijski voz.

Gotovo je, da bodo v novomeški občini zbrali za ceste še kakšen milijon. Porabljen bo za tako imenovani dodatni cestni program. V to ali ono naselejo bo pokukal asfalt prej, kot so mislili, kakšen most bo širši itd. Skratka: pomembne stvari. Nespametno pa je in bi bilo, da bi zaradi tehničnih težav organizacije cestnega posojila v krajevnih skupnostih in

nejasnosti ob sredstvih za poslovne namene organizacij združenega dela zamudili priložnost, da bi milijone, ki so jih Novomeščani zbrali, še oplenitili. Železo se kuje, dokler je vroče.

MARJAN BAUER

SERGEJ KRAIGHER V ŽUŽEMBERKU

V četrtek, 7. julija zvečer, je obiskal Žužemberk predsednik predstava SR Slovenije SERGEJ KRAIGHER in imel v kmetijski zadrugi razgovor s kooperanti in družbeno-političnimi delavci Žužemberka. S tovarišem Sergejem Kraigherjem sta bila tudi predsednik občinske skupščine Novo mesto Jakob Berič in predsednik IS občinske skupščine Novo mesto Avgust Avbar. V razgovoru so se dotaknili tudi problemov nerazvitosti Suhe krajine.

M. S.

Obletnica prve svobode

Praznik krajevnih skupnosti Žužemberk — Minil je v znamenju napredka — Zaslužne odlikoval predsednik Tito

Preteklo nedeljo so krajani žužemberške krajevnih skupnosti slavili krajevni praznik — 34-letnico prve osvoboditve Žužemberka, ki sicer pade na 13. julij. Letošnje praznovanje je bilo po programu skromnejše kot prejšnja leta, vendar je bilo prisrčna manifestacija občanov v odločni težnji za nadaljnji napredek v krajevni skupnosti.

Praznovanje se je pričelo v soboto s športnimi tekmovanji, ki jih je organiziralo TVD Partizan Žužemberk, in nadaljevalo s kresovi, ki jih je zvečer prižgala mladina na več krajih. V nedeljo so pripravili na trgu budnico, zatem pa so odprli skupno razstavo fotografij in dokumentov iz NOB, o delu Kulturno-umetniškega društva Žužemberk, fotografsko razstavo društva LT, ki je prikazala pomembnejše dogodke med dvema praznikoma KS Žužemberk in slik znanega slikarja amaterja Franca Mlakarja iz Žužemberka. Glavna točka nedeljskega slavlja je bila svečana seja skupščine krajevnih skupnosti. Vodil jo je predsednik skupščine KS Franc Jarc, ki je orisal dogodek v Žužemberku pred 35 in 34 leti ter delež krajev v času NOB, nato pa je govoril o poveljnem razvoju krajevnih skupnosti

in posebej poudaril potrebe nadaljnega razvijanja socialističnih samoupravnih odnosov ter utrjevanja enotnosti.

Predsednik občinske skupščine Novo mesto Jakob Berič je na svečani seji skupščine krajevnih skupnosti v imenu predsednika Tita podelil zaslužnim občanom v Žužemberški in hinski krajevni skupnosti za njihov prispevek v NOB in v povojni izgradnji odlikovanja, ki so jih prejeli: Hotko Slavko iz Žužemberka — red zaslug za narod s srebrnimi žarko, Novak Anton iz Velikega Lipovca — red republike z bronastim vencem, Praznik Emeran z Vrhovca — red dela s srebrnim vencem, Blatnik Anton iz Zafare, Glavan Franc iz Jame, Gliha Jože iz Žužemberka, Iskra Stefan iz Dolnjega Ajdovca, Jaklič Stefa iz Jame, Legan Antonija iz Žužemberka, Mirtič Julka iz Gornega Ajdovca — sedaj Gaberje pri Soteski, Mrvar Terezija iz Žužemberka, Sadar Marija iz Drašče vasi, Zajc Franc iz Šmihela, Zalašček Ana iz Žužemberka, Znidaršič Frančiška iz Zafare — red zaslug za narod s srebrno zvezdo ter Rojc Jože iz Lopate in Nose Janez iz Sel pri Hinjah — red zaslug za narod z bronasto zvezdo.

M. S.

TABOR „OTOK I“

V Drami pri Šentjerneju bodo v sredo, 21. julija ob 10. uri, končali mladinski raziskovalni tabor „OTOK I“. Krajša slovesnost in prikaz opravljene dela mladih raziskovalcev bo v bazi tabora — na kmetiji, oddaljeni kakih 500 m od Dobrave.

Kam po končani osemletki?

„Igralka bi bila rada“ — „Jaz pa profesor“

Več mladincev, ki so letos končali 8. razred osemletke v Sodražici, smo vprašali, kam bodo šli po končani osnovni šoli.

Irena Gornik iz Zimaric je izdelala s prav dobrim uspehom:

Irena Gornik

„Vpisala sem se na srednjo ekonomsko šolo v Ljubljani. Ni še gotovo, če bom sprejeta, ker se jih je prijavilo zelo veliko. Če ne bom sprejeta, bom šla na srednjo tehniško — lesna smer, seveda če me bodo še naknadno vpisali. Če me ne bodo, pa ne vem kam...“

Rudi Fajdiga, Ravni dol 5, izdelal s prav dobrim uspehom:

Rudi Fajdiga

„Sem že sprejet na pedagoško gimnazijo v Ljubljani. Veseli me učiteljski poklic. Na občini bom prosil za stipendijo. Stanoval bom zasebno.“

Jože Drobnič, Graben 2, izdelal s prav dobrim: „Sprejet sem na kočevsko gimnazijo. Mogoče bom študiral medicino ali pa bom učitelj oziroma profesor.“

Jelka Pakiž, Vinice 23, izdelala s prav dobrim: „Sem sprejeta v gimnazijo Kočevje. Po gimnaziji bi šla rada na izlasko akademijo.“

F. Z.

Jelka Pakiž

mijo. V šoli sem sodelovala v lutkovnem krožku, kot dramskega nismo imeli.“

Janez Cvar, Jelovec 8, izdelal s prav dobrim: „Sem sprejet na poljansko gimnazijo v Ljubljani. Stipendijo bom dobil verjetno pri občini. Ne vem še, kje bom stanoval. Tudi se še nisem odločil, kaj bom študiral po gimnaziji.“

Janez Cvar

ziji. Morda bom učitelj, profesor ali pa kaj drugega.“

Danilo Čampa, Sodražica 97, izdelal z odličnim: „Sem že sprejet na pedagoško gimnazijo v Ljubljani. Upam, da bom učitelj in da se ne bom premislil. Stanoval bom pri sestri v Ljubljani.“

Danilo Čampa

J. PRIMC

ANTONU BLATNIKU IZ ZAFARE je Jakob Berič v imenu predsednika Tita izročil ob žužemberškem prazniku red zaslug za narod s srebrno zvezdo. (Foto: Darja Kodre)

Pravo mesto pod soncem

Samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti za varstvo pred požarom obeta novomeškimi gasilcem izhod iz nezavidljivega položaja

Te dni bodo organizacije združenega dela novomeške občine sprejele osnutek samoupravnega sporazuma požarne skupnosti Novo mesto, katerega temelj je republiški zakon o varstvu pred požarom.

Namen zakona in s tem tudi samoupravnih sporazumov o ustanovitvi skupnosti za varstvo pred požarom je, da se v večji meri kot doslej pritegnejo k reševanju vprašanih zaščit pred požarom in k oblikovanju politike na tem področju vsi delovni ljudje in njihove delovne organizacije. Naloge samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom so predvsem naslednje: ugotavljanje in usklajevanje interesov in potreb, oblikovanje politike razvoja, sprejemanje programa varstva pred požarom, združevanje sredstev itd. Preprosteje rečeno: zakon in samoupravni sporazumi bodo rešili vse prej kot zavidljivi položaj slovenske in tudi novomeške gasilske službe, ki smo jo večinoma poznali samo takrat, ko je zazvenel klic „Na pomoč!“

Čeprav je bilo že tisočkrat zapisano, ni odveč ponoviti, da gasilci več prihranijo, kot porabijo. En sam zares velik požar, ki ga omeje in zaduše, naredi več škode, kot bi veljala kompletna moderna gasilska oprema za vse slovenske gasilce. Zal pa se prepogosto srečujemo z miselnostjo, da se „nam ne more nič hudega pripetiti“.

Prvi in (tako vsaj upamo) ne tudi poslednji korak k odpravi te naivne in kratkovidne miselnosti je prav ustanavljanje samoupravnih skupnosti za varstvo pred požarom. Gasilci niso zaradi sebe samih gasilci, svoje delo opravljajo zaradi vseh nas in za nas. Skrajni čas je že, da dobo pravo mesto pod soncem tudi gasilci.

Novomeška kronika

PRED DOKAJ LETI se je ob takem času po Novem mestu širil smrad, za kar je bil nesporno krivec porušeni jez pri Sejdlovem mlinu, ki je Krki spustil vodo. Pred nedavnim se trdno gradeni jez ni porušil, pa tudi smrad se ni širil, četudi je bila voda pred jezom precej nizka. Neki nepridiprav je dvignil zapornico, česar se niso razveselile ribe, še manj pa redki kopalci, kajti v nič kaj dišeči „smetani“ se ni užitek kopati!

NOVOMEŠKI KAPITELJ res ni londonski Big Ben, ki ima bolj točne ure kot večina Britancev. Res je tudi, da se Novomeščani ne ozirajo tako pogosto na kapitaljske časomerilne naprave kot Londončani na Benove, kar pa ne pomeni, da morajo iti kapitaljske docela narobe. Pa gredo! Kolikor je strani neba, toliko je ur na kapitaljskem zvoniku in vsaka kaže svoj čas.

NOVOMEŠKA TRŽNICA je bila tudi zadnji ponedeljek pravcata paša za oči, manj pa za mreže in ceakarje, saj so cene živil še zmeraj visoke — ko da bi jih raztegnila poletna vročina! Tako je kilogram krompirja stal 8 do 10 din, čebule 18 din, korenja 28 do 30 din, paradižnika 20 do 25 din, paprike 30 din in kumar 20 din. Za kilogram bruske je bilo treba odšteti 24 din, breskev 24 do 26 din, jajca pa so stala 1,60 do 1,70 dinarjev.

UMRLA STA Polde Cigler, upokojenec iz Segove 7, v 77. letu in Josepina Bele, sivilja iz Gubčevca 29 a, v 75. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da v Novem mestu tako primanjkuje javnih kopalšč, da si morajo nekateri mladeniči hladiti vročo kri kar v vodnjaku na Glavnem trgu.

Zakaj vreči puško v koruzo?

Z več volje in samozavesti bodo laže uveljavili pravice tozda in uredili medsebojne odnose — Šele boljše obveščanje bo prikazalo uspehe in težave v pravi luči

Tozda IMV v Brežicah veliko pričakuje od zakona o združenem delu. V razpravah, ki jih organizirajo po skupinah, poudarjajo nujnost vsebinskih sprememb v samoupravni organiziranosti, spodbudnejše nagajevanje in drugačen odnos do kadrov, do štipendiranja. Še tako lep program bo ostal na papirju, če ne bodo imeli sposobnih ljudi.

Za vrsto stvari se obetajo težko pričakovane spremembe, vendar ne bodo prišle same, morali si jih bodo priboriti. Dokumentacija med tozdi se sicer urejuje, toda resničnega odločanja še vedno ne bo, dokler ne bodo urejeni dohodkovni odnosi.

Na skupni seji osnovne organizacije ZK s komitejem občinske konference so komunisti tovarne prikolic soglašali z mnenjem, da je njihova samouprava odvisna predvsem od delavcev samih in da ne bi smeli vreči puške v koruzo ter se sprijazni-

ti z mislijo, da so pri vsebinskem uveljavljanju tozda nemočni. Zadnji čas je, da zvedo, kaj se dogaja, odkod izgube, koliko kdo prispeva za investicije itd. Predvsem so poudarili nujnost večjega sodelovanja vodilnih delavcev posameznih tozdov pri razvojni usmeritvi in pripravi programov. Ob tem je treba posebej pripomniti, da verifikacija programov se ni dovolj, da je pomembno njihovo izvajanje.

Marsikatero težavo so videli do slej delavci brežiške tovarne v izkrivljenem zrcalu zaradi pomanjkljive obveščенosti. To se ne bi smelo več dogajati, zato zahtevajo sprotno informiranje, predvsem pa čiste račune med posameznimi tozdi, da bo vsak delavec vedel, kako kdo gospodari.

I. T.

NOVO V BREŽICAH

UMAŽANA KRKA. Kopalci so se v zadnjih dveh tednih izogibali nekaj čiste, lepo zelene Krke, ker je bila spet vsa penasta in rjava. V Novem mestu ji industrija ne priznava niti sredi kopalne in turistične sezone. Lani je nagajalo vreme, letos je pa vreme odlično, se ljudje ne upajo ohladiti v vodi.

ARTICE V BROŠURI. Prebivalci krajevne skupnosti Artiče so že tretje leto zaporedoma slavili svoj praznik pod naslovom „Artiče '76“. Za nedeljsko srečanje pihalnih godb so izdali brošuro, v kateri so pred-

stavili trpijenje izgnancev s tega območja, slikarja Jožeta Slovenca, ki razstavlja v osnovni šoli, in v zgostih opisih prikazali delo vseh desetih pihalnih godb, ki so se pripravile za nastop na prireditvi 11. julija.

BREŽIŠKE VESTI

ENOTNO ZA POSAVJE

Na priporočilo medobčinskega sveta SZDL so v Posavju poenotili prispevek za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč. Zadnja je sprejela odlok občinska skupščina v Brežicah, in sicer na seji 6. julija. Po sedanjem odloku je bil prispevek v urbaniziranih območjih za 50 odst. manjši, čeravno so tam najboljša kmetijska zemljišča. Po sedanjem odloku znaša ta 10 din za prvi in drugi bonitetni razred, 6 din za tretji in četrti bonitetni razred ter 2 din za kvadratni meter zemljišča od petega do osmega bonitetnega razreda.

POMLAJENO BIZELJSKO — Lastniki stanovanjskih hiš ob cesti od Stare vasi do zadnje hiše v smeri proti Mariboru in Klanju lepšajo pročelje svojih domov, urejajo dvorišča in popravljajo plotove, da bi ob otvoritvi spomenika padlim borcem in izgnancem lahko prav vsi v praznični obleki dočakali številne goste s slovenske in hrvaške strani. Spomenik bodo odkrili 24. julija. Prostovoljci pridno urejajo okolico zadružnega doma, kamor ga bodo postavili.

SPREMENBA. Občinska skupščina je zvišala stopnjo prometnega davka na promet z naravnim žganjem od 15 na 40 odst., ker se je temeljni prometni davek znižal od 45 na 20 odst. Nova stopnja se uporablja od 1. julija dalje.

NA BIZELJSKEM KMALU VSE NARED

Priloge na proslavo dneva vstaje tečejo na Bizeljskem že nekaj tednov, saj pričakujejo na slovesnosti 24. julija več tisoč obiskovalcev. To bo osrednja prireditve v Posavju, katere se bodo udeležili tudi številni gostje iz Hrvaškega Zagorja, iz Zagreba in drugih krajev ter prisostvovali odkritju spomenika izgnancem, borcem in aktivistom ter prijateljskim vezem med dvema sosednjima narodoma v najtežjih dneh boja proti okupatorju.

VEČ AKTIVOV ZK

Stalne aktivne ZK imajo možnost ustanoviti v vrsti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, če bodo načrtno sprejemali v organizacijo nove člane. Med njimi so Agrotehnika, Zavod za kulturo, Region, Posavje, osnovna šola Pišce ter krajevne skupnosti Mrzlava vas-Velike Malence, Pečice, Skopice, Zakot-Bukošek in Jesenice.

Hočejo les iz domačih gozdov

Uvoženi je predrag zaradi velikih prevoznih stroškov — V Celulozi napovedujejo racionalizacijo na vsakem koraku — V ospredju spodbudnejša merila za nagajevanje

Celuloza Krško sodi med tiste tovarne, kjer so temeljito pretresli uresničevanje lani sprejetih in letošnjih dopolnilnih stabilizacijskih ukrepov, razčlenili samoupravno organiziranost, družbenoekonomске odnose, povezovanje, združevanje dela in razvoj.

Poudarjajo, da bi za stabilizacijo lahko še več napravili, na primer pri povečanju oskrbi z domačim lesom. Razmerje med uvoženim in domačim lesom se sicer izboljšuje, toda uvoz je še vedno prevelik. Zato so sklenili okrepiti službo za dobavo lesa iz domačih gozdov, ker je to lepa cenjejši, saj so tudi prevozni stroški neprimerno manjši. Sodelovanju pri zasajanju topolovih plantaž se bodo

prav tako posvečali z večjo pozornostjo.

Na konferenci so komunisti opozorili na slabosti nekaj spodbudnega nagajevanja, za katero ugotavljajo, da ni več stimulatívno. Čutiti je predvsem pritisk na povišano vrednost delovnih mest, kar je tudi najlaže izpeljati. Prevladale naj bi nove, kvalitetnejše oblike, ne pa povečevanje osebnega dohodka vsem zaposlenim. Sprejet je bil predlog, naj plansko-organizacijska služba čimprej izdela nov predlog za stimulatívno nagajevanje, za premiranje, in ga da v razpravo kolektivu.

Marsikaj bodo izboljšali tudi v odnosih med tozdi, dopolnili cenike in vpeljali stimulatívno za kvalitetno opravljeno delo, za boljše vzdrževanje strojev ipd. Odločili so se za vrsto disciplinskih ukrepov, za racionalizacijo na vsakem koraku.

Iz razprave lahko povzamemo, da je bila njihova organiziranost prav naravnana, da pa bodo morali naka-

zani usmeritvi dosledneje slediti in se zavzemati za to, da nihče ne bo odtujeval delavcu sadov njegovega dela.

J. TEPPEY

DENAR ZA KRAJEVNE SKUPNOSTI

Za funkcioniranje krajevnih skupnosti imajo v proračunu krške občine letos 600.000 din. Na voljo so imeli več variantnih predlogov: delitev po številu prebivalcev, lansko delitveno razmerje, povprečje iz prve in druge variante, po četrtem predlogu pa bi vsaka krajevna skupnost prejela po 25 tisočakov; ostanek bi delili po številu prebivalcev. Večina krajevnih skupnosti se je izrekla za tretjo varianto, to je za lansko delitveno razmerje in delitev po številu prebivalcev.

KRŠKE NOVICE

ZA JUBILEJ — Moški pevski zbor DPD Svobode iz Breznanice je minulo soboto proslavil 30 let neprekinjene dejavnosti. Jubilejni koncert so imeli na dvorišču breznanškega gradu, povezoval pa ga je dramski igralec Janez Rohaček.

PRAH — ZASTONJ — Krški občani, ki kupujejo vsak dan na tržnici, dobe z živili tudi precej prahu. Ob tržnici je namreč avtobusna postaja, na katero prihaja iz dneva v dan več avtobusov, na cesti pa še ni asfalta. To poletje je zato znova aktualno vprašanje: ali tržnica ali avtobusna postaja ali asfalt. Ureditve slednjega lahko omogoči tudi sožitje ostalih dveh objektov.

VABILO ZA JESEN — Foto-sekcija v tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ je pozvala vse zaposlene, ki se ukvarjajo s fotografijo, naj do jeseni v čim večjem številu prinese svoje izdelke v črnbeleni in barvni fotografiji pa tudi diapozitive. Najboljše bodo odbrali za razstavo, ki naj bi bila v krški galeriji.

PO DOGOVORU — Že v začetku minulega tedna so v krški občini vpisali več kot 99 odstotkov vsote, ki naj bi bila prispevek k ljudskemu posojilu za naše ceste. Domenjeno so najbrž ob koncu tedna tudi presegli, do zaključka vpisovanja pa predvidevajo, da bodo zbrali za okoli 350 milijonov starih dinarjev „presežka“.

KRŠKI TEDNIK

UMETNINE GOVORE. Pogled v umetniško delavnico kiparja Vladimira Štovička v Leskovcu, kjer so v petek s pristrčno slovesnostjo počastili umetnikov življenjski jubilej. (Foto: Jožica Teppey)

DOBRA PRIPRAVA — Danes bo v Jutranjki konferenca komunistov iz vse delovne organizacije, kjer bodo med drugim ocenjevali dosedanjo samoupravno organiziranost in vse, kar morajo storiti kot „vzročna“ organizacija v razpravi o osnutku zakona o združenem delu. Predzadnje sredo jih je med zasедanjem koordinacijskega odbora za pripravo razprave obiskal sekretar republiške konference SZDL Milan Kučan. (Foto: Železnik)

Vsak naj plača svoj zapitek

Sevniški izvršni svet za zamisel o posavski vinski cesti, vendar brez dragih projektov

Izvršni svet občinske skupščine je na zadnji seji imel vrsto pomislekov glede zamisli o bodoči posavski vinski cesti. Pri tem je zanj najbolj pomemben varčevalni ukrep. Sevničani namreč niso za to, da se naroča kakšna posebna študija, kot hočejo nekateri v Posavju, temveč, da vse potrebno naredijo doma.

Predsednik izvršnega sveta Mihael Keršič je to misel strnil preprosto: kakršnokoli študijo kdo dela, je ne naredi zastoj in tudi ne brez podatkov, le-te pa mora priskrbeti občinska uprava. Da Sevničani ne mislijo „tja v en dan“, je najlepši dokaz novi srednjeročni načrt občine, ki je tudi nastal v glavnem doma pod rokami mladih strokovnjakov in je bil lep čas celo za zgled.

Cesta naj bi bila vzvod razvoju nekaterih manj razvitih krajevnih skupnosti. Predlagana trasa navaja Sevničane k pomislekom. Cesta bi lahko marsikje tekla po obstoječih trasah, drugod pa jih bo treba še narediti. Izvršni svet soglaš, da poteka najprej do Rake. Vključevala naj bi tudi Bučko; tam naj bi šla po obstoječi cesti od Rake na Studenec in na križišče pri Zavrztcu, kjer bi vključila Orle in Dedno goro. (To je zapisano tudi v zeleni knjigi o dolgo-

ročnem konceptu razvoja Posavja.) Najprej naj bi ta cesta povezovala Drušče in Telče, vse do Malkovca. Drugi krak te ceste naj bi šel od Zdol in Breznanice na Blanco-Poklek-Podvrh in Sevnico. Slednje sedanjí posavski osnutek ne vključuje, bilo pa bi zelo zgrešeno, če bi zaobšli kozjansko-blansko krajevno skupnost z vinorodnimi goricami (Še del Zabukovja). Izvršni svet je mnenja, da se da zamisel postopno uresničiti s podpiranjem pobud občanov in delovnih ljudi v krajevnih skupnostih, ki so ob družbeni pomoči že doslej uspešno gradili in tudi posodabljali ceste.

ALFRED ŽELEZNIK

SEVNIŠKI VESTNIK

SEVNIŠKI PABERKI

KAMERA ODKRIVA — Vrli sevniški komunalci so v začetku tega desetletja delu stanovalcev Florjanske ulice položili predvsem pa zračnoli kanalizacijske cevi debeline 40 cm, ki so se — sedaj, ko so se zabile — izkazale za 30-centimetreške! K temu le dodatno pripomoglo nedvomno tudi to, ker ni bilo ravno tako zaračunane skupne greznice. Vse to so ugotovili po zastaraju dokumentov stanovalci te ulice predzadnje soboto, ko so stvari sprajlali v red, preden bodo vse skupaj prelili z asfaltom.

Dana: zgledna skrb za delavce

Tudi mirenska Dana je ena od tako imenovanih „vzorčnih“ delovnih organizacij, kjer Zveza komunistov še posebno spremlja tok razprave o osnutku zakona o združenem delu in njegovem presajanju v prakso. Že 2. julija so v tovarni ocenjevali dosedanjo aktivnost na konferenci komunistov.

O vsem so v tovarni pripravili temeljito analizo. Posebej pohvalno je to, da so vsi zadolženi vodilni delavci v določenem roku pripravili vesa gradiva in z drugimi izvršili tudi vse, kar jim je bilo naloženo. Sekretar Jože Gracar je navedel to kot pomemben element, ki je omogočal tehtno razpravo. Ravno tako so v Dani hvaležni tovarišu Ludviku Golobu, članu predsedstva CK ZKS, za tehtne prispevke med obiski v tovarni.

Ob razpravi osnutka zakona o združenem delu so precejšnjo pozornost posvetili možnostim drugačne samoupravne organiziranosti, predvsem, da bi morda že v bližnji bodočnosti prešli iz novitve delovne organizacije na več tozdov. Z analizami so ugotovili, da imajo v tovarni precej močnih zasnov za zaokrožene delovne enote, ki bi lahko postale tozd. Novi zakon jasno govori tudi o možnostih povezovanja. Doslej Dana pri tem ni imela posebnih uspehov, vendar ne po svoji krivdi. Kjer so pokazali dovolj pripravljenosti, je

sodelovanje steklo, npr. s slatino Vrnjci iz Vrnjačke Banje celo z odkupom licence. Novi dohodkovni odnosi bodo — o tem so v Dani prepričani — spodbujali tudi druge, da se bodo bolj z odprtimi kartami lotili povezovanja.

ALFRED ŽELEZNIK

Jože Gracar: „V dosedanji razpravi smo se držali rokovnika, za seje so bila vedno pripravljena kakovostna gradiva.“

TREBANJSKE NOVICE

LOVCI IMAJO VEČ SREČE — Sedaj, ko je zaradi odplak v Mirni poginilo vse živo v reki, se zelena bratovščina zaenkrat še lahko tolaži, da vse skupaj ni škodilo njihovim trofejnim primerkom. Takole brezskrbno so se pozibavale račke nad izpustom mirenske čistilne naprave v torek, 6. julija. (Foto: A. Železnik)

Stvar nas vseh

Skoraj odveč je poudarjati, vendar je vseeno le vredno zapisati, da po lepem zagonu vpisovanja posojila za ceste ne gre počivati.

V dokumentih, ki jih je sprejela tudi slovenska skupščina po obsežni razpravi med delegati, je namreč nedvoumno zapisano, da ostaja vsak dinar, ki je vpisan nad po splošnih merilih določeno obvezo, v občini, kjer je bil vpisan. Predzadnje sredo je bilo tega denarja 302.076 dinarjev, danes ga je še za lep kupček več. Vse to pa zagotovo pomeni boljše občinske ceste, kjer ima letos občinski komunalni sklad komaj za odplačila starih obveznosti, kaj še, da bi delali kaj novega ali lahko bolje vzdrževali staro. Vsi vemo, da so taka dela draga, zato je dobra akcija tudi v krajevnih skupnostih, kjer naj bi zajeli zasebne obrtnike, kmete, upokojeince in druge samo dobrodošla. Krajevne skupnosti so se sicer pravkar pripravljale na zbiranje pomoči za Posočje, vendar ni bojazni, da ne bodo podprle tudi akcije za ceste.

Minuli teden v trebanjski občini še ni bilo delovne skupnosti, ki bi vpisala posojilo iz svojih skladov, kot je tudi predvideno. Tudi v republiškem merilu je organizacij združenega dela, ki so se odrezale tudi na ta način, zelo malo. Zakaj je tako, bodo lahko ugotovljale še družbenopolitične organizacije. Jasno je to, da bi v sedanjí „tekmi“ med občini, kje bo vpisanega več posojila in prej (glede na merila), vpisano posojilo iz skladov združenega dela dosedanji uspešni akciji vpisovanja v trebanjski občini dalo samo še večji vzgon!

Stara miselnost ovira na novi poti

Kolektiv Tekstilane lepo proslavil več jubilejev — Zelo dober kulturni program

3. julija je v Fari ob Kolpi proslavil kolektiv Tekstilane Kočevje dan borca, 40-letnico

DROBNE IZ KOČEVJA

PREVEČ SUHO — Suša povzroča tudi našim kmetom skrbi. Menijo, da bo slabši pridelek poljščin. Nevihte s plohami in nalivi bolj malo koristijo, ker voda hitro odteče in polje preveč zbije. Nekateri so že pokosili ter v nekaj dneh spravili veliko dobro posušenega sena.

DIVJAD V MESTU — Pomanjkanje vode trpi tudi divjad. Stanovaleci Podgorske ulice vidijo vsak dan o mraku divjad, ki teka mimo hiš do Rinže. Nič je ne plaši. Zjema je huda. Ob Rinži je tudi sočnejša paša. Srne pridejo tudi na športni stadion.

SPET SLABO — Čebelarji so imeli že lani težave in so stočili malo medu. Vso zimo so čebele krmili s sladkorjem, da so se okrepile. Tudi letos ne kaže boljše, ker nevihte in iznenadni nalivi tudi čebelarjem niso prizanesli. Veliko čebel se s paše ni vrnilo v panje. Lipa bo sedaj glavni donos, ker so travniki pokošeni in je cvetja na livadah malo. Sedaj bodo čebelarji nekaj cvetnega medu stočili, da bo pripravljeno satovje za takrat, ko bo medila hoja. Čebelarji upajo, da bo hoja dobro medila in jih rešila.

PO NAČRTU — Urejanje hotela PUGLED napreduje po načrtih. Ze sedaj se vidi, kakšen obseg bo imel prenovljeni objekt. V mestnem življenju se precej čuti, ker hotel ne obratuje. Težave so s pronočnicami.

FILM O POLHU — Zagreb film nadaljuje snemanje filma o polhu. Precej posnetkov na Mestnem vrhu je že gotovih, in to o polšnjah, duplih v starih bukvah, gnezditvi in podobnem. Tako se nabirajo posnetki, iz katerih bodo potem sestavili film. Predvidoma bo gotov že novembra. Za posnetke je treba počakati samo še poljški lov.

velike stavke tekstilnih delavcev Slovenije, 55-letnico obstoja podjetja, 25-letnico samoupravljanja in 100-letnico rojstva Ivana Cankarja.

Na proslavi sta govorila predsednik delavskega sveta Rudi Müller in sekretar občinske konference ZK Kočevje Jože Novak. Svečanosti so se udeležili predstavniki vseh delovnih organizacij občine, vodstev občinskih organov in organizacij, lovci,

— Zakaj je mladinska organizacija z območja Trate med najboljšimi v mestu in je dobila tudi že več priznanj?

— Ker nima prostora za sestanke in shajanje. Člani se dobi- jo kar na obzidju starega pokopališča, zato so sestanki in dogovori hitri, delo pa učinkovito.

predstavniki KS Vas-Fara in Osi- nce, člani kolektiva tekstilana in njihovi upokojeni tovariši.

Rudi Müller je spregovoril pred- vsem o zgodovini tovarne od ustanovitve leta 1921, preko požara leta 1935, obnove 1936 (ko je zmanjka- lo denarja za nove stroje in so kupili stare, s katerimi pa so delali še vse do leta 1969) in današnjih dni, ko je Tekstilana med vodilnimi volnarske skupine v Jugoslaviji. Posebej je omenil delavsko gibanje v tej tovarni in samoupravljanje, katerega zasluga je tudi, da je iz zastarele tovarne nastala sodobna. Poudaril je, da bo treba tudi pri njih napraviti še marsi- kaj, da bo samoupravljanje prilagoje- no ustavi in zakonu o združenem delu.

Sekretar občinskega komiteja ZK Jože Novak je spregovoril predvsem o samoupravljanju, delegatskem si- stemu, nalogah v sedanjem obdobju in bodočnosti ter zakonu o združe- nem delu. Pri tem je menil, da se bomo na teh potih srečevali s staro miselnostjo in odpori, ki jih bo treba premagovati.

Tudi na tej proslavi je bil, kot je pri Tekstilani že običaj, izveden bogat kulturni program, v katerem so sodelovali Slovenski oktet, igralec Boris Kralj, virtuoz na harmoniki Silvester Mihelčič in Marjan Kralj.

Kasneje so za zabavo in ples igrali še Zadovoljni Kranjci. Razen tega so organizirali več šaljivih tekmovanj.

J. P.

TEKMOVANJE V VREČAH — Na praznovanju kolektiva Tekstila- ne je bilo poskrbljeno tudi za zabavo. Takole so se pomerile dekle- ta in žene v tekmovanju v vrečah. Da jim ni bilo dolgčas, so morale na polovici proge pojesti jajce in spiti sok. (Foto: Primc)

KOČEVJSKE NOVICE

— Sem slišal, da ste Sodra- žani, ki živite „za vodo“, pre- cej prispevali, da so vam asfal- tirali cesto?

— Dali smo zanjo po novega jurja, zdaj nam jo pa uničujejo drugi, ki vozijo tod s konji in „šinarji“.

SODRAŠKA MREŽA

NADALJUJEJO DELO — Grad- nja poslovno-stanovanjske stavbe v Sodražici se nadaljuje. Jeseni naj bi bila po danih obljubah vseljena. Ob- čani, ki čakajo, da bodo dobili v njej stanovanje, upajo, da bodo ob- ljube izpolnjene.

CAROBNI KLOBUK — Za za- klopček šolskega leta so člani lut- kovnega krožka osnovne šole Sodra- žica uprizorili igrice „Carobni klo- buk“. Jeseni nameravajo naštudira- no igrice ponoviti doma, razen tega z njo gostovati po občini, morda pa tudi izven nje.

ŠTIPENDIJE — Lani so vsi, ki so se vpisali na pedagoško gimnazijo, dobili kadrovske stipendije. Letos pa teh stipendij ni ali pa bodo razpi- sane z zamudo. Zaradi tega se lahko zgodi, da marsikateri kandidat za pedagoško gimnazijo ne bo mogel nadaljevati šolanja, ker ga domači ne bodo mogli vzdrževati, malo pa je upanja, da bi kje dobili stipendijo. Za pedagoške gimnazije v minulih letih, ko so bile stipendije na razpo- lago, iz sodraške šole skoraj ni bilo kandidatov; zdaj, ko kandidati so, pa ni stipendij.

V SODRAŽICO PO MISO — Kar precej Ribničanov krene ob sobotah po meso v Sodražico. Nekateri smo vprašali, zakaj. Največ jih je odgo- vorilo, da ne morejo zdržati čakanja v vrsti za obeli ribniških mesnecih ali pa da je meso v Sodražici boljše.

REŠETO

Priznanja in odličja

Tudi gasilski veterani dobili priznanja

Na nedavni proslavi 55-letni- ce gasilskega društva Gora so prejeli odlikovanja Gasilske zve- ze Slovenije: Janez Košir, pred- sednik PGD Gora, gasilsko odli- kovanje tretje stopnje; Anton Turk, gasilsko plamenico tretje stopnje, Franc Peček in Peter Gornik pa gasilsko odlikovanje druge stopnje.

Priznanja občinske gasilske zveze Ribnica so prejeli: Janez Arko, Jože Modic, Anton Silc in Jože Dejak.

Plaketo veterana je prejel Janez Košir.

OTVORITEV VODOVODA — Gorniki so zelo svečano prosla- vili otvoritev svojega vodovoda, ki so ga gradili vsi, od otrok do starih. (Foto: Primc)

Na novi šoli v Loškem potoku so zakrpali luknje z novo ope- ko, da ne bo več teklo solarjem na glavo. Ostala opeka se še na- prej drobi. Potrebno je čimprej- šnje popolno prekritje strehe, ker je sedanje, delno krpanje le začasna rešitev. (Foto: Primc)

Plaketo za 50 let dela v gasilstvu so prejeli Janez Košir, Janez Turk, Janez Arko in Ludvik Košmrlj.

Plaketo za 40 let dela v gasilstvu: Alojz Gornik, Jože Vesel, Jože Mo- har in Edo Uršič.

Plaketo za 30 let dela v gasilstvu: Anton Silc, Anton Zbačnik, Jože Modic, Anton Košmrlj, Franc Arko, Marjan Lunder, Franc Samsa, Anton Arko, Janez Lavrič in Jože Kržec.

Naziv gasilski častnik prve stop- nje sta si pridobila Franc Lesar in Jože Zlindra, oba iz PGD Vinca.

Osnovna organizacija sindikata Donit pa je ob dnevu borca podelila priznanja Francu Mivšku, Ivanu Benčini in Matiju Petriču.

ZADNJE URE — Stara občin- ska stavba v Loškem potoku je dolgo služila za potrebe občine, pošte, knjižnice in morda še čes- a, zdaj pa se umika, da bo na njenem mestu zrasla nova stanovanjsko-poslovna stavba. (Foto: Primc)

NI POTRES — Začelo se je le obnavljanje gasilskega doma v Ribnici. Dom bo precej spre- menjen, da bo v njem tudi več prostora. Obnavljajo ga kar gasilci. (Foto: Glavonjič)

Kmalu med razvitimi občinami

Po predlogu družbenega plana za obdobje 1976—1980 naj bi se Črnomaljska občina do konca obdobja izkopal iz nerazvitosti

Na 19. redni seji vseh treh zborov občinske skupščine Črnomelj 8. julija so delegati sprejeli dva zelo pomembna dokumenta: pred- log dogovora o osnovah družbenega plana občine za obdobje 1976—1980 ter predlog družbenega plana občine za to obdobje.

Teža predloga družbenega plana oziroma njegovega uresničevanja je prehod iz nerazvitosti; do konca planskega obdobja mora črnomaljska občina doseči tak razvoj, da se bo pridružila razvitim občinam v naši republiki. Le taka dinamična rast zagotavlja, da se bodo izboljše- vale življenjske razmere in delovni pogoji.

Za dosego tega cilja bo potrebno med drugim uveljaviti take sociali- stične samoupravne odnose, ki bodo omogočili nadaljnji krepitev polo- žaja in vloge delovnega človeka in občana na vseh ravneh in v vseh oblikah združenega dela, v interesni in krajevni samoupravi, pri medse- bojni povezavi ter povezoivanju dela in sredstev. Nujno bo hitreje reševati neskladja znotraj gospodarstva, in- tenzivneje razvijati industrijo, ki bo še naprej osnovni nosilec razvoja občine. Delovne organizacije si morajo prizadevati za boljše delovne pogoje, povečanje produktivnosti, modernizacijo tehnologije. Seveda so za vse to potrebni tudi strokov- njaki, zato bo posebna skrb name- njena strokovnemu usposabljanju

delavcev na delovnem mestu in po delu.

Posebno mesto je namenjeno hitrejšemu razvoju osnovnega šol- stva, zdravstva, socialnega skrbstva in kulture. Za hitrejšo rast življenjskega standarda prebivalstva bo potrebno povečati družbeni stan- dard: večja produktivnost dela bo prinesla pospešeno in skladnejšo rast osebnih dohodkov, ki morajo naj- kasneje ob koncu planskega obdobja doseči republiko povprečje.

Veliko pozornost posveča pred- log plana regionalnemu in prostor- skemu programiranju. Osnovni no- silci gospodarskega razvoja občine bodo še naprej Črnomelj, Semič in Vinica. Za manjšo proizvodno in storitveno dejavnost pa pridejo v poštev Stari trg, Adlešiči in Draga- tuš.

Zlasti pri načrtovanju in povezo- vanju skupnih interesov in ciljev Bele krajine bo potrebno skrbeti za še tesnejše sodelovanje obeh belo- kranjskih občin, Metlike in Črnom- lja. Poudarjeno je tudi, da razvoj občine ne sme ogroziti čistega okolja, temveč mora zagotoviti vse

ukrepe, ki jih zahtevata zaščita okolja in varstvo narave.

A. B.

OSREDNJA PROSLAVA V PETROVI VASI

V nedeljo ob 15. uri bo v Pe- trovi vasi osrednja občinske proslava dneva vstaje slovenskega naroda. Obenem bo to tudi proslava krajevnega praznika, ki ga krajevna skupnost Petrova vas praznuje v spomin na 13. julij 1943, ko je predsedstvo OF pred- lagalo vrhovnemu komandantu partizanske vojske tovarišu Titu, da za komandanta slovenske par- tizanske vojske imenuje Franca Rozmana-Staneta. Na prazno- vanju bo slavnostni govornik Alojz Povše, udeležili pa se ga bosta tudi delegaciji pobratene KS Staneta Rozmana iz Šiške ter beogradski KS Staneta Rozma- na, s katero krajevne Petrove vasi vežejo prijateljski stiki.

K spomeniku Franca Rozma- na in žrtvam fašističnega nasilja na Lokvah bodo položili venec, nato bodo zasluzni gasilci ob 50-letnici društva dobili prizna- nja, v kulturnem programu pa bodo nastopili mladinski pevski zbor iz Petrove vasi, recitatorji, plesne skupine in godba na pihala.

ČRNOMALJSKI DROBIR

KOLEKOV PA NI — V vsem Črnomlju ni moč dobiti kolekov za 1,2 in 5 dinarjev. Tako Belokranjci niti kolkovanih prošenj za pomoč nerazvitim ne morejo več pošiljati na pristojna mesta...

SKUPNO O LOKACIJAH — V Dragatušu se zavzemajo, da bi pri odobranju lokacij za stavbišča poleg mnenja zemljiške skupnosti upoštevali tudi mnenje krajevne skupnosti.

Črnomaljski poročevalec

Travniki ob Kolpi so zlasti ob sobotah in nedeljah prepolni kopal- cev, ki v prijetno topli in čisti reki iščejo osvežitev pred žgočim poletnim soncem. Prizor je z adlešičkega kopališča, kjer je ob koncu tedna kar težko dobiti „svoj prostor pod soncem“.

Spomenik pravim ljudem

V počastitev dneva borca so v Lokvici odkrili spomenik padlim in žrtvam fašizma

Lokvica pri Metliki. Nedelja, 4. julija. Kljub močni pripeki prihaja k neometani novi stavbi gasilskega doma, pred katerim se v sončnih žarkih blešči nov spomenik, mnogo ljudi. Priza- devni organizatorji trdijo, da je pravkar prišel dvatisoči obisko- valec. Govorniki se vrste, med borci so tudi sosede s Hrvaške, po Gorjancih pa odmeva močna in domačinom znana beseda. Govori narodni heroj Jože Borštnar:

„Domači ste še danes, kot ste bi- li, čvrsta vez tisočim borcem, ki jih je bil v tistih težkih dneh boj zanesel

k vam. Pravzaprav ste se vsi prebi- valci metliške občine kmalu po oku- paciji fašistične Italije odločili za pravičen boj. Komunisti iz Metlike, zlasti Jože Slane, Anica Ivec in dr. Lojze Mihelčič, so bili tisti, ko so ustvarjali prve zveze in stike tudi na Lokvici. Osvobodilno gibanje je bilo tako kmalu zrelo in že v jeseni 1941 so bile ustvarjene možnosti za ustanavljanje odborov OF, SPZZ, partijskih organizacij itd. Podatek, da je dal vsak deseti prebivalec živ- ljenje za našo revolucijo, pove veliko več kot vsaka beseda... Bela kraji- na ni več zaostala, siromašna, lačna in brezposelna. Ni več osamljena, ampak je gospodarsko tesno pove- zana z jugoslovanskim in celo gospo- darstvom v svetu...“

Heroj Borštnar je nato govoril o mrtvih tovariših, ki so pomagali po- staviti temelje socialistični samo- upravni družbi, in zaključil govor z besedami: „Prepričani smo, da bodo naše mlade generacije branile in va- rovale priborjene sadove in cilje, za katere ste tudi vi darovali svoje živ- ljenje.“

Nato se je zvrstil mikaven kulturni program in iz pozdravnih govorov je bilo čuti, da spomenik, ki so ga postavili občani s pomočjo prosto- voljnih prispevkov, ni le pomnik padlim in žrtvam, pač pa vsem pravim ljudem, ki so po svojih močeh prispevali, da brezskrbno uživamo sadove revolucije.

J. P.

SPOMENIK PADLIM IN ŽRTVAM — 4. julija je bila Lokvica po- novno „partizanska“. Obiskali so jo borci in okoli 2000 občanov, domačini pa so poskrbeli za pravo partizansko razpoloženje. Na sliki: nov spomenik padlim borcem in žrtvam fašizma. (Foto: Ja- nez Pezelj)

BODEČA „NOČ NA KOLPI“

V „Noči na Kolpi“ je bilo bojda tako veselo, da so poska- kovali celo kopalci, in sicer na- slednji dan. Pa ne zaradi veselja zavoljo lepemu vremenu, pač pa spričo številnih črepinj, ki so ostale za preveč vnetimi pivci. Nekateri kopalci predlagajo, naj bi poslej pri vходу obiskovalcem ponudili vrečko, v katero bi zbi- rali črepinje. Nemara ne bi bilo napak; ko bi uvedli nekakšno tekmovanje v zbiranju stekla. Morda bi le tako očistili gosto s steklom posejano obrežje Kolpe.

metliški tednik

TO-MO-DI

uporablja se za peči in kotle od 4.000 do 100.000 Kcal/h

TOPLI MONTAŽNI DIMNIK Z GIBLJIVO KISLOODPORNO OGNJESTALNO ŠAMOTNO CEVJO

INFORMACIJE — STROKOVNI NASVETI:

MONTAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
61000 LJUBLJANA, OPEKARSKA 13
Tel. 22-113, 20-641, Telex 31420 YU KIP
IN V VSEH PRODAJALNAH Z GRADBENIM MATERIALOM

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

GRADITELJI!

Obveščamo vas: **DA PRODAJAMO VSE VRSTE OPEČNIH IZDELKOV NA POTROŠNIŠKI KREDIT, DA SO SE CENE OPEČNIH IZDELKOV ZNIZALE ZA 10,5 %**

Hiter in cenen transport in razkladanje...

TER DA OMOGOČAMO KUPCEM PREVOZ OPEKE FRANKO GRADBIŠČE, Z RAZKLADANJEM.

PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA

OPEKARNA ZALOG • NOVO MESTO p.o.
TELEFON 21 403, 22 291 POSTNI PREDAL 10 TEK, RAČUN PRI SDK NOVO MESTO 52100-501-10082

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

FRANCA CIMERMANA

iz Razdrtega pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi župniku za poslovilne besede in opravljeni obred.
Žalujoci: žena Ana ter sinova Karel in Franc z družinoma.

ZAHVALA

Nenadoma je tiho v 52. letu starosti za vedno odšla naša draga žena, sestra in teta

MARIJA ČAMPEL

Željne 49

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, posebno pa družini Levstik, družini Belčičevi in Kalčičevi mami za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Prav lepa hvala vsem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Najlepše se zahvaljujemo pevcem in godbi, hvala tudi duhovniku za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti do preranega groba.
Žalujoci: mož Vlado, sestra z družino, brata z družinama in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA MOŽINE

upokojenega rudarja iz Gabrijel

se iskreno zahvaljujemo sosedom in znancem, ki so nam priskočili in nudili pomoč v najtežjih trenutkih. Posebna zahvala dr. Levstiku za njegovo poštvovalnost, vsem organizacijam ZB NOV Tržišče, Krmelj, Šentjanž, Hrastnik, brigadirjem in rudarjem iz Hrastnika ter TOZD Iskri Mokronog, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti s prapori, podarili vence ter cvetje. Hvala tudi rudarski godbi iz Hrastnika za žalostinke in pa vsem trem govornikom za poslovilne besede in izraženo sožalje.

V trajnem spominu: žena Zlata, hči Zlatka in sin Ljubo z družinama ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

V 48. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš brat, stric in bratranec

STANKO STARIČ

iz Dol. Karteljevega

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in vsem vaščanom, Lovski družini Mirna peč, kolektivu Iskre ter duhovniku za opravljeni obred. Še enkrat vsem najlepša hvala!
Žalujoci: brat, sestra z družino in drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

belilo za strojno in ročno pranje

perborat special

belinka

tovarna kemičnih izdelkov

PROSTA DELOVNA MESTA!

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD trg. na malo v sestavu trgovsko-gostinskega podjetja na veliko in malo „POSAVJE“ BREŽICE

OBJAVLJAMO prosto delovno mesto

MESARJA SEKAČA V POSLOVALNICI 17 „MARKET“

Za objavljeno delovno mesto se zahtevajo poleg splošnih še naslednji pogoji:
1) da je kandidat KV mesar z 1 letom delovnih izkušenj,
2) da je PKV mesar z 2 letoma delovnih izkušenj.

Osebni dohodek se obračunava po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Nastop službe po dogovoru. Kandidati naj svoje vloge z dokazili, da izpolnjujejo pogoje, dostavijo v 15 dneh po dnevu objave splošnemu sektorju podjetja.

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD trg. na malo v sestavu trgovsko-gostinskega podjetja na veliko in malo „POSAVJE“ BREŽICE

OBJAVLJAMO prosto delovno mesto

POSLOVODJA POSLOVALNICE 17 „MARKET“

Za objavljeno delovno mesto se zahtevajo poleg splošnih še naslednji pogoji:
1) da je VKV trgovski delavec s 4-letnimi delovnimi izkušnjami, od tega najmanj 3 leta na samostojnih del. mestih v stroki;
2) da je KV trgovski delavec z 10-letnimi delovnimi izkušnjami, od tega najmanj 8 let na samostojnih delovnih mestih v stroki;
3) da ni zadržkov glede izrečene kazni ali kazenskega postopka v smislu 134 čl. Zakona o konstituiranju OZD in njihovega vpisa v sodni register;
4) da ima moralno-politične kvalitete ter vodstvene in organizacijske sposobnosti in smisel za delo z ljudmi.

Osebni dohodek se obračunava po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Nastop službe po dogovoru. Kandidati naj svoje vloge z dokazili, da izpolnjujejo pogoje, dostavijo v 15 dneh po dnevu objave splošnemu sektorju podjetja.

PROSTO DELOVNO MESTO!

POKLICNA OBLAČILNA ŠOLA SEVNICA

Delovna skupnost poklicne oblačilne šole objavlja za šolsko leto 1976/77 naslednje prosto mesto:

UČITELJ SLOVENSKEGA JEZIKA

Pogoj: Visoka izobrazba: profesor—slavist

PROSTA DELOVNA MESTA!

DELOVNA SKUPNOST OSNOVNE ŠOLE VELIKA DOLINA

razpisuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom naslednja prosta delovna mesta:

- VZGOJITELJICA s končano srednjo vzg. šolo
- VARUŠKA s končano osn. šolo in obvezo do dokvalifikacije (šola za varuške)
- KV KUHARICA z ustrezno šolo
- SNIŽILKA

Stanovanj ni. Rok prijave. 14 dni po objavi razpisa. Prošnje z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: Osnovna šola Velika Dolina, 68261 Jesenice/Dol.

„TRANSPORT“ KRŠKO

na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

objavlja

4 PROSTA DELOVNA MESTA AVTOMEHANIKA.

Delo se združuje za določen čas. Za vsa delovna mesta velja poskusna doba 3 mesece. Interesenti lahko pošljejo prijave do 30. 7. 1976.

NOVOTEKS, tekstilna tovarna, Novo mesto

Foersterjeva 10, n.sol.o., TOZD STREŠNIK, Dobruška vas, n.sub.o.

objavlja prosta delovna mesta:

1. REFERENT ZA PRODAJO STREŠNIKOV za območje Dalmacije in jugozahodnega dela Bosne in Hercegovine s sedežem v Dobruški vasi
2. ANALITIK — KALKULATOR
3. MALOPRODAJNI REFERENT

Pogoji:
pod 1: srednja ekonomska šola, pet let delovnih izkušenj, lastni osebni avtomobil,
pod 2: srednja ekonomska šola, eno leto delovnih izkušenj,
pod 3: administrativna šola, eno leto delovnih izkušenj.

Poskusno delo za objavljena delovna mesta traja dva meseca. Nastop dela mogoč takoj. Kandidati naj pošljejo ponudbe na naslov: NOVOTEKS, Novo mesto, TOZD STREŠNIK, Dobruška vas, 68275 Škocjan. Ponudbe sprejemamo do zasedbe delovnih mest.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 15. julija – Vladimir Petek, 16. julija – Dan tankistov
Sobota, 17. julija – Aleš Nedelja, 18. julija – Miroslav Ponedeljek, 19. julija – Zlata Torek, 20. julija – Marjeta Sreda, 21. julija – Danijel Četrtek, 22. julija – Dan vstaje

LUNINE MENE

19. julija ob 7.29 uri – zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 16. in 17. 7. danski barvni film Avtocesta v postelji. 18. in 19. 7. ameriški barvni film Zadnja zapoved.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

BRIVSKO-FRIZERSKO vaješko sprejme frizerski salon Nada Lavrinšek, Krško.

SPREJMEM V UK deklo za gostinško stroko (natakarica-kuharica). Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Niko Badovinac, Metlika, telefon 77-255.

KUHARICE POZOR! Restavracija na letališču v Lescah pri Bledu zaposli takoj za nedoločen čas KV kuharico in kuharsko pomočnico. Hrana in stanovanje zagotovljena. Javite se na telefon 064-74-186 ali osebno na letališču. Pričetek dela možen takoj. ISČEM OSEBO za varstvo 8-mesečnega otroka. Naslov v upravi lista (2101/76).

PEKARNA OMERZEL KRŠKO sprejme fanta za pričuvev. Hrana in stanovanje v hiši.

KEMICNA CISTILNICA Oberč, Kom. Staneta 3, Novo mesto, sprejme likarico.

VAJENCA za tesarsko stroko in delavca za pričuvev sprejme tesarstvo Josip Kregar, Ljubljana, Povšetova 19. Stanovanje preskrbljeno.

STANOVANJA

ISČEM ENOSOBNO stanovanje kjerkoli v Novem mestu, po možnosti s centralno kurjavo. Naslov v upravi lista (2086/76).

MOŽ IN ŽENA ISČETA sobo in kuhinjo v bližnji okolici Novega mesta. Anica Blai, Hladnikova 2, Novo mesto.

ODDAM opremljeno sobo fantu. Martina Zajc, Dol. Kronovo 6, Šmarješke Toplice.

V BREŽICAH prodam večje stanovanje, primerno tudi za poslovne prostore. Naslov v upravi lista (2059/76).

Motorna vozila

PRODAMO karamboliran kombi fiat 750, letnik 1974 za 13.000,00 din, brez prometnega davka. Ogled vozila je možen pri avtomehaniku Milanu Nedohu, Krško, telefon 71-609. Licitacija za družbeni in zasebni sektor bo v ponedeljek, 26. julija 1976, ob 9. uri pri Splošnem mizarstvu Krško.

PRODAM FIAT 750 LUX, letnik 1972, prevoženih 54.000 km. Vprašati od sobote dalje od 18. ure naprej pri Mance, Ragovska 10 a, Novo mesto.

PRODAMO kombi IMV-1600, letnik 1971. Osnovna šola Trebnje.

PRODAM karambolirano katrco v voznem stanju. Rudi Petan, Drganja sela 2, Straža.

PRODAM SKODO 100 L, letnik 1970, registrirano do julija 1977. Boričevo 1, Novo mesto.

PRODAM FIAT 750, letnik 1968. Mirko Pureber, Drežčeto pot 8, Novo mesto.

PRODAM FIAT 850. Cesta brigad 14, Novoteksovo naselje, Novo mesto.

PRODAM KOMBI VW 1300, letnik 1962 (karamboliran), skupaj ali po delih po zelo ugodni ceni. Oglasite se pri Marjanu Redku, Vina Gorica 11, Trebnje, informacije pa lahko dobite tudi na telefon 83-011.

PRODAM 6 let starega fička za 10.000,00 din. Flajs, Hrastovica, Mokronog.

PRODAM MALO rabljen traktor FERRARI 30 KM. Naslov v upravi lista (2115/76).

KRŠKO: 17. in 18. 7. ameriški film Sin poglavarja Masajev. 21. 7. ameriški film Rdeči bratje pojo.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 16. do 18. 7. ameriški barvni film Point Blank. 19. in 20. 7. francoski barvni film Veseli regruti. 21. in 22. 7. koperacijski barvni film Od Ardenov do pekla. Od 23. do 25. 7. ameriški barvni film Obračun pri O.K. Koralu.

RIBNICA: 17. in 18. 7. ameriški barvni film Ljubezen samo do polnoči.

SEVNICA: 17. in 18. 7. italijanski film Prepovedani dekameron.

ŠENTJERNEJ: 17. in 18. 7. film Varuj se prijatelja.

TREBNJE: 17. in 18. 7. francoski barvni kavbojski film Rdeče sence. 21. 7. francoski barvni film Umreti od ljubezni.

ZDOMCI, POZOR! Na zelo prometni točki v industrijskem mestu v Posavju dajem v najem večji lokal, predviden za gostinski obrat z več tujskimi sobami. Naslov v upravi lista pod „Investicije 50.000“ ali telefon 068-81-329.

OBVESTILA

GOSTILNA IN PRENOČIŠČA: NIKO BADOVINAC V METLIKI VAM NUDI SPECIALITETE NA RAZNJU, ODOJKA IN JAGENJČKA, JEDI NA ZARU, KAKOR TUDI VSE DOMAČE JEDL ZA VEČJE SKUPINE JE 10-ODST. POPUST. SE PRIPOROČAMO. TELEFON 77-255.

PRIPOROČAMO POPRAVILA ISKRINIH TV SPREJEMNIKOV, TUDI NA DOMU. BREŽICE IN OKOLICA: PONEDELJEK IN TOREK, NOVO MESTO: ČETRTEK IN PETEK. NAROCILA SPREJEMAMO NA NASLOV: ISKRA SERVIS PREKOPA, KOSTANJEVICA NA KRKI, TELEFON 85-538.

VGRAJUJEM VSE VRSTE ROLET IN ZALUZIJ, KAKOR TUDI ALUMINIJASTE KARNISE POMERI. LOJZE MEDLE, ROLETARSTVO, NOVO MESTO, ŽABJA VAS 47 (pri transformatorju).

GOSTILNA TURK, STOPIČE, OBVEŠČA CENJENE STRANKE, DA BO LOKAL OD 19. JULIJA DO 10. AVGUSTA 1976 ZAPRT.

OBVEŠČAMO vse cenjene goste, da bo gostilna VIDRIH na Otočcu zaprta od 15. julija do 15. avgusta 1976.

PREKLICI

OPOZARJAM vsakogar, ki bi kupoval premičnine od JOŽETA ZUPANČICA iz Dol. Toplice 17, da ga bom sodno preganjala. Ljudmila Zupančič, Grajska 5, Crnomelj.

PODPISANI JOŽE AVBAR, DALJNI VRH 8, NOVO MESTO, prepovedujem vsako kakršnokoli škodo ali odvažanje predmetov s posestva pokojnega Janeza Avbarja z vasi Daljni vrh 8, Novo mesto. Posebno pa opozarjam Antona-Julijana Avbar in Marijo Avbar iz Ljubljanske-Bršljin, ker ni sama lastnica. Vse je še v sodnem postopku. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Zelite presenetiti nevesto? Zlatar Otmar Zidarič v Ljubljani v Gosposki 5 (poleg univerze) vam bo rad pomagal! – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

SINDIKALNA organizacija Modna konfekcija „KRIM“ poklanja Občinskemu odboru Rdečega križa Novo mesto 400,00 din namesto venca na grob pokojne Marije Šefman.

ČESTITKE

V NEDELJO, 18. julija, praznuje naša ljuba mama MARIJA SINKOVEC iz Potoka 5 pri Straži 60. rojstni dan. Za ta jubilej ji želimo vse najlepše in mnogo zdravih let. Mož Franc in hčerka Martina z družino: njen najljubši vnuček Franci pa ji pošilja koš poljubčkov.

DRAGIMA novoporočencema ALENKI IN SILVU ŠERCELJ ob vstopu na novo življenjsko pot iskreno čestitajo in jima želijo mnogo sreče in skupnega razumevanja družini Šercelj in Mazovec ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža, očeta in starega očeta

ANTONA MEDJE

iz Strelca št. 7 pri Šmarjeti

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, posebno pa še podjetju Krka-oddelek varstva pri delu, podjetju Kroat iz Novega mesta, Komunalnemu podjetju Ljubljana, kolektivu osnovne šole Šmarjeta, Gasilskemu društvu Šmarjeta, moškemu pevskemu zboru Šmarjeta, župniku za opravljeni obred ter vsem sorodnikom in znancem za sočustvovanje.

Žalujoči: žena Cilka, hčerka Rezi, sinovi Tone, Lojze, Jože, France, Rudi, Janez in Stanko z družinami.

Šmarjeta, 5. julija 1976

LJUBEMU očku BRANKU BRUDARJU iz Novega mesta za njegov 50. rojstni dan iskreno čestitajo hčerka Mira z možem, posebno pa vnučka Barbara in Erik.

ČESTITKA

ANI ŽNIDARŠIČ

Srčne želje dragi mami ANI ŽNIDARŠIČ iz Lokev pri Crnomlju za 75-letnico še mnogo srečnih let med nami želijo otroci: Janez, Ciril, Tonček, Jože, France, Andrej, Matevž, Marija in Anica s soprogami in soprogi, dvajset vnukov in štirje pravnuki. Z žalostjo se spominjamo ljubelega moža, očeta, deda in pradedca, ki ga ni več med nami.

ZAHVALA

NAMESTO cvetja na grob pokojnemu Poldetu Ciglarju iz Novega mesta poklanja Rozalija Melanšek iz Novega mesta 100,00 din Zvezi slepih Novo mesto. Za poklonjeni znesek iskrena hvala. Zveza slepih Novo mesto.

V 84. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

AVGUŠTIN RAKOŠE

iz Potočne vasi 9

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih nesebično pomagali, darovali vence in cvetje ter spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se SV Novo mesto za podarjeni venec in še posebej župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sin Janez z družino, hčerki Mimi in Justa z družinami ter drugo sorodstvo.

Novo mesto, 11. julija 1976

Ob boleči izgubi naše male

TANJICE

se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, učiteljskemu kolektivu, pionirjem in pionirskemu pevskemu zboru Velika Dolina, kolektivu SO Brežice za izrečena sožalja, vence in cvetje, za vso pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mamica Zvezdana, atek Boris Hribar ter družine Hribar, Ciglar in Palec.

Jesenice, Bregana, dne 25. junija 1976

Po težki bolezni nas je v 49. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

JOŽE GOTLIB

iz Družinske vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se duhovniku za opravljeni obred, kolektivu Mercator Novo mesto, tovarni zdravil „Krka“ Novo mesto za podarjene vence. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, sina, brata in strica

TONETA KOŠOROGA

iz Koblarjev št. 14

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali v teh težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, godbenikom, govornikom in pevskemu zboru. Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Ančka, otroci Cvetko, Zdenka, Anka, mama, brata in sestri z družinami ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, oče, stari oče

BENEDIKT KONTE

iz Kočevja

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, in vsem, ki ste ga obiskali na mrliškem odru, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom iz Kočevja za lajšanje bolečin. Lepa hvala župniku za opravljeni obred. Pristrčna hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Štefka, sin Beno z družino, brat Ciril, sestri Katarina in Ivanka z družinami.

Kočevje, Sela, Novo mesto, Holandija

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta, brata, starega očeta in strica

FRANCA RIHTARJA

iz Bučke

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebno zahvalo velja pljučnemu oddelku novomeške bolnice, darovalcem cvetja in vences, kolektivu IMV Novo mesto, Dolenjki Novo mesto, RTV Ljubljana, Delikatesi A-B-C Ljubljana ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, hčerke in sinovi z družinami ter drugo sorodstvo.

Bučka, 9. julija 1976

V SPOMIN

18. julija 1976 mineva žalostno leto dni, odkar nas je za vedno zapustila naša draga mama

MARIJA KOBE

z Dolža 49

Nepričakovano si odšla od nas in nas zapustila. Še vedno se Te radi spominjamo in v naših srcih bo ostala večna bolečina in praznina.

Žalujoči: sinova Jože in Franc, hčerke Marija, Anica, Francka in Vera z družinami ter drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Ševnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik (Oblikovalec Priloge Peter Simič).

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 23-611 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

V CASU OD 30. 6. DO 8. 7. SO V BREŽIŠKI PORODNIŠNICE RODILE: Irena Lubšina iz Blatnega - Zeljka, Marija Juratovec iz Brezine - dečka, Georgina Stos iz Zagreba - dečka, Marujana Mihajlovič - Nataša, Frančiška Vegel iz Dol. Skopje - Franca, Biserka Dragoša iz Medsava - Alenko, Veronika Vučanjk iz Dobove - Tatjana, Marija Kirin iz Kerestince - Mirjano, Goranka Čakančič iz Novakove - Denisa, Antonija Prosloli iz Rud. dečka, Gabriela Preskar iz Cerine - Simono, Anika Malekovič iz Zdenca - Božidarja, Dragica Omerzo iz Krškega - Sabino, Marjana Vahčić iz Starega grada - Natalijo, Đurda Kupres iz Medsava - Valentino, Ljerkica Hrbut iz Klanje - Bruna, Nadežda Vukič iz Sevnice - dečka, Biserka Frelš s Podvrha - dečka, Alojzija Senica iz Brežic - dečko, Marija Slak iz Zakota - Slobodanko, Vladimira Cizelj iz Brežice - Jožeta, Barbara Graciš iz Orešja - dečka.

NEDELJA, 18. JULIJA:

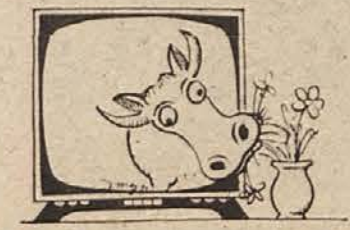
10.00 H.de Balzac: Teta Liza, barvna nadaljevanka (Lj) - 10.45 Otroška matineja: Catch Candy, Japonske lutke, barvna oddaja (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Kmetijska oddaja (Sa) - 12.15 Poročila (do 12.20) - Nedeljsko popoldne: Igre brez meja, barvna evrovizijska oddaja, Morda vas zanima (EVR) - 15.55 Olimpijske igre 76, košarka (EVR) - Okrogli svet, Poročila - 17.50 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 17.55 Robinsonka - celovečerni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tjedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Karanovič:

76, barvni posnetek iz Montreala - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Naloga je opravljena, reportaža (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Glasbeni amaterji (Sa) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film (Lj) - 20.50 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.00 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v gimnastiki, boks, modernem peteroboju, kolesarstvu in plavanju (do 1.00) (EVR) - vmes poročila

CETRTEK, 22. JULIJA: 9.40 Poročila (Lj) - 9.45 Proslava 35. letnice vstaje slovenskega naroda, prenos iz Dražgoš (Lj) - 11.15 Poteh spominov (Lj) - 11.45 Srečni metulj (Lj) - 12.30 Montreal: Filmski pregled z olimpijskih iger 76 (do 15.00) (EVR-Lj) - 17.00 Obzornik (Lj) - 17.15 Tri četrtine sonca - film (Lj) - 18.50 Mozaik (Lj) - 18.55 Partizanski samospevi: Lirična koračnica (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 A. Konic: Najvažnejši dan v življenju, barvna nadaljevanka (Lj) - 21.05 Jugoslavija v vojni, I. del (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj) - 22.20 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v boks, plavanju, veslanju in gimnastiki (do 2.30) (EVR)

PETEK, 23. JULIJA: 15.25 Filmski pregled z olimpijskih iger 76, barvni posnetek iz Montreala (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Catch Candy, serijski barvni film (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Rock koncert "Bijelo dugme", barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tjedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 Kapetan Mikula Mali, barvna nadaljevanka TV Zagreb (Lj) - 20.35 Propagandna oddaja (Lj) - 20.40 Ruanda - dokumentarna oddaja (Lj) - 21.10 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v atletiki, boks, gimnastiki (do 3.15) vmes poročila

SOBOTA, 24. JULIJA: 13.00 Montreal: Filmski pregled z olimpijskih iger 76, barvna oddaja (do 15.00) (EVR-Lj) - 17.45 Obzornik (Lj) - 17.50 Mozaik (Lj) - 18.05 Disneyev svet - serijski barvni film (Lj) - 18.55 625 (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tjedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v atletiki (EVR) - 22.10 Prodali so jih milijon: Esther Ofarim in Neil Sedaka barvna oddaja (Lj) - 22.55 TV dnevnik (Lj) - 23.10 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v kolesarstvu, boks, plavanju (do 1.00) (EVR)

Na vrat na nos, barvna nadaljevanka TV Beograd (Lj) - 20.55 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.00 Skrivnosti Jadrana: Mreža (Lj) - 21.30 TV dnevnik - 21.50 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v gimnastiki, boks, kolesarstvu in plavanju (do 1.00) (EVR)

PONEDELJEK, 19. JULIJA: 15.45 Filmski pregled z olimpijskih iger, barvni posnetek iz Montreala (Lj) - 17.45 Obzornik (Lj) - 18.00 Štirje fantje in pes, otroška oddaja (Lj) - 18.30 Mozaik (Lj) - 18.35 Odločimo (Lj) - 18.45 Mladi za mlade (Zg) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 V. Nazor: Sjora Nikoleta, drama TV Zagreb (Lj) - 21.05 Propagandna oddaja (Lj) - 21.10 Kulturne diagonale (Lj) - 21.40 TV dnevnik (Lj) - 22.00 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v gimnastiki, boks, plavanju (do 1.00) (EVR)

TOREK, 20. JULIJA: 15.25 Filmski pregled z olimpijskih iger, barvni posnetek iz Montreala (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Morda vas zanima: Bojan Adamič (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Narodna glasba (Bg) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja 20.00 Pogovor o... (Lj) - (Lj) - 20.50 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 20.55 H. Spring: Zanikni tiger, barvna nadaljevanka (Lj) - 21.45 Poročila (Lj) - 21.50 Montreal: Olimpijske igre 76, barvni prenos tekmovalj v gimnastiki in plavanju (do 1.00) (EVR)

SREDA, 21. JULIJA: 15.25 Filmski pregled z olimpijskih iger

RADIO SEVNICA

Nedelja, 18. julija 1976: 10.30 Napoved in EPP I. del - 10.45 22. julij - dan vstaje slovenskega naroda - 11.00 delovni kolektivi čestitajo za dan vstaje - 11.45 EPP II. del - 11.55 naš razgovor - 12.05 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 Zaključek programa

Sreda, 21. julija 1976: 16.00 napoved programa in EPP - 16.20 tisoč in en nasvet - 16.30 poročila - 16.40 po domače - 16.55 povedali ste nam - 17.10 iz diskoteke naših poslušalcev - 17.40 oddaja za najmlajše - 17.50 novosti iz knjižnice - 18.00 zaključek programa

Sobota, 24. julija 1976: 16.00 sobotni vrtljak (napoved in pop glasba) - 16.15 smejejo se - 16.20 EPP - 16.30 poročila - 16.35 svetujemo vam - 16.45 narodna glasba - 16.57 melodija za slovo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tačče

ALOJZIJE UDOVIČ

roj. Planinšek
iz Vrhtrebnjega 16

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, posebno pa sosedom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Prav lepa hvala vsem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Hvala tudi župniku za spremstvo in lep pogrebni obred. Najlepša hvala vsem, ki ste nam pomagali ter našo mamo v tako velikem številu spremlili k njenemu zadnjemu počitku.

Žalujoci: mož, hčerke Ani, Milena, Pepca in Slavka z družinami in sin Matija.

dober dan! 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - studio Novi Sad. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 19. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pesnice na potepu. 9.40 Vedre melodije. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Oga Stefula: Produktivnost dela v vinogradništvu. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Z Zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 17.00 Studio ob 17.00. 18.25 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Borisa Franka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 20. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Lahke note. 9.40 Slovenske ljudske v priredbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Španning: Ozka grla pri širjenju ajde - ocena brošure o ajdi. 12.40 Po domače. 14.05 Iz dela glasbene mladine Slovenije. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Spomini in pisma. 17.00 Studio ob 17.00. 18.00 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansambolom Deča Žgurja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.10 Zvočne kaskade. 22.20 Pota jugoslovanske glasbe. 23.15 Popevke se vrtijo.

SREDA, 21. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 9.25 S slovenskimi zabavnimi ansambli. 9.40 Zapojmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Igor Smolej: Gozd in vodni izviri. 12.40 Igrajo vam španske rialne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 16.45 Sprehodi instrumentov. 17.00 Studio ob 17.00. 18.25 Poje sopranistka Nada

SOBOTA, 17. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Počitniški pozdravi. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiju. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - Lojze Kastelic: Kdaj moramo prenehati s pridelovanjem posebnih čebeljih pridelkov. 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.05 Na poti v Colombo. 17.30 Grcmo v kino. 19.40 Minute z ansambolom Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Sobotna glasbena panorama. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi tedni.

NEDELJA, 18. JULIJA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.44 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši... 9.55 Vojaki,

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Od 0.05 do 5.00 Nočni program RTV Ljubljana. Od 5.00 do 8.00 Pisan radijski spored.

CETRTEK, 15. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Glasovi v ritmu. 9.40 Mladi koncertant. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jurij Mamilović: Vpliv toplote na razvoj škodljivcev na sadnem drevu in vinski trti. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Glasbena pravljica. 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Naš gost. 17.00 Studio ob 17.00. 19.40 Minute z ansambлом Milana Ferleza. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska instrumentalna glasba. 23.30 Naš nocojšnji gost.

PETEK, 16. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Parada orkestrrov. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franc Ušeničnik: Zaščita vrtnin pred boleznimi in škodljivci v juliju. 14.05 Mladina poje. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.45 Z ansambлом Silva Stingla. 17.00 Studio ob 17.00. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Burnika. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 17. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Počitniški pozdravi. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiju. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - Lojze Kastelic: Kdaj moramo prenehati s pridelovanjem posebnih čebeljih pridelkov. 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.05 Na poti v Colombo. 17.30 Grcmo v kino. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Sobotna glasbena panorama. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi tedni.

NEDELJA, 18. JULIJA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.44 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši... 9.55 Vojaki,

IVAN CANKAR

Hlapec Jernej in njegova pravica

Jernej ozrl in začudil, so se zapahnila durf. Troje ljudi je bilo v izbi, troje umazanih, razcapanih; njih obrazi so bili odljudni in surovi, pogled je bil hudoben. Takih ljudi še ni videl Jernej. „Kaj nikoli niso videli Boga? Kaj nikoli niso bili žejni pravice?“ je pomislil strahoma. „Ali je le skorja tako nečedna in blatna, ali je načeta že tudi sredica?“

In nato ga je spreletelo po vsem telesu, velika bolest, velik strah. „Pravice sem jih prosil, pa so me pahnili med tatove in hudodelce!“

Eden izmed njih se je vzdignil na postelji, pogledal je mrko in je zaklical nerazumljivo besedo. Jernej je vztrepetal, šel je do klopi, ki je bila v zadnjem kotu, in se ni ozrl nikamor. Njegove misli so bile bolne, da niso mogle do upanja, njegovo srce je bilo žalostno, da ni moglo do molitve. In Jernej se je globoko sklonil, skrnil je obraz v dlani in se je razjokal.

Tako je bil Jernej tri dni in tri noči v tisti strašni izbi, med hudodelci in rokovnjači.

XVII

Ko se je dramilo četrto jutro, so odklenili duri, dali so Jerneju culo, škornje in palico, in nož in denar, in so ga odvedli in niso rekli besede. „Kam, ljudje božji?“ je vprašal Jernej in je prosil. Pa niso ne pogledali ne odgovorili besede. Naložili so ga na voz, pa so ga vozili vse križem po širokih cestah, skozi šum in vihar strašnega Babilona.

„Kam, ljudje božji?“ je vprašal Jernej in prosil, ko so ga pahnili v železni voz med potepuhe in tatove. Pa se nobeden ni ozrl, nobeden ni odgovoril. Tisti, ki jih je spremljal, je slonel v kotu in je gledal hudo, tovariši potepuhi so se smejali, ko je zaživžgalo zunaj in so zabobnela težka koleasa. S plahim pogledom se je oziral Jernej, in kakor se je oziral, so mu nenadoma pogledale v obraz žalostne, od solz vse zardele oči.

„Krivico je okusil, po nekrivem so ga obremenili!“ je prešinilo Jerneja. „Mlad je njegov obraz in poln bridkosti, nič zlega ni v njegovem srcu!“

„Kam, tovariš?“ je vprašal Jernej; oni pa je gledal in ni odgovoril; žalostna misel je šla iz oči v oči.

Tako so potovali. Minil je dan in je minila noč; iz kraja v kraj, iz voza v voz, odhajali so tovariši, prihajali so drugi. „Kam?“ je izpraševal Jernej v globoki grozi in nobeden mu ni odgovoril.

Ko je stopil poslednjikrat iz železnega voza, se je ozrl in je ves obstrmel. Videl je tisti kraj nekot, kakor v daljnih sanjah ga je videl. Pa je vztrepetal in je vprašal čemernega človeka, ki je stal ob njegovi strani: „O človek krščanski, o sosed - če moreš govoriti, povej mi, kakšen kraj je to?“

„To je tvoja domačija! Še dve uri je do Resja; pot je dolga in pusta, če imaš denarja, plačaj voz!“

„Zakaj v Re sje?“ je vzkliknil Jernej. „Tam ni moja domačija, ne brata nimam tam in ne sestre! Kdo me je klical v Resje, kdo me je vodil tja?“

Čemerne človek je počasi privzdignil rameni, nabasal si je pipo in je palil. „Torej pa na pot in nič sitnosti ne delaj? Do Resja te spremitim, tam pa Bog s teboj!“

Jernej ni več govoril. Kakor je bil truden in bolan, je stopal z dolgimi koraki: lep je bil kraj, njive so zorele, visoka je bila trava na senožetih, Jernej pa se ni ozrl. V tla je gledal, sive obrvi so mu zakrivale oči.

Pot se je vila ob položni rebri, v lepi dolini se je zasvetila bela vas. Prišla sta do županove hiše, župan pa se je prestrašil, ko je ugledal Jerneja. „Nikoli te nismo videli, nobeden se te ne spominja, pa prideš na stara leta in nam naložiš to breme!“

„Ne bom prosil vbojajme, nikomur ne bom delal nadleže!“ je rekel Jernej. „Pest sena mi dajte, da si odpočijem, ker sem truden!“

Šel je na hlev in je legel v seno. Ležal je, dolgo ni zaspal, pogovarjal se je z Bogom. Ni se več pogovarjal z njim kakor hlapec z gospodarjem, temveč kakor terjavec z dolžnikom.

„Kar si rekel, to zdaj izpolni! Pravico si dal ljudem, pa so jo skrili: ni je pri biričih, ne pri sodnikih, ne pri cesarju; biriči so me pehali med hudodelce, sodniki so me zasmehovali, za cesarja so me ogoljufali! Pri tebi je pravica, ti si jo postal, ti potrdil, ti skrbi zanjo, da se izpolni tvoja zapoved! K tebi samemu se zatekam, jaz, hlapec Jernej, sam na svetu, ob belem dnevu okraden, pravice oropan! Tvoja postava je v mojem srcu in

tvoja obljava, tvojo besedo sem slišal - daj, da ne mine moje zaupanje! Zdaj iztegni svojo roko, vsegamogočni Bog, pravični sodnik!“

Tako se je Jernej pogovarjal z Bogom, dolgo v noč je molil; in ko je zasvetilo jutro, je vstal in se je napolil brez slovesa.

Hodil je dolgo, trikrat je počival, pred mrakom pa je dospel na Betajnovno.

Kaj je to Jernej? “ so izpraševali, ki so ga videli.

„Razcapan je in prašen, do pasu je upognjen, siv starec - kaj je to Jernej?“ so se čudili in so gledali za njim.

Jernej pa se nikamor ni ozrl, nikogar ni pozdravil in nikogar ogovoril. Tudi tja se ni ozrl, kjer je stal beli njegov dom. Šel je naravnost k župniku.

Prijazen gospod je bil župnik, debel in rdeč, in smehljaj se je. „O Jernej, o Jernej, kod si romal, da si tako star in slab?“

Jernej je stal pred durmi, zravnal je upognjeni hrbet, izpod obrvi so se mu zasvetile oči. „Nič ne bom sedel, nič ne bom počival, zakaj pozno je že in truden sem! - Po svetu sem romal, od biriča do sodnika, od sodnika do cesarja. Pravice ni pod nebom, zakopali so jo sto klatfer pod zemljo, težko skalo so zavalili nanjo. Jaz pa je ne iščem več na zemlji, biriči in sodniki so zatajili Boga, izdali njegovo besedo in zapoved. Pri Bogu iščem pravice, pri njem samem, ki je sodnik nad vsemi sodniki! Odprište pismo, ki ste njegov služabnik, razložite njegovo besedo, razsodite mojo pravdo po njegovi pravici!“

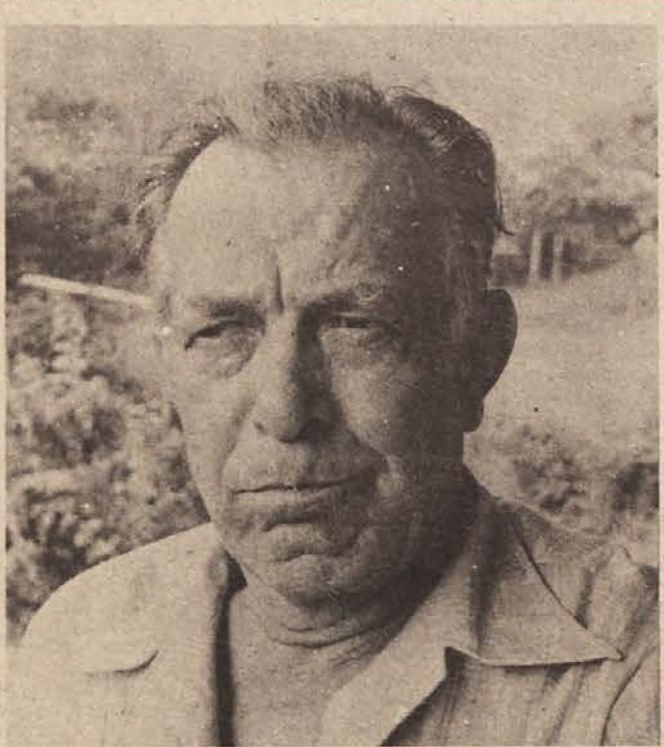
Župnik je stopil k Jerneju, prijel ga je za roko, zakaj usmiljen je bil.

„Ne tako, Jernej! Veliko hudega so ti storili, nekrščansko so ravnali s teboj - ampak odpusti jim, kakor je Bog odpustil tistim, ki so ga preganjali!“

Jernej je izpustil župnikovo roko, gledal mu je srepo v obraz, z bolno svetlimi očmi, in je govoril s trdim glasom kakor nikoli poprej.

„Ne govorim o usmiljenju, o odpuščanju nič - o pravici govorim! Razsodite po božji besedi, po naukih njegovih in zapovedih! Služabnik božji ste, iz vaših ust bo govoril, z vašim jezikom! Ali je Bog na moji strani, ali je na strani biričev in krivičnih sodnikov - to razsodite!“

„Ne morem verjeti, da je vse to res,“ je razlagal Boris Kovačič, oče petčlanske družine, ki je dobila stanovanje v novomeškem naselju Majde Silc — Stanovalci se privajajo novemu okolju

Kje so že tisti časi!

Prvoborec Rudi Malešič iz Loga pri Boštanju je kljub svojim 67 letom še vedno sredi družbenopolitičnih akcij, naj gre za cestno posojilo (v boštanski krajevni skupnosti sta z ženo Pepco vpisala 18.000 dinarjev) ali partijsko organizacijo. Rudi je organiziran v Boštanju, kot predsednik krajevne organizacije ZB pa je dejaven onkraj Save v Sevnici.

Kadar ga kaj vznemiri, pride najbolj do izraza njegovo belokranjsko poreklo. Zavije po gradaško in takrat vsakomur pove, kaj misli. Menda si zaradi tega tudi ni pridobil partizanske spomence. Svoj čas je slovenskemu CK na vprašanje, zakaj se je boril, odgovoril: „Za svobodo!“ Svojevstvena ironija je, da se je pred domačimi orožniki in klerikalci moral kot mlad mizarški pomočnik zateči leta 1940 v Nemčijo. Ko je bil po sramotni kapitulaciji Jugoslavije doma le dva dni, je bil že naznanjen fašističnim naslednikom kot komunist. Tedaj so spet hoteli vedeti, zakaj je šel v Nemčijo. „Da bi si pridobil več znanja v svoji stroki,“ je zvito odgovoril in so ga pustili. Naprej je lahko vodila samo ena pot: v Belokranjsko četo.

Med belokranjskimi borci je dobil ime Čeruga in postal komandant odreda. 10. julija 1944 so ga težko ranjenega v zasedi zajeli Čerkezi in Nemci s tako naglico, da še ustreliti ni mogli. Čeruga ne bi bil Čeruga, če ne bi kasneje v nemški bolnišnici Rebrow v Zagrebu vzpostavil stik s somišljeniki naše borbe. Tu in potem se v vojni bolnišnici v Nemčiji so ga gestapoveci trikrat obsodili na smrt, zadnjič skupaj z nemškim podoficirjem. Sled-

nji, nekakšen advokat vojnih ujetnikov, je rešil življenje Čerugi, on pa njemu po prihodu zaveznikov.

Rane in obsodbe na smrt v nemški bolnišnici ga niso odvrgle od tega, da ne bi organiziral sredi Nemčije kar dve partijski celici. Organizirali so si bataljonski stab, postavili komandirje čet in vodnike. Vnaprej je imel pripravljeno dnevno povelje, ki so ga prebrali pred strojem zapornikov ob prihodu zaveznikov. Rudi je pripravil tudi veliko jugoslovansko zastavo s peterokrako, ki so jo ponosno razvili takoj po kapitulaciji Nemčije. Ob vrnitvi domov je v Salzburgu organiziral komite, ki je nato spravljal domov tri transporte iz nacističnih taborišč. Vse celične zapisnike je v Ljubljani predal Vidi Tomšičevi.

Rudi se pod težo skrbi in let ni spremenil. Dve leti in pol po osvoboditvi je bil načelnik milice, nekaj časa tudi v Kočevju, nato pa dolga leta občinski odbornik v Sevnici. Zamenjala ga je žena, ki je še sedaj delegatka družbenopolitičnega zbora. Poleg številnih vojnih in drugih odlikovanj (medalja za hrabrost) ima priznanja raznih društev, predvsem Ljudske tehnike in Avtomoto zveze. V Krško se je vozil na seje AMD tudi potem, ko ni bil več direktor Imperiala. Ko je bil med kratkim obiskom za ta portret govor o željah in načrtih, si spet ni mogel kaj, da ne bi rekel: „Kar boleče je že, kako zaostaja sevniška občina za posavskima sestrama. Poglej Brezice nekoč in danes, o Krškem ni, da bi govoril!“

ALFRED ŽELEZNIK

Dogodek stoletja bi lahko rekli vselitvi petčlanske družine Borisa Kovačiča v kletno blokovsko stanovanje v Naselju Majde Silc v Novem mestu. Prva romska družina se je iz zloglasnega Zabjeka 8. julija preselila v blok. Dobili so solidarnostno stanovanje s posredovanjem in osebnimi intervencijami nekaterih najvišjih občinskih funkcionarjev. Tudi stanovalci bloka, med katerimi so zelo znani in ugledni Novomeščani, niso imeli nič proti, da dobijo take sosedje.

Ob vselitvi jih je čakala v stanovanju že zasilna oprema, darilo Rdečega križa, posteljnina, nekaj najpotrebnejše posode. Stanovanje meri 53 m², ima dve sobi, kuhinjo, kopalnico in klet z drvarnico.

Ko je družina Kovačič prvo noč že prespala v hiši, sem jih obiskala. Pozvonim, odpre mi gospodar Boris Kovačič, od lanskega junija redno zaposlen v Opekarni Zalog. Sprva je bil navaden delavec, zdaj je pri strojih in zasluži na mesec (če dela vse sobote) tudi 4.000 dinarjev. Razen tega dobi otroški dodatek.

Peljal me je v kuhinjo, kjer so ob lepo pogrnjeni mizi sedeli drugi člani družine: žena Jožica, 9-letna hčerka Sonja, 5-letni Valentin, v vozičku pa je ležala dvomesečna Jelenka. Otroci so bili lepo oblečeni, čisti, topli pod je bil čisto. Na mizi steklenica „Jupija“.

„Ne morem verjeti, da je vse to res,“ je kar vrelo iz ust očeta Borisa. „Sele leto dni je minilo, kar smo životali v Zabjeku v zasilni baraki! Nisem imel stalne službe, zdaj pa delo in tako stanovanje! Ponoči smo spali vsi na dveh posteljah, čeprav imamo za otroke posebej sobo in posteljo. Pogovarjali smo se in malo smo spali. Sredi noči je Valentinček večkrat vstal in šel po konjčeka, leseno igračko, ki jo je bivši stanovalec pustil v stanovanju.“

Komaj je to izrekel, že je fantiček iz kuhinjske kredence potegnil skodelico za belo kavo in mi jo pomolil pod nos, češ „Glej, tudi to imamo!“ Takoj zatem je stekel na hodnik in

pozvonil na vhodnih vratih. To mu je nadvse všeč.

Ker so jim vsi zabjecalni, da se morajo umivati kar naprej, umivati in česati, so imeli že prvi dan bivanja v hiši kopačo za vse.

Mama Jožica je o tem povedala: „Sonja se ne boji vode, ker je je vajena iz šole, fantiček pa je tulil, ko smo ga dali v banjo. Vse črno, zajeto v kožo od dima in saj, ni slo že prvi dan stran. Danes se bomo spet kopali. Mali pa voda prija, prav tako meni.“

„Težave so bile z uporabo stranišča. Otroci so se že navadili, da je za opravljanje potrebe poseben prostor, znajo dvigniti pokrov, vplili pa so spet, ko smo jih učili potegniti vodo. Valentinček se boji, da ne bi padel v sklojko, zato moram na stranišče z njim.“

V PRAVEM STANOVANJU — Obrazi zgovorno povedo, kako se počuti družina Borisa Kovačiča v novem, res pravem stanovanju. (Foto: R. Bačer)

— Kaj pa kuhati, znate? vprašam gospodinjco.

„Nekaj znam, saj sem kot otrok večkrat kuhala za več ljudi. Oče je bil zaposlen, za odkar pomnim, in je kot cestar dočkal tudi pokojnino. Mi smo še kar redno jedli.“

— Kaj boste skuhali danes, prvi dan v stanovanju? Boste kaj slavili?

„Malo boljše kosilo bo. Piščanec bom spekla pa solato bom pripravila in krompir.“

— Ljudje se bojijo, da boste imeli vedno na vratih na kupe romske žlahite, za katero pa najbrž ni mogoče reči, da je vsa poštena. Kako boste to uredili?

„Če bo prišel moj oče in moj brat,“ je rekla Jožica, „sem gotova, da bo vse v redu. Obiskov ne bomo imeli veliko, če pa bodo drugi Romi hodili po bloku, bom to javila. Vem, da bi nas dolžili, če bi kje kaj zmanjkalo. Mi pa ne krademo.“

Utopljenec je Rigler

Tako je pokazala preiskava posmrtnih ostan- kov

Kot smo že poročali, so ribniški ribiči našli v potoku Tržiščica pri Ortneku truplo neznanega moškega. Domnevali so, da je tu utonil Gregor Rigler iz Praproč 11, rojen leta 1933, ki so ga pogrešali še od 16. septembra 1973.

Minuli petek smo zvedeli, da so izvedenci potrdili, da je utopljenec res Gregor Rigler, ki so ga nazadnje videli 16. septembra 1973 ob 16. uri v vasi Sušje. Rigler, ki je bil samski, zaposlen pa kot gozdni delavec pri Gozdnem obratu ZKGP v Ribnici, je takrat zašel v Tržiščico, ker pa ni znal plavati, je utonil. Potoček Tržiščica je takrat zelo narastel, saj od takrat pa vse do danes še ni za toliko prestopil svojih bregov. Rigler je zasel v vodo verjetno 50 m višje, kot so našli njegove posmrtno ostanke, ki so jih našli na bregu izven vode.

Preiskava je tudi pokazala, da je pokojnik lahko umrl izključno zaradi utopitve. Po njegovi izginotvi so se namreč razširile govorice, da so ga ubili, da se je obesil itd. Vendar vse to ne drži, saj je bil pokojnik priden delavec in tudi nihče ni imel razlogov, da bi tako obračunal z njim.

Sonja je hodila v drugi razred in ima popravni izpit. V Zabjeku, kjer ni bilo nikdar miru, ni imela doma nobenega zvezka ne knjige. Tu se veselil velike mize pa knjig, za katere je že našla prostorček. Oče je povedal, da bi dekletce rado postalo učiteljica.

Kovačičevi so začeli novo življenje. Socialna delavka in patronažna sestra bosta dalj časa hodili vsak dan v družino pomagat z nasveti, učiti jih življenja v civilizirani družbi. Težko jih bo navaditi ravnanja z denarjem.

Ko smo bili v Zabjeku, smo kupili večših po 3 steklenice olja in več makaronov. Če nismo bili ves čas doma, so nam pokradli. Tu bomo lahko imeli zalogo, ker je vse pod ključem,“ je rekel gospodar Boris in vrtil v rokah na obesku spete tri ključke.

Zena je pripravljena čistiti blok ali pa več blokov, če bodo ljudje za to. Čistilke ne morejo dobiti, ona pa bi rada kaj zaslužila.

Peljali so me še po vseh prostorih in moram reči, da je bilo čisto. Postelje postlane, nikjer nobenih cunj ali umazanih stvari. Mala Jelenka, ki je prvi romski otrok iz naših krajev, ki ga bo mama po mestu prevažala v vozičku namesto v bisagi, pa je zadovoljno grulila, oblečena v čist svetlozelen komplet.

Da bi le pri tem ostalo! Da bi le vsi ljudje razumeli, kako potrebno je Rome prevzgjati in da je družina Kovačič zaorala ledino. Da ne bi bilo nestrpnosti, če takoj v začetku ne bo vse v redu. Zanje pomeni preselitev izpod barake s tremi stenami v blok isto, kot če bi enega od nas posadili v vesoljsko kabino in zahtevali, naj upravlja z vsemi nešteti gumbi.

RIA BAČER

„MUZEJ OBŽAGANCEV“ — Pred upravnim poslopjem ZKGP Kočevje—tozd GG Rog je svojevrsten muzej na prostem. Vodja tozda inž. Janez Černač je zbral vrsto gozdarskega orodja (muzejskih „ekspozitov“) in ga razporedil, kot je videti na sliki. (Foto: France Brus)

UKV pomenek s svetom

Novomeški radioamaterji tekmovali za Teslov memorial

Pred kratkim je bilo pri Miklavžu na Gorjancih vsakoletno UKV tekmovanje za Teslov memorial, ki so se ga udeležili tudi novomeški radioamaterji. Tekmovanje z mednarodno udeležbo je trajalo kar 24 ur, za ekipo Novega mesta pa so sodelovali Časlav iz sekcije Radiokluba YU 2 DXF, Dominik (YU 3 TGD), in Bojan (YU 3 DJR).

Tabor in vse aparature so bili po-

stavljani pri Miklavžu, električna napetost za pogon postaje pa je tekla iz lastnega agregata. Toda navzlic temu da je moč oddajnika majhna, antena pa je bila nizko med drevjem, so tekmovalci ujeli postaje iz sosednjih držav Italije, Avstrije, Madžarske in celo Čehoslovaške. Najdaljša zveza je bila 474 km. V prihodnosti, ko bo odo tabor in aparature postavljeni na Trdinovem vrhu na Gorjancih, pričakujejo še boljše rezultate.

J. KONDA

USPEH RADIOAMATERJEV — Ekipa novomeških radioamaterjev med tekmovalcem pri Miklavžu: od leve Časlav, Dominik, Bojan.

Lokomotive zažigajo

V juliju že večkrat gorelo pri Ortneku ob železniški progi — Občan opozoril na požar

Ljubljancan Janez Čič je 1. julija opazil nad Zlebičem in Ortnekom gozdni požar. Hitro je pritisnil na plin pri avtu in s pošte v Velikih Laščah obvestil o požaru postajo milice v Ribnici. Kasneje se je vrnil na kraj požara in bil tam do konca gašenja.

Tu mimo vozi vsak dan trikrat le tovorni vlak. 1. julija okoli 11.30 je peljal težak tovor in iz lokomotive so ušle iskre ter zažgale suho travo, grmičevje in gozd. Požar so razen Janeza Čiča opazili še direktor gozdarske kooperacije ZKGP inž. Andoljšek in gozdarski tehnik Franc Grebenc, ki sta začela gasiti z različnimi priročnimi sredstvi. Nato so prišli na pomoč še vojniki, ki so tudi v glavnem pogasili požar, njihovo delo pa so dokončali ribniški gasilci. Popoldne se je požar ponovil, a so ga hitro pogasili.

Samo letos je bilo med Zlebičem in Ortnekom 20 manjših požarov, ki so jih zakurile lokomotive. Gozdno gospodarstvo se zaveda nevarnosti, zato vzdržuje obrambni pas in ima organizirano čuvajsko službo. Naj-

bolj pa lahko pomagajo preprečiti škodo prav občani, in sicer tako, da takoj prijavijo požar gasilec ali postaji milice. Seveda bi bila rešitev tudi, da na tej progi ne bi bič vozile lokomotive na premost (ki nimajo niti lovilca isker), ampak bi uvedli dizelske vlake.

5. julija je v bližini, kjer je gorelo 1. julija, spet izbruhnil požar. Spet so gasili vojniki in občani.

M. GLAVONJIC

KATERA LUČ PREJ?

Kaj zmore združena solidarnost občanov v krajevni skupnosti, je lep dokaz namestitvev nekaj novih svetilk javne razsvetljave v Boštanju. Minuli teden so začeli z deli, v tem tednu pa naj bi luči tudi zasvetile. Mimgrede — akcijo podžiga tudi mrk javne razsvetljave na novem mostu čez Savo, ki „zmi“ že vse od otvoritve lanske poletje.

21 NOVIH TRAKTORISTOV

AMD Kočevje je v Predgradu organiziralo tečaj za voznike traktorjev in poljedelskih strojev, ki se ga je udeležilo 24 slušateljev. Teoretični del izpita je opravilo kar 21 kandidatov, kar nedvomno kaže na veliko zanimanje kmetov, da si s pomočjo strojev in traktorjev lajšajo vsakdanje delo. Nemalo zaslug za tak uspeh pa gre tudi predavatelju Ladu Gašparcu iz AMD Kočevje.

F. BRUS

ZELO ZAINTERESIRAN ZA STVAR

— Tovariš Zračnik, gotovo dobro poznate razmere v vaši krajevni skupnosti?
— O, to pa, to. Veste, zelo sem zainteresiran za razvoj našega kraja, ki se je spremenil po vojni, da ga ni moč prepoznati. Seveda pa je še kopica stvari, ki bi jih bilo treba urediti.
— Nam lahko naštejete nekaj takšnih zadev?
— Z veseljem. Zelo nas tlači pitna voda. Ob malo večjem številu deževnih kapelj teče iz naših pip rjava brozga. To ni bilo potrebno najprvo spraviti v red. Ljudje se penijo od jeze zavoljo tega in so pripravljani

tudi sami zavihati rokave, samo da bi...
— Kaj bi bilo še omembe vredno, tovariš Zračnik?
— Kanalizacija. Lahko ste med potjo sem opazili, da polzi gnojnika po cesti. To je umazano in ni lepo videti, kajne? Na sestanku krajevne skupnosti so krajani izrazili pripravljenost skopati jarek, samo če bi dala občina cevi...
— Kje vas še zuli čevalj, tovariš Zračnik?
— Vam takoj povem. Poglejte, je mar to razsvetljava? To je brljenje in ne svetloba.

Gospodinjki aparati ne delajo in čez teden črnijo ekrani. Naš predstavnik je že bil na občini, kjer je povedal, da bodo dali ljudje les in delovno silo, da se stanje popravi.
— Veliko je še neurejenega, kajne, tovariš Zračnik?
— Res je. Ste bili na pokopališču? Škarpa se je porušila in predniki kažejo lobanje na svetlobo...
— Z dobro voljo vam bo gotovo uspelo, tovariš Zračnik.
— Pa cesta. Ste jo videli, kajne? Luknja pri luknji. To je sramota, vam pravim. Sramota. Malokdo zavije z avto-

mobilom k nam. Nihče ni tako trapast, da bo svoj avto razbijal tod naokoli. Brez asfalta ni življenja. Osebnost sem zelo zainteresiran za to, da dobimo asfalt.
— Gotovo ste, tovariš Zračnik, za to, da bi dobilo vaše naselje sodobno asfaltirano cesto, vpisali lep znesek posojila?
— Brus, ne pa posojilo! Še zase nimam denarja, pa ga bom drugim dajal! Sicer pa: na svidenje. Moram na vožnjo. Obljubil sem nekaj voženj peska.

TONI GASPERIČ